

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (šestého senátu)

13. září 2010*

Ve spojených věcech T-415/05, T-416/05 a T-423/05,

Řecká republika, zastoupená A. Samoni-Rantou a P. Mylonopoulosem, jako zmocněnci,

žalobkyně ve věci T-415/05,

Olympiakes Aerogrammes AE, se sídlem v Kallithéji (Řecko), zastoupená V. Christianosem, advokátem,

žalobkyně ve věci T-416/05,

Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE, se sídlem v Athénách (Řecko), zastoupená P. Anestisem, S. Mavroghenisem, advokáty, S. Jordan, T. Soamesem, solicitors, a D. Geradinem, advokátem,

žalobkyně ve věci T-423/05,

* Jednací jazyk: řečtina.

proti

Evropské komisi, zastoupené D. Triantafyllouem a T. Scharfem, jako zmocněnci,

žalované,

podporované

Aeroporia Aigaiou Aeroporiki AE, se sídlem v Athénách, zastoupenou N. Keramidase a ve věci T-416/05 rovněž N. Korogiannakisem, I. Drylllerakisem a E. Drylllerakisem, advokáty,

vedlejší účastníci řízení ve věcech T-416/05 a T-423/05,

jejichž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise K (2005) 2706 v konečném znění, ze dne 14. září 2005 o státních podporách poskytnutých Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE [K 11/2004 (ex NN 4/2003) – Olympiaki Aeroporia – Restrukturalizace a privatizace],

TRIBUNÁL (šestý senát),

ve složení M. Jaeger, předseda, A. W.H. Meij (zpravodaj) a L. Truchot, soudci,
vedoucí soudní kanceláře: K. Pocheč, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. června 2010,

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

- 1 Dne 14. září 2005 přijala Komise rozhodnutí K (2005) 2706 v konečném znění, o státních podporách poskytnutých Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE [K 11/2004 (ex NN 4/2003) – Olympiaki Aeroporia – Restrukturalizace a privatizace] (dále jen „napadené rozhodnutí“).
- 2 Za účelem usnadnění privatizace letecké společnosti zcela vlastněné státem Olympiaki Aeroporia AE (Olympic Airways), která se od prosince 2003 stala společností Olympiaki Aeroporia Ypiresies (Olympic Airways Services) (dále jen „OA“), článek 27 řeckého zákona č. 3185/2003 ze dne 9. září 2003, o změně zákona č. 2668/1998,

harmonizaci se směrnicí 2002/39/ES, otázkách organizace řeckých pošt a jiných ustanoveních (FEK A' 229/26.9.2003, dále jen „zákon č. 3185/2003“), nadepsaný „Přeměna skupiny Olympiaki Aeroporia“, zejména stanovil, že „společnosti skupiny Olympiaki Aeroporia [budou] přeměněny rozdělením poboček, odborů nebo útvarů spadajících do jejich činnosti letecké přepravy a fúzí s existující společností skupiny nebo spojením s jednou z těchto společností“.

- 3 Na základě článku 27 zákona č. 3185/2003 byly letecké činnosti společnosti OA a její dceřiné společnosti Olympiaki Aeroploia AE (Olympic Aviation) rozděleny a znovu sloučeny „fúzí“ v rámci jiné dceřiné společnosti OA, Makedonikes Aerogrammes AE (Macedonian Airways), která získala obchodní firmu Olympiakes Aerogrammes AE (Olympic Airlines, dále jen „NOA“). Z písemností ve spise vyplývá, že účastnicemi řízení bylo při jednání potvrzeno, že nová letecká společnost NOA byla založena dne 11. prosince 2003 a zahájila své činnosti dne 12. prosince 2003. K tomuto datu ukončila společnost OA veškeré letecké činnosti a pokračovala v poskytování služeb pozemního odbavení, údržby a vzdělávání. Veškerý kapitál nové letecké společnosti NOA přímo nabyla Řecká republika.
- 4 Hospodářská situace společnosti OA a veřejné finanční podpory poskytnuté této společnosti, jakož i nové letecké společnosti NOA byly předmětem několika rozhodnutí Komise.

Rozhodnutí 2003/372/ES

- 5 Dne 11. prosince 2002 přijala Komise rozhodnutí 2003/372/ES o státní podpoře poskytnuté Řeckem společnosti OA (Úř. věst. L 132, s. 1, dále jen „rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002“), ve kterém prohlásila za neslučitelné se společným trhem podpory

na restrukturalizaci společnosti OA, které byly schváleny v průběhu let 1994, 1998 a 2000, jakož i nové protiprávní podpory. Pokud jde o podpory na restrukturalizaci, toto rozhodnutí vycházelo zejména ze zjištění, že nebylo dosaženo většiny cílů plánu restrukturalizace společnosti OA z roku 1998 směřujících k obnovení střednědobé a dlouhodobé životaschopnosti této společnosti a nebyly zcela dodrženy podmínky, které byly stanoveny ve schvalujících rozhodnutích. Na základě článku 3 rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 byla Řecká republika vyzvána, aby přijala opatření nezbytná k navrácení části poskytnutých podpor na restrukturalizaci, tedy částky 41 milionu eur, jakož i nových protiprávních podpor, prohlášených za neslučitelné se společným trhem.

- 6 Článek 1 první pododstavec písm. b) rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 stanovil, že podpora na restrukturalizaci poskytnutá Řeckou republikou společnosti OA ve formě nových záruk za půjčky ve výši 378 milionů amerických dolarů (USD) týkajících se půjček k financování koupě nových strojů a investic nezbytných k přestěhování společnosti OA na nové letiště ve Spatě (Řecko) je považována za neslučitelnou se společným trhem.
- 7 Rozsudkem ze dne 12. května 2005, Komise v. Řecko (C-415/03, Sb. rozh. s. I-3875, dále jen „rozsudek ze dne 12. května 2005“) Soudní dvůr shledal, že Řecká republika tím, že nepřijala v předepsané lhůtě všechna opatření nezbytná k vrácení podpor, které byly shledány neslučitelnými, s vyloučením těch, které se týkají příspěvků odváděných národnímu orgánu sociálního zabezpečení (IKA), v souladu s článkem 3 rozhodnutí Komise ze dne 11. prosince 2002, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z tohoto rozhodnutí.
- 8 V tomto rozsudku (body 32 až 34) Soudní dvůr zohlednil zejména skutečnost, že z informací předložených Komisí a nezpochybňovaných řeckými orgány vyplývalo, že Řecká republika převedla nejvýnosnější aktiva společnosti OA, očištěná o veškeré

závazky, na společnost NOA, která byla rovněž ve vlastnictví tohoto členského státu a na kterou se vztahovala zvláštní ochrana před věřiteli, odchylně od ustanovení obecného práva a obchodněprávních závazků. Soudní dvůr rozhodl zejména, že tato právní konstrukce na základě vnitrostátního práva znemožňovala navrácení poskytnutých podpor a vytvořila překážku pro účinný výkon rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, jakož i pro vymáhání podpor.

- 9 V návaznosti na žalobu na neplatnost, kterou podala společnost OA proti rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, Tribunál rozsudkem ze dne 12. září 2007, *Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise* (T-68/03, Sb. rozh. s. II-2911), toto rozhodnutí částečně zrušil v rozsahu, v němž se týkalo tolerování přetrvávání neplacení jednak letištních poplatků dlužných společnostmi OA Mezinárodnímu letišti Atény (AIA), a daně z přidané hodnoty dlužné společnostmi OA z pohonných hmot a náhradních dílů. Žaloba byla zamítnuta, pokud jde o ostatní nové protiprávní podpory, jakož i podpory na restrukturalizaci.
- 10 Vzhledem k tomu, že se Komise domnívala, že Řecká republika nepřijala opatření, která vyplývala z rozsudku ze dne 12. května 2005, podala žalobu pro nesplnění povinnosti podle článku 228 ES. Rozsudkem ze dne 7. července 2009, *Komise v. Řecko* (C-369/07, Sb. rozh. s. I-5703, body 68, 72, 109, 143 a 145), Soudní dvůr připustil, že započtení, je-li upraveno vnitrostátním právním řádem jako mechanismus zániku závazku, může v zásadě představovat vhodný prostředek umožňující provést navrácení státní podpory. Mimoto rozhodl, aniž tím bylo dotčeno použití pravidel Společenství v oblasti státních podpor, že je pro potřeby dotčeného řízení pro nesplnění povinnosti třeba konstatovat, že Řecká republika prokázala existenci splatné pohledávky společnosti OA ve výši 601 289 003 eura vyplývající z rozhodčího nálezu ze dne 6. prosince 2006, podle něhož bylo Řecké republice uloženo, aby uhradila společnosti OA náhradu škody. Soudní dvůr uvedl, že tato částka výrazně převyšuje všechny částky

podpory, které mají být navráceny na základě rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, a současně se domníval, že Řecká republika právně dostačujícím způsobem neprokázala, pokud jde o část nových protiprávních podpor uvedených v tomto rozhodnutí, že tyto podpory byly vráceny. V důsledku toho Soudní dvůr v tomto ohledu uložil současně penále a paušální částku.

Napadené rozhodnutí

- 11 Dopisem ze dne 3. března 2003 informovaly řecké orgány Komisi o stavu privatizace společnosti OA. V průběhu roku 2003 tyto orgány s Komisí vedly korespondenci ohledně restrukturalizace letecké společnosti OA za účelem její privatizace.

- 12 Vzhledem k neexistenci formálního oznámení případných státních podpor přijala Komise dne 8. září 2003 rozhodnutí, kterým Řecké republice uložila, aby jí poskytla veškeré informace nezbytné pro přezkum opatření spojených s restrukturalizací a privatizací letecké společnosti OA, která by mohla zahrnovat státní podporu, ve vztahu k článku 87 ES.

- 13 Dne 25. září 2003 podala konkurenční letecká společnost Aeroporia Aigaiou Aeroporiki AE (Aegean Airlines, dále jen „Aeroporia Aigaiou“ nebo „vedlejší účastnice“) u Komise stížnost ohledně privatizace společnosti OA.

- 14 Dopisem ze dne 29. září 2003 předaly řecké orgány Komisi zákon č. 3185/2003, jakož i odpověď na příkaz k poskytnutí informací. Dopisem ze dne 31. října 2003 oznámila Komise řeckým orgánům, že některé údaje stále chybí.
- 15 Dopisem ze dne 15. prosince 2003 zopakovala Komise svou žádost o informace. Řecká republika poskytla tyto informace dopisy ze dne 18. a 19. prosince 2003. Dopisem ze dne 15. ledna 2004 požádala Komise řecké orgány o doplňující informace a tyto orgány odpověděly dvěma dopisy ze dne 15. a 16. ledna 2004.
- 16 Rozhodnutím ze dne 16. března 2004 Komise zahájila formální vyšetřovací řízení podle čl. 88 odst. 2 ES, pokud jde o opatření spojená s restrukturalizací a privatizací skupiny Olympic Airways, přijatá vůči společností OA a NOA Řeckou republikou po přijetí rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 (Úř. věst. C 192, s. 2).
- 17 V tomto rozhodnutí Komise především uvedla, že společnost OA v souvislosti s rozdělením leteckých činností skupiny Olympic Airways a jejich znovusloučením do nové společnosti NOA přestala zajišťovat letecké činnosti a pokračovala v poskytování služeb pozemního odbavení, údržby a vzdělávání. Uvedla, že řecké orgány v této fázi neuvažovaly o likvidaci společnosti OA, a to i přes zápornou výši jejích vlastních zdrojů druhý rok po sobě. Podle řeckých orgánů měla totiž restrukturalizace zahájena v prosinci 2003 trvat čtyři až pět let a měla umožnit pohltil značnou část dluhů

společnosti OA, která vstoupí do likvidace v okamžiku, kdy budou prodány veškeré její odbory, jakož i jiná aktiva jako budovy, stroje, již nelétající letadla a veškerý jiný materiál.

- 18 Komise měla v rozhodnutí ze dne 16. března 2004 za to, že se zdá, že některé výhody ve prospěch společnosti OA zakládají státní podpory neslučitelné se společným trhem. Zdůraznila rovněž, že nová letecká společnost NOA měla prospěch z převodu aktiv odvětví leteckých činností skupiny Olympic Airways s tím, že značný objem pasiv byl ponechán k tíži společnosti OA a žádný věřitel společnosti OA nebude moci požadovat splnění dluhu po společnosti NOA. Konečně Komise tvrdila, že v rámci takto zahájeného vyšetřovacího řízení vycházela „ze zásady, že všechny společnosti, které patří do skupiny – včetně společnosti [NOA] – [jsou] týmž podnikem“.
- 19 Dopisem ze dne 11. června 2004 předala Řecká republika Komisi své připomínky k rozhodnutí ze dne 16. března 2004.
- 20 Aeroporia Aigaiou předložila své připomínky ve lhůtě stanovené pro tento účel třetím zúčastněným stranám po zveřejnění výše uvedeného rozhodnutí v *Úředním věstníku Evropské unie*.
- 21 Dopisem ze dne 11. října 2004 Komise oznámila Řecké republice v souladu s čl. 11 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88 ES] (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339) svůj úmysl přijmout rozhodnutí požadující, aby pozastavila veškeré podpory do doby, než Komise rozhodne o jejich slučitelnosti se Smlouvou. Řecká republika odpověděla dopisem ze dne 26. října 2004.

- 22 V návaznosti na tuto odpověď řecké orgány pravidelně Komisi informovaly o vývoji privatizace společností NOA a OA dopisy nebo při setkáních.
- 23 Ve dnech 9. až 26. května 2005 provedla poradenská společnost Moore Stephens na žádost Komise kontrolu v prostorách společností OA a NOA.. Její zpráva ze dne 19. července 2005 je nazvána „Vyšetřování týkající se restrukturalizace a privatizace skupiny Olympic Airways / Olympic Airlines“. Z této zprávy vyplývá, že cílem tohoto vyšetřování bylo zejména zodpovědět otázky, zda restrukturalizace skupiny Olympic Airways a založení společnosti NOA představují pouze právní ujednání s cílem převést aktiva a činnosti na nový právní subjekt a ponechat dluhy u původního právního subjektu a zda byly počínaje touto restrukturalizací společnosti OA a NOA příjemci přímých či nepřímých státních podpor.
- 24 Dne 14. září 2005 přijala Komise napadené rozhodnutí, kterým konstatovala poskytnutí státní podpory společnosti NOA ve formě nájemného za další pronájem letadel touto společností u společnosti OA nebo Řecké republiky, které bylo nižší než leasingové splátky placené společností OA nebo Řeckou republikou na základě hlavních leasingových smluv (čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí). Mimoto Komise v tomto rozhodnutí shledala, že došlo k poskytnutí tří kategorií státních podpor ve prospěch společnosti OA. První kategorie se vztahovala k předčasnému zaplacení společnosti OA údajně nadhodnocené částky hodnoty aktiv týkajících se odvětví leteckých činností převedených na společnost NOA při rozdělení (čl. 1 odst. 2 napadeného rozhodnutí). Druhá kategorie podpor spočívala v zaplacení částky 8,2 milionu eur společností OA, jakož i v poskytnutí určitých státních záruk uvedených v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, které byly změněny (čl. 1 odst. 3 napadeného rozhodnutí). Konečně třetí kategorie se týkala tolerování přetrvávajícího neplacení daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení společností OA ze strany řeckých orgánů (čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí).

25 Výrok napadeného rozhodnutí zní následovně:

„Článek 1

1. Přijímání společností [OA] a [Řeckou republikou] nájemného za další pronájem letadel společností [NOA], které je nižší než leasingové splátky placené na základě hlavního leasingového vztahu, vedlo ke vzniku ztráty v přibližné výši 37 milionů eur v roce 2004, pokud jde o společnost [OA] a v přibližné výši 2,75 milionu eur do května 2005, pokud jde o stát, a představuje protiprávní státní podporu ve prospěch společnosti [NOA], která je neslučitelná se Smlouvou.

2. [Řecká republika] poskytla společnosti [OA] protiprávní a neslučitelnou státní podporu, jejíž výše odpovídá nadhodnocení aktiv společnosti [NOA] při jejím založení. Komise prozatímne stanoví výši této podpory na částku přibližně 91,5 milionu eur.

3. Poskytnutí částek o celkové výši přibližně 8 milionů eur [Řeckou republikou] společnosti [OA] v období od května 2004 do března 2005 a dodatečná platba některých splátek bankovních úvěrů a leasingových splátek [Řeckou republikou] namísto společnosti [OA] v rozsahu, v němž tyto platby nejsou pouhou realizací záruk uvedených v čl. 1 [prvním pododstavci] písm. b) rozhodnutí [ze dne 11. prosince 2002] a k nim příslušných podmínek, představují protiprávní státní podporu ve prospěch společnosti [OA], která je neslučitelná se Smlouvou.

4. Prokázané soustavné tolerování neplacení daní a pojistného na sociální zabezpečení dlužných státu společností [OA] ze strany [Řecké republiky] ve výši přibližně 354 milionů eur za období od prosince 2002 do prosince 2004 představuje protiprávní státní podporu ve prospěch společnosti [OA], která je neslučitelná se Smlouvou.

Článek 2

1. [Řecká republika] zajistí, aby příjemci podpor navrátili podpory uvedené v článku 1.

2. Navrácení podpor se provede bezodkladně v souladu s postupy stanovenými vnitrostátními právními předpisy za podmínky, že umožňují okamžitý a účinný výkon rozhodnutí. Částky, které mají být navráceny, budou zahrnovat úroky splatné od data, kdy byla podpora příjemci poskytnuta, až do dne jejího skutečného navrácení. Úroky budou vypočteny na základě referenční sazby používané pro výpočet čistého ekvivalentu dotace regionálních podpor.

Článek 3

[Řecká republika] neprodleně pozastaví poskytování jakékoliv další podpory ve prospěch společností [OA] a [NOA].

Článek 4

[Řecká republika] Komisi ve lhůtě dvou měsíců ode dne oznámení tohoto rozhodnutí informuje o opatřeních přijatých podle článků 2 a 3 tohoto rozhodnutí.“

- 26 Napadené rozhodnutí bylo Řecké republice oznámeno dne 15. září 2005.
- 27 Ve svém rozsudku ze dne 14. února 2008, Komise v. Řecko (C-419/06, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí), Soudní dvůr, na který se obrátila Komise na základě čl. 88 odst. 2 ES, rozhodl, že Řecká republika tím, že nepřijala ve stanovených lhůtách všechna opatření nezbytná pro zrušení a navrácení podpor prohlášených za protiprávní a neslučitelné se společným trhem napadeným rozhodnutím jejich příjemci, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 2 až 4 napadeného rozhodnutí.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

- 28 Návrhy došlými kanceláří Tribunálu dne 25. listopadu 2005 podaly žalobkyně, Řecká republika, jakož i společnosti OA a NOA projednávané žaloby.
- 29 Ve věci T-416/05 žalobkyně samostatným podáním došlým kanceláří Tribunálu dne 4. února 2006 podala návrh na odklad vykonatelnosti článku 2 napadeného rozhodnutí, pokud jde o podpory uvedené v čl. 1 odst. 1 tohoto rozhodnutí. Usnesením ze dne 26. června 2006, Olympiakes Aerogrammes v. Komise (T-416/05 R, nezveřejněné ve Sbírce rozhodnutí), předseda Tribunálu tento návrh zamítl.
- 30 Ve věci T-423/05 žalobkyně samostatným podáním došlým kanceláří Tribunálu dne 19. června 2006 podala návrh na odklad vykonatelnosti článku 2 napadeného rozhodnutí, pokud jde o podpory uvedené v čl. 1 odst. 2 až 4 tohoto rozhodnutí. Usnesením

ze 29. ledna 2007, Olympiaki Aeroporía Ypiresies v. Komise (T-423/05 R, nezveřejněné ve Sbírce rozhodnutí), předseda Tribunálu tento návrh zamítl.

- 31 Poté, co se změnilo složení senátů Tribunálu, byl soudce zpravodaj přidělen k šestému senátu, kterému byly v důsledku toho přiděleny projednávané věci.
- 32 Ve věci T-416/05 se žalobkyně návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 16. srpna 2006 na základě čl. 48 odst. 2 prvního a druhého pododstavce jednacího řádu Tribunálu dovolávala nepřipustnosti údajných nových důvodů obrany Komise předložených v duplice. Navrhla, aby Tribunál prohlásil tyto důvody za nepřipustné a podpůrně aby jí poskytl dodatečnou lhůtu proto, aby se k nim vyjádřila. Komise předložila k uvedenému návrhu písemné vyjádření.
- 33 Ve věci T-416/05 podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 2. května 2006 podala společnost Aeroporía Aigaiou návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání Komise.
- 34 Podáním ze dne 14. července 2006 společnost NOA navrhla zamítnutí tohoto návrhu na vstup do řízení jako vedlejší účastník. Samostatným podáním došlým téhož dne podala žádost o důvěrné zacházení ve vztahu ke společnosti Aeroporía Aigaiou, pokud jde o celé napadené rozhodnutí, dokud nebude nedůvěrná verze tohoto rozhodnutí zveřejněna v *Úředním věstníku Evropské unie*, a některé údaje v žalobě, replice a jejich přílohách.

- 35 Usnesením ze dne 6. června 2008 předseda šestého senátu povolil vedlejší účastenství společnosti Aeroporia Aigaiou na podporu návrhových žádání Komise. V tomto usnesení bylo stanoveno, že vedlejší účastníci bude v souladu s ustanoveními čl. 116 odst. 2 jednacího řádu předána nedůvěrná verze procesních písemností, a byla v něm rovněž stanovena lhůta pro předložení spisu vedlejšího účastníka, aniž byla dotčena možnost jej případně následně doplnit v návaznosti na rozhodnutí o opodstatněnosti žádosti o důvěrné zacházení.
- 36 Podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 25. června 2008 vedlejší účastnice zpochybnila žádost o důvěrné zacházení předloženou společností NOA. Zatímco navrhla úplné předání veškerých procesních písemností, uvedla svůj úmysl předložit spis vedlejšího účastníka na základě nedůvěrných verzí písemností, které jí byly předány. Spis vedlejšího účastníka byl předložen dne 22. července 2008.
- 37 Ve věci T-416/05 žalobkyně dopisem došlým kanceláři Tribunálu dne 8. března 2010 v odpověď na otázky položené Tribunálem ve vztahu k její žádosti o důvěrné zacházení vzala tuto žádost zpět v návaznosti na svůj vstup do likvidace a ukončení veškeré obchodní činnosti po ukončení privatizace. Vedlejší účastnice byla vyzvána k předložení svých doplňujících vyjádření.
- 38 Ve věci T-423/05 společnost Aeroporia Aigaiou podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 17. května 2006 podala návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání Komise. Podáním ze dne 28. července 2006 žalobkyně navrhla zamítnutí tohoto návrhu na vstup do řízení jako vedlejší účastník. Samostatným podáním došlým téhož dne podala žádost o důvěrné zacházení ve vztahu ke společnosti Aeroporia Aigaiou.

39 Usnesením ze dne 6. června 2008 předseda šestého senátu povolil vedlejší účastenství společnosti Aeroporia Aigaiou na podporu návrhových žádání Komise ve věci T-423/05. V tomto usnesení bylo stanoveno, že v souladu s ustanoveními čl. 116 odst. 6 jednacího řádu bude vedlejší účastníci včas předána zpráva k jednání, aby mohla případně přednést svá vyjádření při jednání.

40 Ve věci T-423/05 žalobkyně dopisem došlým kanceláři Tribunálu dne 10. května 2010 v odpověď na otázky položené Tribunálem ve vztahu k její žádosti o důvěrné zacházení vzala tuto žádost zpět v návaznosti na svůj vstup do likvidace po ukončení privatizace.

41 Usnesením ze dne 18. května 2010 nařídil předseda šestého senátu po vyslechnutí všech účastnic řízení spojení věcí T-415/05, T-416/05 a T-423/05 pro účely ústní části řízení a rozsudku.

42 Vzhledem k překážce na straně soudce p. Čipeva určil předseda Tribunálu na základě čl. 32 odst. 3 jednacího řádu, že v projednávaných věcech sám doplní senát.

43 Ve věci T-415/05 žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

– zcela nebo zčásti zrušil napadené rozhodnutí;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

44 Ve věci T-416/05 žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

- zrušil čl. 1 odst. 1 a 4 a článek 2 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týkají;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

45 Ve věci T-423/05 žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

- zcela či zčásti zrušil napadené rozhodnutí v části, v níž se týká podpor, které jí byly poskytnuty;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

46 Komise, podporovaná společností Aeroporia Aigaiou ve věcech T-416/05 a T-423/05, navrhuje, aby Tribunál:

- zamítl žaloby;
- uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

- 47 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (šestý senát) o zahájení ústní části řízení, aniž předem provedl dokazování. V rámci organizačních procesních opatření byly účastnice řízení vyzvány, aby odpověděly na písemné otázky Tribunálu a předložily určité dokumenty. Účastnice řízení těmto žádostem vyhověly.
- 48 Řeči a odpovědi účastnic řízení na otázky Tribunálu byly vylechnuty na jednání konaném dne 14. června 2010.
- 49 Ve věci T-415/05 Řecká republika, která podala návrh na předložení věci k projednání a rozhodnutí velkému senátu, na jednání potvrdila, že tento návrh bere zpět.

Právní otázky

A – K zániku právního zájmu žalobkyň na podání žaloby

1. Argumenty účastnic řízení

- 50 Ve svém písemném vyjádření v odpověď na žádost Tribunálu Komise popřela existenci trvajícího právního zájmu žalobkyň ve věcech T-416/05 a T-423/05, společností NOA a OA, na podání žaloby, v návaznosti na jejich vstup do likvidace po ukončení privatizace.

- 51 Komise rovněž tvrdila, že ve věci T-415/05 již Řecké republice nesvědčí právní zájem na podání žaloby v návaznosti na vrácení podpor uvedených v napadeném rozhodnutí.
- 52 V tomto ohledu Komise tvrdí, že zájmy Řecké republiky, která je jediným akcionářem a pokud ne jediným, tak alespoň zdaleka hlavním věřitelem společností NOA a OA, byly plně uspokojeny navrácením sporných podpor. Zrušení napadeného rozhodnutí by tedy nic nezměnilo. Nic nenasvědčuje tomu, že by po zaplacení přednostních pohledávek Řecké republiky těmito společnostmi mohly být dále uspokojeny případné pohledávky dalších věřitelů.
- 53 Řecká republika při jednání, jakož i společnosti NOA a OA jak ve svých písemných odpovědích na otázky Tribunálu, tak i při jednání, popřely tuto argumentaci Komise. Při jednání zdůraznily zejména, že pohledávky vůči zaměstnancům a hypoteční pohledávky mají přednost před pohledávkami státu.
- 54 Konečně ve věcech T-416/05 a T-423/05 vedlejší účastnice ve své odpovědi na písemnou otázku Tribunálu ve věci T-416/05 a při jednání v obou výše uvedených věcech tvrdila, že si i po vstupu žalujících společností do likvidace zachovala právní zájem účastnit se řízení jako vedlejší účastník na podporu návrhových žádání Komise.

- 55 Společnost NOA ve své odpovědi na písemnou otázku Tribunálu a při jednání, jakož i společnost OA při jednání popřely existenci takového zájmu společnosti Aeroporia Aigaiou na pokračování jejího vedlejšího účastenství.

2. Závěry Tribunálu

- 56 Podmínky přípustnosti patří mezi nepominutelné podmínky řízení, které soud Evropské unie může kdykoliv přezkoumat bez návrhu (viz usnesení Tribunálu ze dne 10. března 2005, *Gruppo ormezzatori del porto di Venezia a další v. Komise*, T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00 až T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00 až T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00 až T-276/00, T-281/00, T-287/00 a T-296/00, Sb. rozh. s. II-787, bod 22 a citovaná judikatura). V projednávaných věcech je třeba s ohledem na argumentaci účastnic řízení ověřit, zda žalobkyně mohou po vstupu společností NOA a OA do likvidace a v návaznosti na dovolávané navrácení dotčených podpor pokračovat v řízení.
- 57 Zprvč stran údajné nepřipustnosti žaloby podané Řeckou republikou (věc T-415/05) je třeba zdůraznit, že podle ustálené judikatury článek 230 ES činí jasný rozdíl mezi právem na podání žaloby na neplatnost, které mají orgány Společenství a členské státy, a právem na podání žaloby na neplatnost, které mají fyzické a právnické osoby, přičemž druhý pododstavec tohoto článku uděluje každému členskému státu právo zpochybnit podáním žaloby na neplatnost legalitu rozhodnutí Komise, aniž je výkon tohoto práva podmíněn odůvodněním právního zájmu na podání žaloby. Členský stát tedy nemusí prokázat, že akt Komise, který napadá, vůči němu vyvolává právní účinky, aby jeho žaloba byla přípustná. Aby však akt Komise mohl být napaden žalobou na neplatnost, je třeba, aby jeho cílem bylo vyvolat právní účinky (usnesení Soudního dvora ze dne 27. listopadu 2001, *Portugalsko v. Komise*, C-208/99, *Recueil*, s. I-9183, body 22 až 24; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne

21. května 2010, Francie a další v. Komise, T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04, Sb. rozh. s. II-2099, body 118 až 120).

- 58 V projednávaných věcech Komise v napadeném rozhodnutí kvalifikuje sporná opatření ve prospěch společností NOA a OA jako státní podpory a prohlašuje je za neslučitelná se společným trhem.
- 59 Z toho vyplývá, že toto rozhodnutí vyvolává závazné právní účinky, a je tedy napadnutelným aktem.
- 60 V důsledku toho je Řecká republika, která zpochybňuje zejména kvalifikaci sporných opatření jako státní podpory, již ze svého postavení členského státu aktivně legitimovaná k podání žaloby na neplatnost proti napadenému rozhodnutí, a tedy již z tohoto samotného důvodu je oprávněna v řízení pokračovat.
- 61 Zadruhé stran údajného nedostatku právního zájmu společnosti NOA (věc T-416/05) a společnosti OA (věc T-423/05) na podání žaloby je třeba připomenout, že podle judikatury musí právní zájem žalobce existovat až do vydání soudního rozhodnutí. O žalobě již není třeba rozhodnout, pokud žalobce úplně ztratil osobní zájem na zrušení napadeného aktu z důvodu události, která nastala během řízení, což má za následek, že zrušení tohoto aktu již nemůže mít samo o sobě právní důsledky ve prospěch žalobce (rozsudky Tribunálu ze dne 9. července 2008, Alitalia v. Komise, T-301/01,

Sb. rozh. s. II-1753, bod 37, a ze dne 19. března 2010, Gollnisch v. Parlament, T-42/06, Sb. rozh. s. II-1135, bod 61).

62 V projednávaných věcech stačí konstatovat, že žalující společnosti – které ve svých odpovědích na písemné otázky Tribunálu upřesnily, že vrátily údajné podpory v plné výši v souladu s napadeným rozhodnutím – právem tvrdí, že si zachovaly osobní a trvajícím právní zájem na pokračování v řízení, jelikož v případě zrušení napadeného rozhodnutí bude Řecká republika povinna jim vrátit vrácené částky, které budou zahrnuty mezi aktiva v jejich likvidačních účetních rozvahách.

63 Z toho vyplývá, že projednávané žaloby jsou přípustné.

64 Krom toho, ve věcech T-416/05 a T-423/05, pokud jde o otázku, zda má společnost Aeroporia Aigaiou stále bezprostřední a trvajícím zájem na rozhodnutí sporů ve smyslu čl. 40 druhého pododstavce statutu Soudního dvora, stačí připomenout, že ve výše uvedeném usnesení Olympiakes Aerogrammes v. Komise (bod 28) a ve výše uvedeném usnesení Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise (bod 23), kterými bylo povoleno vedlejší účastenství společností Aeroporia Aigaiou na podporu návrhových žádání Komise, byl takový bezprostřední a trvajícím zájem uznán z důvodu, že vedlejší účastnice byla konkurentem společností OA a NOA, které byly příjemci podpor uvedených v napadeném rozhodnutí, a aktivně se účastnila formálního vyšetřovacího řízení, které vedlo k přijetí napadeného rozhodnutí, které je pro ni příznivé. Dokud je přitom společností NOA a OA přiznán i po jejich vstupu do likvidace právní zájem na zrušení napadeného rozhodnutí, má společnost Aeroporia Aigaiou souvztažný zájem na vedlejší účastenství na podporu Komise za účelem obrany legality tohoto rozhodnutí, byť třeba jen za účelem podání návrhů na náhradu škody, po kterých by

mohly být případně podány žaloby založené na protiprávním poskytnutí podpor, které jí způsobily škodu, během výše uvedeného konkurenčního období.

- 65 Je tedy třeba uznat, že společnost Aeroporia Aigaiou si coby vedlejší účastnice zachovala právní zájem na rozhodnutí projednávaných sporů.

B – K věci samé

- 66 Žalobkyně popírají zjištění Komise týkající se zaprvé existence hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení podpor (věci T-415/05 a T-416/05), zadruhé poskytnutí státních podpor společnosti NOA (věci T-415/05 a T-416/05) a zatřetí poskytnutí státních podpor společnosti OA (věci T-415/05, T-416/05 a T-423/05). Mimoto se začtvrté dovolávají porušení práva dotčeného členského státu být vyslechnut (věci T-415/05 a T-423/05), zapáté porušení zásady proporcionality (věci T-415/05 a T-416/05) a zašesté porušení zásady *non bis in idem* (věci T-415/05 a T-423/05).

- 67 Před postupným přezkumem těchto výtek je třeba na úvod uvést, že ve věci T-416/05 se žalobkyně, společnost NOA, dovolává nepřípustnosti údajných nových důvodů obrany Komise (viz bod 34 výše). Přípustnost těchto důvodů bude posouzena při přezkumu žalobních důvodů, ke kterým se vztahují (viz body 116, 117, 129 až 131, 208 a 409 níže).

1. *K zohlednění hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení podpor (věci T-415/05 a T-416/05)*

a) Argumenty účastnic řízení

- 68 Pokud jde o určení příjemců dotčených podpor pro účely jejich navrácení, Řecká republika a společnost NOA popírají zjištění Komise o existenci hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA, neboť toto zjištění by bylo možné vykládat ve vztahu k čl. 1 odst. 4, ve spojení s článkem 2 napadeného rozhodnutí tak, že ukládá společnosti NOA, aby vrátila podpory poskytnuté společnosti OA po přijetí rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 a před rozdělením.
- 69 Zprv se žalobkyně domnívají, že vzhledem k neexistenci jasného a přesného příkazu k navrácení v tomto smyslu ve výroku napadeného rozhodnutí z tohoto rozhodnutí v souladu s článkem 88 ES a článkem 14 nařízení č. 659/1999 nevyplývá žádná povinnost společnosti NOA takové podpory vrátit.
- 70 Řecká republika tvrdí, že nepřesnost Komise v napadeném rozhodnutí i v jejích písemnostech, které obsahují rozpory, vede k dotazům týkajícím se důvodů a dosahu zahrnutí výše uvedeného zjištění týkajícího se nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA pro účely navrácení podpor v napadeném rozhodnutí (body 178 až 183 odůvodnění), když Komise současně ve své žalobní odpovědi připouští, že toto zjištění se týká výlučně rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 a nemá žádné právní

následky pro napadené rozhodnutí, a dovolává se nedostatku jejího právního zájmu na podání žaloby v tomto ohledu.

- 71 Je tedy nutné v souladu se zásadou právní jistoty vyjasnit, zda napadené rozhodnutí stanoví, že společnost NOA může být nucena vrátit zejména podpory uvedené v čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí, takže otázka nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA pro účely navrácení podpor je včas předložena k přezkumu Tribunálu v rámci projednávané žaloby.
- 72 Zadruhé Řecká republika a společnost NOA tvrdí, že tvrzení Komise v napadeném rozhodnutí (bod 183 odůvodnění), že společnost NOA musí být považována alespoň pro účely navrácení podpor předcházejících rozdělení odvětví leteckých činností za nástupce společnosti OA, je stíženo vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení a v nedostatku odůvodnění.
- 73 Žalobkyně připouští, že podle judikatury může být Komise nucena požadovat, aby se vrácení neomezovalo na původního příjemce podpory, ale bylo rozšířeno i na podnik, který případně zaručuje jeho neomezené trvání prostřednictvím výrobních prostředků, které na něj byly převedeny, existuje-li mezi těmito dvěma podniky hospodářská návaznost (rozsudek Soudního dvora ze dne 8. května 2003, Itálie a SIM 2 Multimedia v. Komise, C-328/99 a C-399/00, Recueil, s. I-4035, bod 77). Z této judikatury nicméně vyplývá, že zaprvé vrácení podpory třetí osobou je pouhou možností a zadruhé že musí existovat hospodářská návaznost.

- 74 Zejména možnost, aby společnost, která má hospodářské obtíže, přijala ozdravná opatření, by neměla být *a priori* vyloučena z důvodu požadavků na vrácení podpor neslučitelných se společným trhem (výše uvedený rozsudek Itálie a SIM 2 Multimedia v. Komise, bod 76). Na rozdíl od tvrzení Komise je třeba úmysl obejít povinnost navrácení zohlednit při přezkumu ekonomické logiky operace převodu-přeměny (výše uvedený rozsudek Itálie a SIM 2 Multimedia v. Komise, bod 17, a rozsudek Tribunálu ze dne 19. října 2005, CDA Datenträger Albrechts v. Komise, T-324/00, Sb. rozh. s. II-4309, body 102 až 104).
- 75 V tomto ohledu žalobkyně připomínají, že převod části aktiv společností, která je příjemcem podpory, na třetí právnickou osobu, aby jí byla zajištěna možnost rozvoje bez právní a hospodářské nejistoty, která ohrožuje pokračování provozu této části její činnosti, neprokazuje jako takový existenci vůle obejít účinky navrácení (výše uvedený rozsudek CDA Datenträger Albrechts v. Komise, bod 98).
- 76 V projednávaných věcech v souladu s výše uvedenou judikaturou spočívá rozhodující tedy kritérium ve skutečnosti, že přeměna byla vedena ekonomickou logikou účinnějšího navrácení a jejím cílem nebylo obejít účinky příkazu k navrácení.
- 77 Cílem rozdělení leteckých činností v rámci rozsáhlejšího plánu na restrukturalizaci a privatizaci skupiny Olympic Airways byl prodej tohoto odvětví s co největším možným ziskem. Obzvláště hodnota nové letecké společnosti NOA zdaleka přesahuje prostý úhrn převedených aktiv. Je zvýšena zejména díky existenci spolehlivé a pružné

flotily letadel, velmi vzdělaných zaměstnanců, know-how a zkušenosti na vnitrostátním trhu, dobré obchodní pověsti a spolehlivosti, síti spolupracovníků, smluv o spolupráci a dispozici letištních časů.

- 78 Žalobkyně se tedy domnívají, že v souladu s kritériem soukromého investora tak byla přeměna stanovená zákonem č. 3185/2003 vedena ekonomickou logikou privatizace skupiny Olympic Airways za účelem účinnějšího navrácení podpor a nebyla provedena s cílem obejít účinky příkazu k navrácení. Po neúspěšných snahách o privatizaci společnosti OA se totiž Řecká republika rozhodla rozdělit různé činnosti skupiny, aby je zprivatizovala samostatně s co největším ziskem. V tomto ohledu společnost NOA popírá zejména tvrzení Komise v napadeném rozhodnutí (bod 178 odůvodnění), že bylo při přeměně této skupiny úmyslem Řecké republiky umožnit pokračování leteckých činností.
- 79 Řecká republika a společnost NOA tvrdí, že v projednávaných věcech, stejně jako ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek CDA Datenträger Albrechts v. Komise, nedošlo nijak ke zmenšení majetku společnosti, která byla zbavena části svých aktiv, v projednávaných věcech společnosti OA, neboť byla převedena rovnocenná část jejích pasiv. Komise ostatně připustila, že dluhy ve výši 145 milionů eur byly převedeny na společnost NOA (bod 117 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 80 Navíc, na rozdíl od tvrzení Komise v napadeném rozhodnutí (bod 179 odůvodnění) nezbavil převod aktiv společnosti OA na společnost NOA společnost OA jejich příjmů. Společnost OA i nadále působí v odvětvích služeb pozemního odbavení, údržby a opravy, cateringu, výpočetní techniky a dodávek pohonných látek. Společnost OA získává značné příjmy od společnosti NOA na základě podmínek jejich obchodních vztahů.

81 Za těchto podmínek je tvrzení Komise, že založení společnosti NOA představuje umě-
lou reorganizaci v rámci téže skupiny, chybné. Na základě zákona č. 3185/2003 to-
tiž Řecká republika držela akcie společnosti NOA výlučně pro účely její privatizace.
Navíc, vzhledem k tomu, že společnost NOA nezískala žádné zvýhodnění jakožto
společnost nabývající část aktiv společnosti OA, a společnost OA pokračovala ve
své činnosti, mezi oběma společnostmi neexistuje hospodářská návaznost, která by
odůvodňovala navrácení podpory, jejímž příjemcem byla společnost OA, společ-
ností NOA (rozsudek Soudního dvora ze dne 29. dubna 2004, Německo v. Komise,
C-277/00, Recueil, s. I-3925, bod 81).

82 Na rozdíl od tvrzení Komise Řecká republika ve svém dopise ze dne 2. června 2005
neuznala, že se společnost NOA stala nástupkyní společnosti OA. Pouze připustila, že
v případě, že by navrácení nemohlo být zcela provedeno společností OA po vyčerpání
likvidačního zůstatku této společnosti, povinnost navrácení by mohla být vymáhána
po společnostech, které se staly nástupkyněmi společnosti OA, pokud by byly splněny
podmínky stanovené judikaturou Společenství ohledně přechodu povinnosti navrátit
státní podpory. Tak tomu však v projednávaných věcech není. Protože se privatizace
společnosti NOA blížila ke svému konci, odkázaly řecké orgány ve výše uvedeném
dopise výslovně na podmínku týkající se prodeje za přiměřenou tržní cenu.

83 Když Komise ve své žalobní odpovědi (bod 76) tvrdila, že přeměna sama o sobě není
předmětem napadeného rozhodnutí, a nevyžaduje tedy podrobnou analýzu pro účely
posouzení, zda se společnost NOA stala nástupkyní společnosti OA, připustila, že
nezohlednila základní kritérium týkající se ekonomické logiky této přeměny.

84 V důsledku toho je odůvodnění, na kterém je založeno zjištění v napadeném rozhod-
nutí, podle kterého se společnost NOA stala nástupkyní společnosti OA pro účely

navrácení podpor, nedostatečné, jelikož Komise nepřezkoumala ekonomickou logiku založení společnosti NOA jakožto část restrukturalizace-privatizace společnosti OA s cílem umožnit navrácení co největší možné výše protiprávně poskytnutých podpor.

⁸⁵ Konečně Řecká republika a společnost NOA zpochybňují výklad rozsudku ze dne 12. května 2005 zastávaný Komisí. Uvádějí, že Soudní dvůr pouze rozhodl o právních a finančních následcích zákona č. 3185/2003 pro výkon rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002. Soudní dvůr nerozhodl o úmyslech, které vedly k rozhodnutí rozdělit odvětví leteckých činností, ani o slučitelnosti této restrukturalizace s ustanoveními článku 87 ES, ani o tom, zda je možné společnost NOA považovat za nástupkyni společnosti OA pro účely navrácení podpor uvedených v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002. V rámci uvedené žaloby pro nesplnění povinnosti Soudní dvůr ostatně nemohl přezkoumat, zda se NOA stala nástupkyní společnosti OA pro účely navrácení podpor, neboť v okamžiku podání této žaloby, dne 2. října 2003, nebyla společnost NOA dosud založena.

⁸⁶ V rozsudku ze dne 12. května 2005 Soudní dvůr pouze konstatoval, že převod aktiv společnosti OA na společnost NOA znemožnil na základě vnitrostátního práva navrácení podpor poskytnutých společnosti OA. K tomuto závěru však dospěl, když se domníval, že „všechna aktiva“ společnosti OA byla převedena „bez jakýchkoliv dluhů“ (bod 33 rozsudku). Tak tomu však není, jelikož Komise již uznává, že si OA zachovala významná aktiva a převedla na společnost NOA významnou výši dluhů. Komise tak mění argumentaci Soudního dvora v rozsudku ze dne 12. května 2005 a zbavuje jej jeho podstaty, když tvrdí, že Soudní dvůr konstatoval převod nejvýnosnějších aktiv na společnost NOA.

- 87 Ze všech těchto důvodů jsou závěry Komise týkající se zjištění o údajné hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA chybné a nejsou odůvodněny.
- 88 Komise zaprvé podává svůj výklad napadeného rozhodnutí. Ve svých žalobních odpovědích ve věcech T-415/05 a T-416/05 nejprve uvádí, že na rozdíl od rozsudku ze dne 12. května 2005 se napadené rozhodnutí nezabývá otázkou týkající se navrácení podpor poskytnutých společnosti OA společnostmi NOA. Komise z toho vyvozuje, že Řecká republika a společnost NOA neprokazují trvajícím právním zájem na podání žaloby proti odůvodnění tohoto rozhodnutí týkajícího se kvalifikace společnosti NOA jako nástupkyně společnosti OA.
- 89 Nicméně v duplikách Komise zastává stanovisko, že z článku 2 napadeného rozhodnutí, vykládaného ve vztahu k odůvodnění tohoto rozhodnutí, jasně vyplývá, že sporné podpory poskytnuté společnosti OA alespoň před rozdělením je třeba vymáhat nejen vůči této společnosti, ale rovněž vůči společnosti NOA. Připouští tedy zájem Řecké republiky a společnosti NOA na zpochybnění povinnosti společnosti NOA navrátit podpory poskytnuté společnosti OA.
- 90 Komise vysvětluje tuto změnu stanoviska tím, že byla informována o přesném datu založení společnosti NOA až v replice ve věci T-416/05 uvedením data 13. prosince 2003 jako data založení a zahájení činnosti této společnosti.

- 91 Důkaz o tomto přesném datu „zaktivoval výhradu“ učiněnou několikrát Komisí, pokud jde o určení skutečného příjemce podpor předcházejících rozdělení.
- 92 Pokud jde o sporné podpory poskytnuté společnosti OA po rozdělení, podle Komise by mohly a měly být vymáhány rovněž po společnosti NOA, pokud se při výkonu napadeného rozhodnutí prokáže, že prospěch z nich byl převeden na společnost NOA. Komise v tomto ohledu tvrdí, že společnost OA převedla na společnost NOA výhodu vyplývající z podpor, které jí poskytla Řecká republika tím, že dále pronajala nové letecké společnosti letadla za nájemné nižší než splátky, které sama platila hlavním leasingovým pronajímatelům.
- 93 Komise upřesňuje, že rozdělení povinnosti navrácení mezi společností OA a NOA bude muset být určeno při výkonu napadeného rozhodnutí.
- 94 Zadruhé ve věcech T-415/05 a T-416/05 Komise zpochybňuje argumentaci žalobkyň směřující k prokázání, že se společnost NOA nestala nástupkyní společnosti OA pro účely navrácení sporných podpor. Tvrdí, že vrácení podpor právní entitou vykonávající hospodářskou činnost, která měla z podpor prospěch, má za cíl obnovení podmínek nenarušené hospodářské soutěže.
- 95 Společnost Aeroporia Aigaiou vystupující jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání Komise ve věci T-416/05, uvádí, že otázka existence hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA byla rozhodnuta rozsudkem ze dne 12. května 2005.

b) Závěry Tribunálu

- ⁹⁶ Úvodem je třeba uvést, že v odpověď na otázku položenou Tribunálem při jednání Komise nepotvrdila tvrzení společnosti OA uvedené v její odpovědi na písemnou otázku položenou Tribunálem, zopakovanou při jednání, podle kterého tato společnost v souladu s článkem 2 napadeného rozhodnutí vrátila celou částku sporných podpor, které jí byly poskytnuty, včetně úroků. Komise totiž vyjádřila výhrady, pokud jde o vrácení těchto podpor v plné výši, přičemž zároveň uvedla, že s ohledem na vstup společností OA a NOA do likvidace po Řecké republice nepožaduje, aby po společnosti NOA vymohla vrácení sporných podpor poskytnutých společnosti OA.
- ⁹⁷ Řecká republika a společnost NOA při jednání prohlásily, že trvají na svých výtkách vůči kvalifikaci společnosti NOA jako nástupkyně společnosti OA pro účely navrácení podpor poskytnutých společnosti OA.
- ⁹⁸ V této souvislosti bude třeba v první řadě určit opatření ve prospěch společnosti OA, která by mohla být předmětem povinnosti navrácení společnosti NOA, zadruhé vymezit právní dosah napadeného rozhodnutí stran zjištění týkajícího se nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA pro účely navrácení podpory, a zatřetí posoudit opodstatněnost rozšíření povinnosti navrácení na společnost NOA.

K určení opatření ve prospěch společnosti OA, která mohou být předmětem povinnosti navrácení společností NOA

- ⁹⁹ Úvodem, jak uvádí Soudní dvůr v rozsudku ze dne 12. května 2005 (bod 32), je třeba odlišit přezkum samotných restrukturalizačních opatření ve vztahu k podmínkám použití článku 87 ES od zcela samostatné otázky, zda lze společnost NOA považovat za nástupkyni společnosti OA, pokud jde o letecké činnosti, pro účely navrácení podpor, které byly poskytnuty společnosti OA před rozdělením. V rámci žaloby pro nesplnění povinnosti, o níž byl vydán uvedený rozsudek, se jednalo pouze o posouzení právních a finančních následků těchto restrukturalizačních opatření pro výkon rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002.
- ¹⁰⁰ Z příkazu k poskytnutí informací, jakož i z rozhodnutí ze dne 16. března 2004 o zahájení řízení stanoveného v čl. 88 odst. 2 ES vyplývá, že se vyšetřování Komise v projednávaných věcech týkala všech opatření spojených s restrukturalizací a privatizací skupiny Olympic Airways, která mohla zahrnovat státní podporu (viz body 12 a 16 až 18 výše).
- ¹⁰¹ V napadeném rozhodnutí však nejsou restrukturalizační opatření zkoumána jako taková z hlediska jejich kvalifikace ve vztahu k podmínkám použití čl. 87 odst. 1 ES. Jejich povaha a zejména vztah mezi společnostmi OA a NOA jsou Komisí posouzeny výlučně proto, aby byla prokázána existence hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení sporných podpor a aby byla přezkoumávaná opatření posouzena ve svém kontextu (viz zejména body 164 až 178 níže).

- 102 Pokud jde konkrétně o navrácení podpor, jedině Komise byla oprávněna přezkoumat v napadeném rozhodnutí otázku nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA pro účely navrácení nových podpor poskytnutých společnosti OA, uvedených v tomto rozhodnutí. Určení skutečných příjemců podpor uvedených v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 pro účely výkonu příkazu k navrácení obsaženého v tomto rozhodnutí bylo totiž provedeno v rozsudku ze dne 12. května 2005 (viz body 7, 8 a 99 výše).
- 103 Mimoto je třeba uvést, že otázka nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA pro účely navrácení podpor může být v projednávaných věcech vznesena pouze, pokud jde o podpory poskytnuté společnosti OA před rozdělením leteckých činností a založením společnosti NOA.
- 104 Pokud existuje hospodářská návaznost mezi těmito dvěma společnostmi, lze společnost NOA považovat za skutečného příjemce podpor, které zvýhodnily odvětví leteckých činností a které byly poskytnuty původní letecké společnosti OA předtím, než tyto činnosti převzala společnost NOA.
- 105 Naopak, na rozdíl o tvrzení Komise v duplikách (viz bod 92 výše), nemohou být sporné podpory poskytnuté společnosti OA po rozdělení vymáhány po společnosti NOA pouze z toho důvodu, že z nich tato společnost měla nepřímou výhodu. I kdyby, jak tvrdí Komise, státní podpory poskytnuté společnosti OA po rozdělení této společnosti umožnily poskytnout nové společnosti NOA výhody, které by tato společnost za běžných tržních podmínek nezískala, což není prokázáno, tato okolnost neumožňuje sama o sobě učinit závěr, že společnost NOA je skutečným příjemcem podpor poskytnutých společnosti OA.

- 106 Při neexistenci hospodářské jednoty po rozdělení mezi oběma společnostmi OA a NOA, u nichž Komise nezpochybňuje v napadeném rozhodnutí, že jsou právně a finančně autonomní, bylo v každém případě věcí Komise jasně určit výhodu údajně poskytnutou společností OA společnosti NOA a posoudit ji samostatně z hlediska podmínek použití čl. 87 odst. 1 ES (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 10. ledna 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a další, C-222/04, Sb. rozh. s. I-289, body 112 až 114, a Tribunálu ze dne 25. června 1998, British Airways a další v. Komise, T-371/94 a T-394/94, Recueil, s. II-2405, body 313 a 314). Komise tak ostatně v napadeném rozhodnutí postupovala, pokud jde o podporu poskytnutou společností NOA ve formě nízkého nájemného za další pronájem letadel (viz body 154 až 253 níže).
- 107 Z toho vyplývá, že v projednávaných věcech, jak navrhuje žalobkyně, je otázka nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA pro účely navrácení sporných podpor vznesena pouze ohledně podpory údajně poskytnuté společnosti OA ve formě tolerování neplacení daní a pojistného na sociální zabezpečení touto společností, uvedené v čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí v části, v níž byla tato podpora poskytnuta před rozdělením. Ostatní podpory ve prospěch společnosti OA, které jsou uvedeny v čl. 1 odst. 2 a 3 tohoto rozhodnutí, byly totiž všechny poskytnuty po rozdělení.
- 108 V tomto ohledu je třeba v této fázi uvést, že žalobní důvody dovolávané žalobkyněmi ve věcech T-415/05 a T-423/05 směřující ke zrušení čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí je třeba zamítnout, jak bude dále Tribunálem prokázáno (viz body 378 až 394 níže).
- 109 Za těchto podmínek je třeba určit právní dosah napadeného rozhodnutí, pokud jde o zjištění týkající se existence hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení podpory uvedené v čl. 1 odst. 4 uvedeného rozhodnutí v části, v níž byla tato podpora poskytnuta před 11. prosincem 2003.

K právnímu dosahu napadeného rozhodnutí, pokud jde o zjištění týkající se nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA pro účely navrácení sporné podpory

- 110 Úvodem je třeba podotknout, že vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bylo přijato dne 14. září 2005, měla Komise v okamžiku jeho přijetí k dispozici všechny informace nezbytné pro určení příjemců, kteří měli dotčené podpory vrátit, v samotném rozhodnutí. Z tohoto pohledu se okolnosti projednávaných věcí liší od okolností přezkoumávaných Komisí v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, které předcházelo restrukturalizaci skupiny Olympic Airways a založení společnosti NOA v prosinci 2003.
- 111 Ve výroku napadeného rozhodnutí však Komise výslovně neoznačuje společnost NOA jako skutečného příjemce části podpory poskytnuté společnosti OA, uvedené v čl. 1 odst. 4 tohoto rozhodnutí.
- 112 Komise se v článku 2 napadeného rozhodnutí omezuje na stanovení, že Řecká republika zajistí, aby „příjemci“ podpory uvedené v článku 1 tohoto rozhodnutí tuto podporu navrátili. Pokud jde o čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí, ten se týká výslovně protiprávní podpory poskytnuté společnosti OA ve formě tolerování daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení této společnosti vůči státu Řeckou republikou a neodkazuje na společnost NOA jako na skutečného příjemce části této podpory.
- 113 Ve výše uvedeném rozsudku ze dne 14. února 2008, Komise v. Řecko, ve kterém Soudní dvůr určil, že Řecká republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z napadeného rozhodnutí, nepovažoval Soudní dvůr za nutné přezkoumat zejména to, zda v tomto rozhodnutí byla společnost NOA označena za nástupkyni společnosti OA pro účely vrácení sporné podpory uvedené v čl. 1 odst. 4. Pokud jde o tuto podporu,

Soudní dvůr pouze ověřil, zda napadené rozhodnutí obsahuje informace, které dotčným vnitrostátním orgánům umožňují bez nadměrných obtíží určit částky, které je třeba vrátit (body 42 až 44 rozsudku).

- 114 V této souvislosti je věcí Tribunálu, jak tvrdí žalobkyně, aby vyložil obsah napadeného rozhodnutí, pokud jde o případnou povinnost společnosti NOA vrátit podporu uvedenou v čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí.
- 115 Úvodem je třeba uvést, že Komise ve svých duplikách ve věcech T-415/05 a T-416/05 odůvodnila svá vnitřně rozporná stanoviska k výkladu napadeného rozhodnutí svou nejistotou ohledně přesného data založení společnosti NOA (viz bod 90 výše).
- 116 Ve věci T-416/05 se společnost NOA dovolávala nové, a tudíž nepřijatelné povahy této argumentace týkající se údajné nejistoty Komise ohledně přesného data založení společnosti NOA (viz bod 34 výše).
- 117 V tomto ohledu stačí uvést, že tato argumentace Komise je v každém případě irelevantní. Bez ohledu na výklady postupně navržené žalovaným orgánem v projednávaných věcech totiž přísluší v konečném důsledku Tribunálu, aby napadené rozhodnutí vyložil. V důsledku toho jsou vnitřně rozporná stanoviska Komise k výkladu napadeného rozhodnutí a dovolávání se nejistoty ohledně přesného data založení společnosti NOA za účelem vysvětlení vývoje stanoviska Komise irelevantní a nemohou porušovat práva obhajoby žalobkyň (rozsudek Tribunálu ze dne 7. října 1999, Irish

Sugar v. Komise, T-228/97, Recueil, s. II-2969, bod 30). Mimoto je třeba uvést, že rozhodnutí ze dne 16. března 2004 o zahájení formálního vyšetřovacího řízení (bod 110) a napadené rozhodnutí (bod 6) výslovně uvádějí, že společnost NOA byla založena dne 12. prosince 2003. Žalobkyně při jednání potvrdily, že společnost NOA zahájila své činnosti k tomuto datu. V této souvislosti, i když Komise nebyla informována během správního řízení o přesném datu založení společnosti NOA dne 11. prosince 2003, nemohla mít tato okolnost vliv na obsah napadeného rozhodnutí – a tudíž na jeho výklad – ohledně případného označení společnosti NOA za nástupkyni společnosti OA pro účely vrácení sporné podpory.

- 118 Pro účely výkladu článku 2 napadeného rozhodnutí je třeba připomenout, že podle judikatury je výrok rozhodnutí v oblasti státních podpor neoddělitelný od jeho odůvodnění, takže musí být v případě potřeby vykládán s ohledem na důvody, které vedly k jeho přijetí (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. května 1997, TWD v. Komise, C-355/95 P, Recueil, s. I-2549, bod 21, a rozsudek ze dne 12. května 2005, bod 41 a citovaná judikatura).
- 119 V projednávaných věcech je tedy třeba ověřit, zda lze článek 2 napadeného rozhodnutí vykládat ve světle odůvodnění tohoto rozhodnutí tak, že se vztahuje, pokud jde o „příjemce podpory uvedené v článku 1“, na společnost NOA coby skutečného příjemce sporné podpory poskytnuté společnosti OA, uvedené v čl. 1 odst. 4 uvedeného rozhodnutí.
- 120 Při přezkumu povahy restrukturalizace skupiny Olympic Airways (body 178 až 183 odůvodnění napadeného rozhodnutí), provedeném v rámci „posouzení podpory“ (bod 6 napadeného rozhodnutí) Komise podrobněji zanalyzovala podmínky

restrukturalizace již zohledněné Soudním dvorem v rozsudku ze dne 12. května 2005. Komise vycházela z tohoto rozsudku, aby dospěla v bodě 183 odůvodnění napadeného rozhodnutí k následujícímu závěru:

„Je tedy zjevné, že pokud restrukturalizace společnosti OA v roce 2003 – ze které vznikla společnost NOA – vedla k založení odlišné právní entity, byla nicméně provedena, aby bylo zabráněno vrácení podpor na základě rozhodnutí [ze dne 11. prosince] 2002, a že společnost NOA je nástupcem společnosti OA alespoň pro účely navrácení státních podpor předcházejících rozdělení.“

¹²¹ Za účelem prokázání, že se společnost NOA stala nástupkyní společnosti OA pro účely navrácení sporné podpory poskytnuté společnosti OA, se tak Komise omezila na vylíčení skutečností, ze kterých vycházel v rozsudku ze dne 12. května 2005 Soudní dvůr, aby došel k závěru o existenci hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení podpor uvedených v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002. Na základě těchto poznatků dospěla Komise výslovně v bodě 183 odůvodnění napadeného rozhodnutí k závěru o rozšíření povinnosti navrácení na společnost NOA, pokud jde konkrétně o spornou podporu ve prospěch společnosti OA předcházející rozdělení.

¹²² Mimoto v rámci posouzení slučitelnosti podpor poskytnutých společnosti NOA Komise v napadeném rozhodnutí (body 216 a 217 odůvodnění) připomněla, že jelikož společnost NOA je nástupcem společnosti OA pro účely navrácení podpor, nemůže být nová podpora poskytnutá společnosti NOA prohlášena za slučitelnou se společným trhem, dokud nebudou vráceny podpory předcházející rozdělení.

- 123 Z tohoto přezkumu napadeného rozhodnutí vyplývá, že – i když je politováníhodné, že Komise neuvedla ve výroku tohoto rozhodnutí jmenovitě příjemce, kteří mají vrátit podporu uvedenou v čl. 1 odst. 4 předcházející rozdělení – odůvodnění tohoto rozhodnutí umožňuje snadno určit společnost NOA jako nástupkyni společnosti OA pro účely vrácení této podpory.
- 124 V této souvislosti z článku 2 napadeného rozhodnutí, ve spojení s výše uvedeným odůvodněním uvedeného rozhodnutí, a zejména s přihlédnutím k rozsudku ze dne 12. května 2005, jasně vyplývá, že Komise uložila Řecké republice povinnost vymáhat vrácení podpory poskytnuté společnosti OA před rozdělením nejen po této společnosti, ale rovněž případně po společnosti NOA.
- 125 Článek 2 napadeného rozhodnutí, který stanoví povinnost vrácení podpory uvedené v článku 1 tohoto rozhodnutí, musí být tedy vykládán v tom smyslu, že obsahuje příkaz k navrácení podpory předcházející rozdělení vůči společnostem OA či NOA, přičemž rozdělení povinnosti navrácení mezi tyto dvě společnosti bude muset být určeno při výkonu uvedeného rozhodnutí.
- 126 Stran rozdělení povinnosti navrácení mezi příjemci podpory je třeba připomenout, že v rozhodnutí, kterým se konstatuje neslučitelnost podpory a ukládá její navrácení, není Komise povinna upřesnit, v jakém rozsahu měl každý podnik-příjemce prospěch z částky dotčené podpory. Přísluší dotčenému členskému státu, aby stanovil částku, kterou má každý z těchto podniků při vrácení podpory vrátit. V případě nepředvídaných obtíží může tento stát předložit své problémy k posouzení Komisi, která spolu s členským státem musí v souladu s povinností loajální spolupráce, zakotvené zejména v článku 10 ES, spolupracovat v dobré víře za účelem překonání těchto obtíží

(viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 11. května 2005, Saxonía Edelmetalles a ZEMAG v. Komise, T-111/01 a T-133/01, Sb. rozh. s. II-1579, bod 124).

¹²⁷ Toto řešení je potvrzeno rozsudkem ze dne 12. května 2005, ve kterém Soudní dvůr zdůraznil ryze hospodářské kritérium obnovení nenarušené hospodářské soutěže v dotčeném odvětví, a implicitně tak připustil možnost výlučně podpůrné povinnosti navrácení společnosti NOA. V tomto rozsudku se Soudní dvůr omezil na určení nesplnění povinnosti, když nechal na příslušných vnitrostátních orgánech a na Komisi, aby v rámci své vzájemné povinnosti loajální spolupráce stanovily rozdělení povinnosti navrácení mezi společnostmi OA a NOA, pokud jde o podpory uvedené v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002.

¹²⁸ V projednávaných věcech je třeba s ohledem na výklad napadeného rozhodnutí uvedený v bodech 123 až 125 výše přezkoumat odůvodnění a opodstatněnost zjištění o hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely vrácení podpory uvedené v čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí, předcházející rozdělení.

K posouzení odůvodnění a opodstatněnosti zjištění o nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA v napadeném rozhodnutí pro účely navrácení sporné podpory

¹²⁹ Před přezkumem opodstatněnosti žalobních důvodů vycházejících z nedostatku odůvodnění a ze zjevně nesprávného posouzení předložených žalobkyněmi ve věcech

T-415/05 a T-416/05 je třeba odmítnout tvrzení společnosti NOA o nepřipustnosti údajných nových důvodů obrany Komise týkajících se jednak údajné vůle Řecké republiky obejít povinnost navrácení, jednak údajné protiprávnosti existence společnosti NOA (viz bod 34 výše).

¹³⁰ Z dupliky jasně vyplývá, že se Komise nedovolává žádného nového důvodu obrany týkajícího se údajné vůle Řecké republiky obejít povinnost navrácení prostřednictvím restrukturalizace skupiny Olympic Airways a založení společnosti NOA. Naopak Komise předkládá argument, již uplatněný v napadeném rozhodnutí a v žalobní odpovědi, podle kterého není neexistence úmyslu Řecké republiky obejít tuto povinnost, tvrzená žalobkyní, relevantní, jelikož výše uvedená restrukturalizace brání vrácení podpor.

¹³¹ Argument Komise, že se rozsudek ze dne 12. května 2005 dotýká samotné existence společnosti NOA tím, že ji prohlašuje za protiprávní, je součástí diskuse mezi účastnicemi řízení o právním dosahu tohoto rozsudku, pokud jde o určení skutečného příjemce sporné podpory.

¹³² Ve věci samé a úvodem, jelikož Komise v rámci svého přezkumu vztahu existujícího mezi společnostmi OA a NOA vychází zejména z poznatků zohledněných Soudním dvorem v rozsudku ze dne 12. května 2005, aby učinila zjištění, že „společnost NOA je nástupcem společnosti OA alespoň pro účely navrácení státních podpor předcházejících rozdělení“ (bod 183 odůvodnění napadeného rozhodnutí), je třeba upřesnit právní dosah uvedeného rozsudku v projednávaných věcech.

- 133 Na rozdíl od tvrzení Komise před Tribunálem může tento rozsudek zakládat překážku věci pravomocně rozsouzené výlučně pokud jde o vrácení podpor uvedených v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, jelikož zjištěné nesplnění povinnosti se vztahovalo právě k neprovedení tohoto rozhodnutí.
- 134 Konkrétně k zjištění týkajícímu se existence hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení sporné podpory předcházející rozdělení, je třeba uvést, že i když jsou relevantní okolnosti, které lze zohlednit, v podstatě totožné v případě vrácení podpor uloženého rozhodnutím ze dne 11. prosince 2002 nebo i v případě vrácení podpor ve prospěch společnosti OA předcházejících rozdělení, uloženého napadeným rozhodnutím, nejsou přesto všechny okolnosti striktně totožné. Rozdíl spočívá v tom, že k převodu aktiv společnosti OA na společnost NOA v odvětví leteckých činností za podmínek, které znemožnily vrácení podpory poskytnuté společnosti OA společností NOA, došlo po přijetí rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, avšak před zahájením formálního vyšetřovacího řízení, které vedlo k přijetí napadeného rozhodnutí dne 14. září 2005.
- 135 Okamžik převodu aktiv na novou společnost patří přitom mezi kritéria, která lze v různé míře v závislosti na případě zohlednit. Z judikatury vyplývá, že k posouzení, zda lze povinnost navrácení podpory poskytnuté společnosti v obtížích rozšířit na novou společnost, na kterou tato původní společnost převedla některá aktiva, pokud tento převod umožňuje konstatovat hospodářskou návaznost mezi těmito dvěma společnostmi, lze zohlednit následující skutečnosti: předmět převodu (aktiva a pasiva, zachování pracovní síly, seskupená aktiva), cenu převodu, totožnost akcionářů nebo majitelů nástupnického podniku nebo původního podniku, okamžik, kdy k převodu došlo (po zahájení vyšetřování, zahájení řízení nebo konečném rozhodnutí) nebo dále ekonomickou logiku operace (výše uvedený rozsudek Itálie a SIM2 Multimedia v. Komise, body 78, 80 a 85).

136 V projednávaných věcech je tedy třeba ověřit, zda vzhledem ke skutkovému kontextu projednávaného sporu Komise mohla, aniž překročila meze své posuzovací pravomoci, použít v napadeném rozhodnutí argumentaci Soudního dvora v rozsudku ze dne 12. května 2005, aby došla k závěru o existenci hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely vrácení sporné podpory.

137 Pokud jde konkrétně o kritérium okamžiku převodu aktiv, jehož obsah a dosah budou upřesněny později (viz bod 146 níže), stačí v tomto stádiu připomenout, že ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 12. května 2005, došlo k převodu aktiv společnosti OA v obtížích na novou společnost NOA tak, aby bylo znemožněno navrácení podpor uvedených v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 původní společnosti, po přijetí tohoto rozhodnutí (viz bod 134 výše). Ve věcech, ve kterých byly vydány výše uvedené rozsudky Itálie a SIM2 Multimedia v. Komise (bod 77) a výše uvedený rozsudek Německo v. Komise (bod 71), ze kterých implicitně vychází analýza provedená v rozsudku ze dne 12. května 2005 (viz body 143 a 144 níže), k „obejití“ tvrzenému Komisí došlo buď v průběhu formálního vyšetřovacího řízení, nebo v okamžiku, kdy byly příslušné vnitrostátní orgány informovány o úmyslu Komise zahájit vyšetřovací řízení.

138 V projednávaných věcech je třeba uvést, že příkaz k poskytnutí informací o veškerých opatřeních spojených s restrukturalizací a privatizací společnosti OA, která mohla zahrnovat podporu, byl zaslán Řecké republice již dne 8. září 2003. Řecká republika a společnost OA tedy tím spíše nemohly při založení společnosti NOA ponechat bez povšimnutí skutečnost, že opatření ve prospěch společnosti OA předcházející rozdělení mohou být předmětem vyšetřování ze strany Komise a že navazují na některé předchozí podpory, uvedené v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, poskytnuté společnosti OA ve formě tolerování neplacení daní a pojistného na sociální zabezpečení ze strany Řecké republiky.

- 139 Za těchto podmínek platí vzhledem k podobnému skutkovému kontextu analýza přijatá Soudním dvorem v rozsudku ze dne 12. května 2005, podle které mohla být povinnost navrácení podpor poskytnutých společnosti OA rozšířena na společnost NOA, na kterou byly převedeny nejnvýnosnější výrobní činnosti společnosti OA, aby tak byla obnovena nenarušená hospodářská soutěž v dotčeném hospodářském odvětví, rovněž ze stejných důvodů, pro podpory předcházející rozdělení, o které šlo v projednávaných věcech.
- 140 V tomto ohledu nelze přijmout výklad rozsudku ze dne 12. května 2005 navržený žalobkyněmi, který tvrdí, že Soudní dvůr nepovažoval společnost NOA za nástupkyni společnosti OA pro účely navrácení podpory.
- 141 V rozsudku ze dne 12. května 2005 (body 33 a 34) Soudní dvůr přijal argument Komise, podle kterého operace spočívající v převodu aktiv odvětví leteckých činností společnosti OA bez jakýchkoli dluhů na společnost NOA tím, že byla strukturována tak, aby bylo na základě vnitrostátního práva znemožněno vymáhání dluhů původní společnosti OA po nové společnosti NOA „vytvořila překážku pro účinný výkon rozhodnutí [ze dne 11. prosince 2002] a pro vymáhání podpor, kterými [Řecká republika] podporovala obchodní činnost této společnosti“ a „[v] důsledku toho byl cíl uvedeného rozhodnutí, které [směřovalo] k obnovení nenarušené hospodářské soutěže v odvětví civilního letectví, podstatným způsobem ohrožen“.
- 142 Zdůrazněním nutnosti obnovit hospodářskou soutěž v odvětví civilního letectví Soudní dvůr implicitně označil společnost NOA za skutečného příjemce podpor poskytnutých společnosti OA, uvedených v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, jelikož z těchto podpor původní letecké společnosti OA mělo prospěch odvětví leteckých činností převedené na společnost NOA.

- 143 S přihlédnutím ke stanovisku generálního advokáta L.A. Geelhoeda (Sb. rozh. s. I-3878, body 28 až 36) je třeba rozsudku ze dne 12. května 2005 rozumět tak, že shledává existenci hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA, pokud jde o odvětví leteckých činností, pro účely navrácení podpor uloženého rozhodnutím ze dne 11. prosince 2002. V důsledku toho mohla být nová letecká společnost NOA jakožto podnik, který tyto podpory skutečně využil, v zásadě podrobena vnitrostátnímu řízení týkajícímu se vrácení podpor uvedených ve výše uvedeném rozhodnutí, aby byla obnovena nenarušená hospodářská soutěž v dotčeném hospodářském odvětví.
- 144 Na podporu své analýzy vycházel generální advokát L. A. Geelhoeed zejména z výše uvedeného rozsudku Itálie a SIM 2 Multimedia v. Komise, ve kterém Soudní dvůr rozhodl, že skutečnost, kdy je podniku v obtížích umožněno založit v průběhu formálního vyšetřovacího řízení o podporách, které obdržel, dceřinou společností, na niž by následně převedl své nejvýnosnější provozní činnosti, by vedla k připuštění toho, že každá společnost by mohla při navrácení podpor vyčlenit svá aktiva z majetku mateřského podniku, čímž by vzniklo riziko, že vymáhání podpor bude částečně či plně zbaveno účinků. Snaha vyhnout se tomu, aby rozhodnutí ztratilo svůj užitečný účinek a aby narušení hospodářské soutěže dále pokračovalo, může vést Komisi k požadavku, aby se vrácení neomezovalo na původní podnik, ale bylo rozšířeno i na podnik, který zaručuje jeho neomezené trvání prostřednictvím výrobních prostředků, které na něj byly převedeny, umožní-li určité prvky tohoto převodu konstatovat, že mezi těmito dvěma entitami existuje hospodářská návaznost (bod 33 stanoviska).
- 145 V projednávaných věcech argumentace Řecké republiky a společnosti NOA směřující v podstatě k popření skutečnosti, že hlavní aktiva společnosti OA – která se vztahovala k odvětví leteckých činností – byla převedena na společnost NOA bez největší části pasiv a za podmínek, které znemožnily vymáhání podpor po této společnosti, ve skutečnosti směřuje ke zpochybnění analýzy, ze které vycházel Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 12. května 2005. Na rozdíl od tvrzení žalobkyň se totiž hlavní relevantní skutkové a právní okolnosti již zohledněné v tomto rozsudku v projednávaných věcech nezměnily. Zvláště je-li skutečností, že v tomto rozsudku Soudní dvůr uvedl, že aktiva odvětví leteckých činností byla převedena na společnost NOA „bez

jakýchkoliv dluhů“, toto zjištění – založené na informacích, které Soudnímu dvoru poskytly účastnice řízení – se vysvětluje tím, že Soudní dvůr nebyl v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti, která k němu byla podána, povolán, aby podrobně přezkoumal všechny podmínky restrukturalizace skupiny Olympic Airways, zejména pokud jde o převod velmi malé části dluhů na společnost NOA a toho, že veškeré dlouhodobé dluhy a 90 % krátkodobých dluhů zůstaly k tíži společnosti OA. V této souvislosti nemůže okolnost, dovolávaná v projednávaných věcech žalobkyněmi, že společnost OA pokračovala v poskytování služeb pozemního odbavení, údržby a vzdělávání a 10 % jejích krátkodobých dluhů, tedy dluhů s dobou splatnosti kratší než jeden měsíc, bylo převedeno na společnost NOA, jak vyplývá ze zprávy společnosti Moore Stephens, změnit analýzu vyplývající z rozsudku ze dne 12. května 2005.

¹⁴⁶ Mimoto je třeba zdůraznit, že na rozdíl od tvrzení žalobkyň mají kritéria stanovená judikaturou pro určení skutečného příjemce podpory objektivní charakter. Z judikatury vyplývá, že existence hospodářské návaznosti může být pro účely vrácení podpory prokázána na základě různých objektivních skutečností, jako je nezaplacení ceny odpovídající tržním podmínkám za převedená aktiva nebo objektivní okolnost, že v důsledku převodu došlo k obehití povinnosti vrácení sporné podpory (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Německo v. Komise, bod 86; rozsudek ze dne 12. května 2005, body 32 až 34, a výše uvedený rozsudek Itálie a SIM2 Multimedia v. Komise, bod 78). V tomto ohledu na rozdíl od tvrzení žalobkyň z výše uvedeného rozsudku CDA Datenträger Albrechts v. Komise nevyplývá, že ke konstatování, že převodem aktiv došlo k obehití povinnosti navrácení, je nutná existence úmyslu. Je třeba rovněž uvést, že kritérium okamžiku převodu aktiv (viz body 135 až 138 výše) má rovněž objektivní charakter a nepředpokládá existenci vůle k obehití. Je třeba mu rozumět v tom smyslu, že okamžik převodu může případně představovat důkaz o účinku obehití.

147 V této souvislosti nelze přijmout argumentaci žalobkyň, podle které byly restrukturalizace skupiny Olympic Airways a převod leteckých činností na společnost NOA vedeny ekonomickou logikou účinnějšího navrácení podpory poskytnuté společnosti OA díky privatizaci společnosti NOA.

148 V tomto ohledu je třeba uvést, že účelem povinnosti navrácení podpory je obnovit hospodářskou soutěž v dotčeném hospodářském odvětví, a nikoliv umožnit orgánu veřejné správy vymoci si své pohledávky (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Německo v. Komise, bod 76). Ekonomická logika převodu aktiv musí být tedy přezkoumána z hlediska obnovení hospodářské soutěže v dotčeném odvětví.

149 Z toho vyplývá, že subjektivní prvek dovolávaný žalobkyněmi spočívající ve skutečnosti, že restrukturalizace skupiny Olympic Airways a založení společnosti NOA s cílem umožnit privatizaci zejména společnosti NOA za nejlepších podmínek a s největším ziskem, za účelem zajištění vrácení podpor díky zejména příjmu z privatizace, je v každém případě irelevantní.

150 Konečně je třeba uvést, že pro projednávání spor jsou příznačné zvláštní okolnosti vyznačující se tím, že restrukturalizace společnosti OA a založení společnosti NOA byly pouze dočasnými operacemi, které měly usnadnit privatizaci. Převod odvětví leteckých činností skupiny Olympic Airways na společnost NOA byl proveden zákonem odchylně od obecného práva a veškerý kapitál této nové společnosti neprodleně nabyla Řecká republika. Za těchto podmínek nebylo třeba ověřit, vzhledem k neexistenci poskytnutí protiplnění novým nabyvatelem, do doby, než bude ukončena privatizace letecké společnosti, zda bylo možné mít za to, že částka podpor poskytnutých

společnosti OA před rozdělením je zahrnuta v kupní ceně v souladu s tržními podmínkami (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 20. září 2001, Banks, C-390/98, Recueil, s. I-6117, bod 77, a ze dne 13. listopadu 2008, Komise v. Francie, C-214/07, Sb. rozh. s. I-8357, body 57 a 58).

- 151 Ze všech těchto důvodů nelze mít za to, že zjištění Komise o hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení sporné podpory poskytnuté společnosti OA před rozdělením je stíženo vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení.
- 152 Mimoto napadené rozhodnutí je dostatečně odůvodněné. Komise jasně uvedla v rámci přezkumu vztahu mezi společnostmi OA a NOA v bodech 178 až 183 odůvodnění tohoto rozhodnutí důvody, proč se domnívala, že zejména s přihlédnutím k rozsudku ze dne 12. května 2005 existovala hospodářská návaznost mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení sporných podpor předcházejících rozdělení. V tomto ohledu je třeba připomenout, že na rozdíl od tvrzení žalobkyň je třeba posouzení ekonomické logiky založení společnosti NOA provedené v projednávaných věcech Komisí za účelem určení skutečných příjemců podpory předcházející rozdělení odlišit od přezkumu slučitelnosti samotné restrukturalizace se společným trhem (viz bod 99 výše). Neexistence takového přezkumu Komise tedy nevypovídá o žádném nedostatečném odůvodnění napadeného rozhodnutí.
- 153 Z toho vyplývá, že žalobní důvody vycházející ze zjevně nesprávného posouzení a z nedostatku odůvodnění je třeba zamítnout jako neopodstatněné.

*2. K podpoře poskytnuté společnosti NOA (čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí)
(věci T-415/05 a T-416/05)*

154 Řecká republika a společnost NOA se domáhají zrušení napadeného rozhodnutí v části, v níž Komise v jeho čl. 1 odst. 1 konstatuje poskytnutí protiprávní podpory společnosti NOA ve formě nájemného za další pronájem letadel, které bylo nižší než leasingové splátky placené společností OA a Řeckou republikou na základě hlavních leasingových smluv. Žalobkyně v tomto ohledu předkládají dva žalobní důvody, které vycházejí z porušení čl. 87 odst. 1 ES a z nedostatku či neexistence odůvodnění, pokud jde o přezkum podmínek použití čl. 87 odst. 1 ES týkajících se poskytnutí výhody z hlediska kritéria soukromého investora a přičitatelnosti sporného jednání společnosti OA Řecké republice.

155 Úvodem žalobkyně zpochybňují zohlednění údajné hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA Komisí pro účely kvalifikace sporných opatření.

a) K zohlednění hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely kvalifikace sporných opatření

Argumenty účastnic řízení

156 Řecká republika a společnost NOA úvodem tvrdí, že Komise v napadeném rozhodnutí přezkoumala samostatně opatření ve prospěch společností OA a NOA. Když

Komise ve svých žalobních odpovědích vycházela z údajné hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA – která podle Komise znamená, že opatření přijatá ve vztahu ke společnosti NOA nelze posuzovat autonomně za účelem jejich kvalifikace jakožto státní podpory – a snažila se nedostatečné a chybné odůvodnění napadeného rozhodnutí nahradit odůvodněním novým. Toto nové odůvodnění je proto nepřípustné.

- 157 Mimoto rozpory mezi napadeným rozhodnutím a argumentací Komise před Tribunálem neumožňují porozumět odůvodnění tohoto rozhodnutí. Porušují tak práva obhajoby žalobkyně, které jsou nuceny vyvracet nejednoznačné a vzájemně si odporující směry.
- 158 V každém případě není nová argumentace Komise podložena žádným důkazem, který by umožnil shledat existenci hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA.
- 159 V této souvislosti se Řecká republika a společnost NOA domnívají, že sporná opatření je třeba přezkoumat samostatně v závislosti na jejich adresátech, a nikoliv na základě údajné hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA.
- 160 Komise, podporovaná ve věci T-416/05 společností Aeroporia Aigaiou, jež se připojuje k její argumentaci, upřesňuje, že v napadeném rozhodnutí přezkoumala jednotlivě dotčená opatření s tím, že je současně umístila do obecného kontextu restrukturalizace společnosti OA, do kterého zapadají.

- 161 Komise tvrdí, že existence hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA byla zjištěna Soudním dvorem v rozsudku ze dne 12. května 2005. Rozdělení odvětví leteckých činností osvobodilo toto odvětví od vysokého nájemného, které jej zatěžovalo. Letecké činnosti společnosti NOA tak byly dotovány společností OA, jejíž ztráty byly v konečném výsledku hrazeny Řeckou republikou díky tolerování dluhů společnosti OA vůči státu a poskytování peněžních prostředků na zvláštní účet. Dotčená opatření je tedy třeba posoudit v tomto hospodářském kontextu.
- 162 Zvláště pak trvajících finančních obtíží společností OA i NOA i přes formální přeměnu skupiny a časová blízkost rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 podle Komise umožňují se domnívat, že sporná opatření zajišťují zachování činnosti jejich příjemců a sledují stejný cíl jako předchozí podpory.
- 163 Vedlejší účastnice zdůrazňuje, že soulad sporných opatření s kritériem soukromého investora je třeba posoudit s přihlédnutím k době návratnosti investice. Je tedy nutné zohlednit celý průběh poskytování státních podpor skupině Olympic Airways.

Závěry Tribunálu

- 164 Úvodem je třeba připomenout, že v napadeném rozhodnutí Komise nejprve konstatuje existenci hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení podpor předcházejících rozdělení (viz body 68 až 153 výše) a dále kvalifikuje určitá opatření ve prospěch společností NOA či OA, která doprovázela přeměnu

skupiny Olympic Airways provedenou zákonem č. 3185/2003 za účelem její privatizace, jako státní podpory.

- 165 Jak vyplývá z výše uvedených úvah (viz zejména body 99 až 101 výše), tyto dvě otázky jsou zcela odlišné. Závěry týkající se otázky, zda měla společnost NOA z důvodu hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a touto společností rovněž prospěch z podpor poskytnutých společnosti OA před rozdělením, a může tak být z tohoto důvodu povinna tyto podpory vrátit, jsou tedy irelevantní, pokud jde o kvalifikaci podpory poskytnuté přímo společnosti NOA po jejím založení z hlediska čl. 87 odst. 1 ES.
- 166 Otázka kvalifikace nových opatření ve prospěch společnosti NOA musí být tedy odlišena od otázky týkající se navrácení podpor, zkoumané například ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Komise (body 71, 87 a 88), ve kterém Soudní dvůr rozhodl, že pouhá skutečnost, že nově založená dceřiná společnost pokračovala v činnostech mateřské společnosti, jež byla předmětem soudního řízení o likvidaci, díky pronájmu zařízení této posledně uvedené společnosti, i když Komise tvrdila, že nezískala informace, které by jí umožňovaly posoudit, zda nájemné bylo v souladu s tržními podmínkami, neumožňuje prokázat, že nájemce měl prospěch z konkurenční výhody spojené s podporami poskytnutými pronajímateli před založením nájemce.
- 167 V projednávaných věcech spočívají sporná opatření ve prospěch společnosti NOA v nízké výši nájemného placeného touto společností společností OA a Řecké republiky za další pronájem letadel. Komise v podstatě tvrdí, že kontext těchto opatření charakterizovaný hospodářskou návazností mezi společnostmi OA a NOA a finanční podporou Řecké republiky ve prospěch společnosti OA s cílem zajištění pokračování leteckých činností, lze zohlednit k učinění domněnky, že tato nová opatření ve prospěch společnosti NOA představují rovněž státní podporu.

168 V tomto ohledu přezkum napadeného rozhodnutí ukazuje, že Komise provádí jednotlivý přezkum několika zvláštních opatření ve prospěch společností OA a NOA, mezi která patří výše nájemného placeného společností NOA za další pronájem letadel, z hlediska podmínek použití článku 87 ES (body 56, 57, 155 až 161, 186, 188, 191 a 193 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Z tohoto rozhodnutí však vyplývá, že tento samostatný přezkum každého z dotčených opatření pro účely jejich kvalifikace je nutně součástí obecného kontextu přeměny skupiny Olympic Airways, jež spočívala v rozdělení leteckých činností a jejich převzetí novou společností NOA za podmínek stanovených zejména zákonem č. 3185/2003. Zejména s přihlédnutím k závěrům odborníků Komise ohledně restrukturalizace skupiny Olympic Airways provedené v prosinci 2003 (body 110 až 126 odůvodnění napadeného rozhodnutí) Komise analyzuje povahu této restrukturalizace, aniž ji však jako takovou kvalifikuje jako státní podporu (body 178 až 183 odůvodnění napadeného rozhodnutí), jak již bylo uvedeno (viz bod 101 výše).

169 Komise tedy právem tvrdí, že z napadeného rozhodnutí vyplývá, že jednotlivě přezkoumala sporná opatření ve prospěch společnosti NOA (viz zejména body 186 a 188 odůvodnění) s tím, že je současně umístila do obecného kontextu restrukturalizace skupiny Olympic Airways, do kterého zapadají.

170 Za těchto podmínek nepředstavuje na rozdíl od tvrzení žalobkyň argumentace Komise, podle které je pro účely kvalifikace sporných opatření z hlediska čl. 87 odst. 1 ES třeba zohlednit existenci hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA, nové odůvodnění mající nahradit odůvodnění napadeného rozhodnutí. Takovou argumentaci tedy nelze prohlásit za nepřipustnou.

- 171 Mimoto je třeba uvést, že v rozporu s tvrzeními žalobkyň není zohlednění hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA Komisí samo o sobě v rozporu s individuálním přezkumem sporných opatření a nečiní odůvodnění napadeného rozhodnutí nesrozumitelným.
- 172 Mimoto, pokud jde o zohlednění hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA v rámci kvalifikace sporných opatření z hlediska ustanovení článku 87 ES, je třeba bez dalšího připomenout, že podle ustálené judikatury je Komise povinna vždy přezkoumat všechny relevantní skutečnosti sporné operace a její kontext, zejména v rámci použití kritéria soukromého investora (rozsudek Tribunálu ze dne 6. března 2003, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen v. Komise*, T-228/99 a T-233/99, Recueil, s. II-435, bod 270; viz rovněž rozsudek Tribunálu ze dne 17. prosince 2008, *Ryanair v. Komise*, T-196/04, Sb. rozh. s. II-3643, bod 59).
- 173 V projednávaných věcech z toho vyplývá, že zohlednění existence hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA nezbavuje Komisi její povinnosti přezkoumat s ohledem na veškeré relevantní skutečnosti, zda jsou splněny podmínky použití čl. 87 odst. 1 ES.
- 174 V projednávaných věcech byla Komise oprávněna zohlednit kontext sporných opatření charakterizovaný jednak poskytnutím podpor na restrukturalizaci a protiprávních podpor původní letecké společnosti OA s cílem umožnit pokračování jejich leteckých činností, jednak restrukturalizací skupiny Olympic Airways v roce 2003 za účelem její privatizace, jakož i povahou vztahu mezi společnostmi OA a NOA. Nic to však nemění na povinnosti Komise přezkoumat, zda sporná opatření s ohledem na

kritérium soukromého investora odpovídala běžným obchodním transakcím v tržním hospodářství a odlišovala se tak od výše uvedených protiprávních podpor (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 17. října 2002, *Linde v. Komise*, T-98/00, Recueil, s. II-3961, body 43 až 54).

175 Za těchto podmínek neumožňuje zjištění existence hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA domnívat se, že s ohledem na přetrvávání hospodářských obtíží obou těchto společností po rozdělení představují nová opatření ve prospěch společnosti NOA, zkoumaná v napadeném rozhodnutí, logickou návaznost na výše uvedené předchozí podpory, a že tudíž patří rovněž do kategorie státních podpor.

176 V tomto ohledu nelze přijmout argumentaci Komise opírající se o rozsudek Tribunálu ze dne 15. září 1998, *BP Chemicals v. Komise* (T-11/95, Recueil, s. II-3235, body 171 a 176). Na rozdíl od okolností, které vedly k vydání uvedeného rozsudku, ve kterém byla dotčená opatření tvořena řadou po sobě jdoucích kapitálových vkladů učiněných veřejným podnikem do jeho dceřiné společnosti, je třeba uvést, že v projednávaných věcech jsou podpory údajně poskytnuté společností OA a Řeckou republikou společností NOA ve formě nájemného za další pronájem letadel velmi nízkého oproti splátkám placeným společností OA a Řeckou republikou na základě hlavních smluv svým předmětem a svou povahou zcela odlišné od státních podpor ve prospěch společnosti OA, o které šlo v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, a nemají žádný vztah k těmto posledně uvedeným podporám.

177 Mimoto je třeba především uvést, že podle výše uvedeného rozsudku *BP Chemicals v. Komise* (bod 170), i když dotčené opatření navazuje na opatření stejné povahy

kvalifikovaná jako státní podpory, tato okolnost *a priori* nevylučuje, že uvedené opatření splňuje kritérium soukromého investora v tržním hospodářství. Je v každém případě věcí soudu Unie, aby ověřil, zda lze toto opatření s ohledem na relevantní skutečnosti rozumně oddělit od předcházejících podpor a zda jej lze pro účely použití kritéria soukromého investora považovat za autonomní opatření.

- ¹⁷⁸ V projednávaných věcech tedy Komisi příslušelo přezkoumat, zda údajné podpory ve prospěch společnosti NOA splňují podmínky použití čl. 87 odst. 1 ES s odkazem nejen na jejich kontext a zejména časový sled těchto opatření ve vztahu k předchozím podporám poskytnutým společnosti OA, jakož i na přetrvávající hospodářské obtíže dotčených podniků, ale i na celkový relevantní skutkový a právní stav.

b) Ke kritériu soukromého investora

Argumenty účastnic řízení

- ¹⁷⁹ Řecká republika a společnost NOA se zaprvé dovolávají zjevně nesprávného posouzení stran použití kritéria soukromého investora a zadruhé nedostatku odůvodnění napadeného rozhodnutí v tomto ohledu.

- 180 Pokud jde o zjevně nesprávné posouzení, Řecká republika a společnost NOA tvrdí, že další pronájem letadel za nižší nájemné než splátky placené za hlavní leasing nepřiznal společnosti NOA žádnou výhodu, kterou by tato společnost nezískala za běžných tržních podmínek.
- 181 V projednávaných věcech bylo jednání společnosti OA v souladu s jednáním soukromého subjektu, který – konfrontován s rychlým pádem nájemného v důsledku krize na mezinárodním trhu letecké dopravy po událostech ze dne 11. září 2001 a vázán povinností platit nájemné dohodnuté v hlavních leasingových smlouvách, i když by tyto smlouvy jednostranně vypověděl - snížil přibližně o 50 % vzniklé ztráty tím, že souhlasil s dalším pronájmem svých letadel za nižší nájemné, než platil na základě hlavních leasingových smluv uzavřených před krizí za odlišné ekonomické konjunktury.
- 182 Mimoto za účelem posouzení, zda smlouvy o dalším pronájmu přiznávaly společnosti NOA výhodu, měla Komise zohlednit veškeré transakce uzavřené mezi společnostmi OA a NOA, což v napadeném rozhodnutí neučinila. Díky dotčeným dalším pronájmům se přitom společnost OA zbavila nákladů na ostrahu, údržbu a opravu letadel. Navíc poskytovala služby údržby a opravy letadel společnosti NOA za tržní ceny (viz body 163 a 164 odůvodnění rozhodnutí). Z celkové částky 99 milionů eur zaplacených společností NOA společnosti OA v roce 2004 za údržbu odpovídala částka 44 441 850 eur 18 letadlům pronajatým společností OA společnosti NOA.
- 183 Mimoto žalobkyně vytýkají Komisi, že neporovnala nájemné placené společností NOA s tržním nájemným. Kromě toho popírají tvrzení Komise, že by velmi pravděpodobně společnost NOA nenašla pronajímatele za tržních podmínek. Toto tvrzení není podloženo žádným důkazem a je popřeno skutkovými okolnostmi. Obzvláště

po událostech ze dne 11. září 2001 překračovala nabídka letadel vysoce poptávku a nájemné bylo výjimečně výhodné. Na konci roku 2003 byla poptávka nulová. Od poloviny roku 2004 začala poptávka růst, což vedlo ke zvýšení nájemného až o 30 % do konce roku 2004, aniž toto nájemné dosáhlo úrovně cen ze září roku 2001. V prodáváných věcech ostatně společnost NOA v červnu 2004 uzavřela smlouvu o pronájmu letadla typu B 737-300 za nájemné ve výši 130 000 USD za tři roky, které odpovídalo tržní ceně.

184 Pokud jde o leasingové smlouvy týkající se čtyř letadel Airbus A 340-300, Řecká republika a společnost NOA zdůrazňují rozdíl mezi smlouvami o dalším pronájmu těchto letadel společnosti NOA a rozhodnutím Řecké republiky využít svého práva vstoupit do práv společnosti OA v rámci těchto smluv, protože věřitelé vyhrožovali okamžitou realizací všech záruk poskytnutých státem ve výši 200 milionů eur a existovalo riziko, že si leasingoví pronajímatelé od společnosti OA vezmou letadla zpět. Společnost NOA neměla z tohoto vstupu Řecké republiky do práv společnosti OA v leasingových smlouvách žádnou výhodu.

185 Komise, podporovaná ve věci T-416/05 společností Aeroporia Aigaiou, má za to, že po založení společnosti NOA ze společnosti OA zbavuje další pronájem letadel společnosti NOA společností OA za nájemné značně nižší než leasingové splátky placené na základě hlavních smluv společnost NOA části jejich provozních nákladů, které jsou tak financovány společností OA, a v konečném důsledku z důvodu ztrát společnosti OA Řeckou republikou. Napadené rozhodnutí uvádí ztráty takto vzniklé přímo společností OA a Řecké republiky (bod 186 odůvodnění) a nepřímo Řecké republiky (body 189 a 191 odůvodnění). Za těchto podmínek není podle Komise sporné opatření v souladu s kritériem soukromého investora.

186 Zprvke kritérium soukromého investora zohledňuje účinek dotčených opatření pro příjemce, když ukládá ověřit, zda mu nepříznávají výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískal.

187 V projednávaných věcech přitom řecké orgány Komisi při formálním vyšetřovacím řízení nepředložily nezbytné důkazní materiály i přes její příkaz k poskytnutí veškerých informací užitečných pro přezkum přeměny skupiny Olympic Airways. Zasláním tohoto příkazu řeckým orgánům došlo podle Komise k přenesení důkazního břemene na základě čl. 13 odst. 1 nařízení č. 659/1999. Vzhledem k tomu, že informace poskytnuté řeckými orgány byly velmi mezerovité, pověřila Komise odborníky provedením kontrol na místě. Za těchto podmínek Komise tvrdí, že legalitu napadeného rozhodnutí lze posoudit výlučně na základě poznatků, které měla k dispozici při jeho přijetí.

188 Zadruhé, Komise tvrdí, že i kdyby jí informace týkající se nájemného uplatňovaného na trhu byly předány včas, porovnání výše nájemného placeného společností NOA s tržním nájemným by bylo každopádně neúčinné. Takové porovnání by totiž nebylo možné reálně provést, neboť společnost NOA velmi pravděpodobně nenašla jiné pronajímatele, kteří by byli ochotni jí pronajmout letadla bez intervence Řecké republiky.

189 Tato analýza je podpořena skutečností, že hlavní pronajímatelé, znepokojení údělem svých pohledávek za společností OA, hrozili vypovězením smluv uzavřených s touto společností, prodejem letadel a okamžitou realizací záruk a tím, že v tomto ohledu uloží přísnější podmínky. Tato analýza není vyvrácena ani okolností, že se společnosti

NOA podařilo v červnu 2004 uzavřít smlouvu o operativním leasingu, protože tato společnost podle Komise zůstala „pod ochranou“ Řecké republiky.

- 190 Svým vstupem do práv společnosti OA ve čtyřech leasingových smlouvách a schváleným snížením nákladů na další pronájem tak Řecká republika umožnila pokračování leasingů, a tedy zachování leteckých činností. Není tedy nutné vypočítat rozdíl mezi hypotetickým nájemným a nájemným placeným společností NOA společností OA a Řecké republice.
- 191 Mimoto Komise zdůrazňuje, že se v napadeném rozhodnutí omezila na to, že jako podporu poskytnutou společností NOA kvalifikovala snížení nákladů na další pronájem letadel schválené společností OA a Řeckou republikou, aniž tuto podporu výslovně vyčíslila.
- 192 Za těchto podmínek, pokud jde konkrétně o čtyři letadla pronajatá společností NOA Řeckou republikou, Komise na rozdíl od tvrzení žalobkyň v napadeném rozhodnutí nepominula rozdíl mezi protiplněními stanovenými v leasingových smlouvách a ve smlouvách o dalším pronájmu. Nicméně tento rozdíl je relevantní výlučně pro výpočet výše podpor a nebylo nutné jej použít pro prokázání, že část nájemného hradil stát.
- 193 Komise upřesňuje, že částky 37 milionů a 2,75 milionu eur uvedené v čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí nutně neodpovídají podpoře, ale značí výši ztrát vzniklých společností OA a Řecké republice. Výše podpory bude muset být definována podle

Komise v rámci diskusí mezi tímto orgánem a řeckými orgány v souladu se zásadou loajální spolupráce zakotvenou v článku 10 ES. Není vyloučeno, že tato částka bude vyšší než částka výše uvedených ztrát.

¹⁹⁴ Vzhledem ke všem těmto okolnostem je podle Komise napadené rozhodnutí dostatečně odůvodněno, co se týče poskytnutí výhody vyplývající z úrovně nájemného společnosti NOA (body 186 a 188 odůvodnění). Nebylo nutné vyčíslit podporu porovnáním nájemného placeného společností NOA s tržními cenami. V každém případě řecké orgány Komisi neposkytly informace nezbytné k tomuto účelu.

¹⁹⁵ Ve věci T-416/05 společnost Aeroporia Aigaiou, vedlejší účastnice vystupující na podporu Komise, zpochybňuje soulad jednání společnosti OA a Řecké republiky s kritériem soukromého subjektu ze dvou důvodů. Zaprvé tvrdí, že soukromý investor by plánoval dále pronajmout dotčená letadla přednostně zdravé letecké společnosti, a uložil by jí podmínky platné na trhu, aby byla zajištěna včasná platba nájemného, spíše než společnosti NOA, vůči které neexistovala žádná možnost nuceného výkonu. Konečně žádný soukromý investor by nesouhlasil s prodejem svého jediného odvětví potenciálně výnosné činnosti.

¹⁹⁶ Zadruhé vedlejší účastnice tvrdí, že důsledky zachování smlouvy o nájmu letadel uzavřené za vysokou cenu a na dlouhou dobu, je-li konjunktura příznivá, představují běžné obchodní riziko, které letecké společnosti nesou. Proto vzhledem k tomu, že se podle vedlejší účastnice společnost NOA stala nástupkyní společnosti OA a je součástí stejné skupiny, představuje pouhá skutečnost, že nemusí nést vysoké nájemné, státní podporu rovnou rozdílu mezi leasingovými splátkami na základě hlavních

smluv a nájemným placeným za další pronájem, aniž by bylo třeba porovnat nájemné placené společností NOA s tržními cenami.

- ¹⁹⁷ Mimoto společnost Aeroporia Aigaiou vyjadřuje pochybnosti ohledně souladu nájemného placeného společností NOA s tržními cenami. Uvádí, že v rámci smlouvy ze dne 14. prosince 2006 platí nájemné ve výši 700 000 eur společnosti, která pronajímá letadla, za nájem letadla, jehož tržní cena je přibližně o 50 % nižší než cena letadla typu letadel, které si pronajímá společnost NOA.

Závěry Tribunálu

- ¹⁹⁸ Po stanovení sporné podpory, jakož i otázek nadnesených v argumentaci účastnic řízení bude třeba přezkoumat relevantní skutečnosti v projednávaných věcech pro účely použití kritéria soukromého investora před posouzením otázky rozložení důkazního břemene ve vztahu k respektování procesních povinností při správním řízení účastnicemi řízení.

– Ke stanovení sporné podpory

- ¹⁹⁹ Z článku 1 odst. 1 a z odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně vyplývá, že Komise dospěla pouze k závěru, že státní podporu představuje zaprvé to, že společnost OA přijímala v průběhu roku 2004 nájemné za další pronájem letadel společností NOA, které bylo nižší než splátky placené společností OA na základě hlavních smluv

o operativním leasingu (viz zejména body 158 a 186 odůvodnění), a zadruhé že Řecká republika přijímala nižší nájemné, než platila na základě leasingových smluv, od okamžiku, kdy vstoupila do práv společnosti OA v těchto smlouvách, do května 2005, data kontroly na místě provedené odborníky Komise (viz zejména body 160 a 186 odůvodnění). Napadené rozhodnutí se tedy výslovně netýká ztrát vzniklých společností OA z titulu leasingových smluv před vstupem Řecké republiky do jejích práv a z titulu hlavních smluv o operativním leasingu v období od 12. do 31. prosince 2003 a od 1. ledna do 14. září 2005, data přijetí napadeného rozhodnutí. Netýká se výslovně ani ztrát vzniklých Řecké republice od května do 14. září 2005. Toto chápání napadeného rozhodnutí je potvrzeno výše uvedeným rozsudkem ze dne 14. února 2008, Komise v. Řecko (bod 42), ve kterém Soudní dvůr uvádí, že částky „týkající se plateb z titulu dalšího pronájmu letadel [...] byly stanoveny“ v čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí, který se týká právě ztrát vzniklých společností OA v roce 2004 a Řecké republice do května 2005.

- ²⁰⁰ V napadeném rozhodnutí (viz zejména body 186 a 188 odůvodnění a čl. 1 odst. 1 výroku) Komise s odkazem na zprávu společnosti Moore Stephens vycházela výlučně ze zjištění ztrát vzniklých společností OA a Řecké republice tím, že dále pronajaly letadla společnosti NOA za nájemné značně nižší než leasingové splátky na základě hlavních smluv. V tomto ohledu žalobkyně nepopírají, že tyto ztráty vyplývající z rozdílu mezi hlavními leasingovými splátkami a nájemným placeným společností NOA dosahovaly u společnosti OA za další pronájem letadel společnosti NOA v roce 2004 celkové částky 37,6 milionu eur, tedy 55 % výše splátek placených na základě hlavních leasingových smluv. Ztráty vzniklé Řecké republice dosahovaly podle zjištění odborníků Komise měsíční částky od 250 000 do 350 000 eur pro každé ze čtyř letadel, které dále pronajímala společnosti NOA poté, co vstoupila do práv společnosti OA v leasingových smlouvách. Rozdíl mezi nájemným placeným společností NOA za tato čtyři letadla a splátkami placenými Řeckou republikou z titulu leasingových smluv tak

podle Komise dosahoval do května 2005 celkové částky 2,75 milionu eur, která není žalobkyněmi popírána.

201 Pokud jde o další pronájem letadel společností OA společností NOA, ze zprávy společnosti Moore Stephens a z napadeného rozhodnutí (viz zejména bod 155 odůvodnění) vyplývá a společností NOA bylo při jednání potvrzeno, že tato společnost si nejprve při svém založení pronajala od společností OA 23 letadel. Tento počet se následně snížil na 22 v důsledku neprodloužení smlouvy o operativním leasingu mezi společností OA a hlavním leasingovým pronajímatelem při uplynutí platnosti této smlouvy v březnu 2005.

202 Pokud jde o výše uvedených 22 letadel pronajatých společností OA společností NOA, z napadeného rozhodnutí a ze zprávy společnosti Moore Stephens vyplývá a je nesporné, že 18 z těchto letadel měla v držení společnost OA na základě smlouvy o operativním leasingu a 4 na základě leasingových smluv. Z výše uvedené zprávy vyplývá a bylo to potvrzeno účastnicemi řízení při jednání, že Řecká republika vstoupila do práv společností OA dne 17. prosince 2004, pokud jde o 2 z těchto leasingových smluv, a v dubnu 2005, pokud jde o zbylé dvě leasingové smlouvy.

– Ke stanovení sporných otázek z hlediska obsahu napadeného rozhodnutí a argumentace účastnic řízení

203 V tomto skutkovém kontextu se v napadeném rozhodnutí Komise omezila na porovnání nájemného placeného společností NOA za další pronájem letadel s leasingovými splátkami placenými na základě hlavních smluv. Neexistence srovnání sporného nájemného placeného společností NOA a nájemného uplatňovaného na trhu je potvrzena zprávou společnosti Moore Stephens. V této zprávě, ze které Komise vychází v napadeném rozhodnutí, totiž odborníci uvádějí, že v čase, který měli pro provedení

své práce, nebyli schopni provést nezávislé posouzení úrovně nájemného na trhu leasingu letadel.

204 Před Tribunálem však Komise připouští, že výše podpory neodpovídá výším ztrát vzniklých společnosti OA a Řecké republice, uvedeným v čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí, ale odpovídá rozdílu mezi nájemným placeným společností NOA a tržními cenami.

205 Žalobkyně vytýkají Komisi, že se dopustila zjevně nesprávného posouzení a porušila povinnost uvést odůvodnění tím, že neporovnála zejména nájemné placené společností NOA s tržními cenami v rámci použití kritéria soukromého investora.

206 Komise nepopírá, že se podmínky na trhu leasingu letadel značně změnily mezi datem uzavření hlavních smluv před událostmi ze dne 11. září 2001 a obdobím relevantním v projednávaných věcech. V tomto ohledu nezaujímá stanovisko ke zprávě nadeslané „Studie týkající se úrovně nájemného na trhu ve vztahu ke společnosti NOA“ ze dne 15. listopadu 2005, vypracované poradenskou společností „Aviation Economics“ na žádost společnosti NOA. Nezpochybňuje ani tvrzení žalobkyň, že společnost OA byla na základě hlavních smluv vázána povinností zaplatit výši dohodnutých leasingových splátek z titulu odškodnění v případě jednostranné výpovědi těchto smluv.

207 Komise nicméně tvrdí, že v projednávaných věcech rozdíly zjištěné v napadeném rozhodnutí mezi leasingovými splátkami placenými na základě hlavních smluv

a nájemným placeným společnostmi NOA umožňují prokázat snížení nákladů na pronájem letadel schválené společností OA a Řeckou republikou ve prospěch společnosti NOA. Rozhodující prvek spočívá v tom, že „tento rozdíl mezi leasingovými splátkami a nájemným ponese společnost v obtížích, která je povinna vrátit podpory“.

208 V tomto ohledu se na rozdíl od tvrzení žalobkyně (viz bod 34 výše) argument Komise, že letecké činnosti společnosti NOA jsou dotovány společností OA, jejíž ztráty jsou hrazeny v konečném důsledku Řeckou republikou, které tak vzniká nepřímá škoda, omezuje na rozvedení argumentace předložené v žalobní odpovědi a nelze jej považovat za nový důvod obrany.

209 Mimoto se Komise omezuje v podstatě na tvrzení, že nebyla povinna provést porovnání sporného nájemného placeného společností NOA s tržními cenami, neboť řecké orgány nepředložily potřebné důkazní materiály i přes její příkazy k poskytnutí informací. Mimoto by toto porovnání bylo v každém případě podle Komise neúčinné, neboť společnost NOA by velmi pravděpodobně nenašla jiné pronajímatele bez intervence Řecké republiky.

210 S ohledem na tyto argumenty účastnic řízení je před přezkumem procesních povinností účastnic řízení během správního řízení a rozložení důkazního břemene v projednávaných věcech třeba určit relevantní skutečnosti pro účely použití kritéria soukromého investora stran sporných opatření

– Ke skutečnostem relevantním pro účely použití kritéria soukromého investora v projednávaných věcech

- 211 Z článku 87 odst. 1 ES vyplývá, že pojem „podpora“ je pojmem objektivním, který závisí pouze na tom, zda státní opatření přiznává určitému podniku či určitým podnikům výhodu, či nikoli (rozsudek Tribunálu ze dne 27. ledna 1998, *Ladbroke Racing v. Komise*, T-67/94, Recueil, s. II-1, bod 52).
- 212 Za účelem určení, zda dotčená opatření mohou představovat státní podpory, je třeba zohlednit především účinky tohoto opatření, pokud jde o podniky, které jsou jeho příjemci, a nikoliv situaci veřejných či soukromých orgánů, které podporu poskytly (rozsudek Soudního dvora ze dne 22. března 1977, *Steinike & Weinlig*, 78/76, Recueil, s. 595, bod 21).
- 213 Je tudíž třeba určit, zda dotčená opatření přiznávají podniku, který je jejich příjemcem, hospodářskou výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískal (viz výše uvedené rozsudky *Linde v. Komise*, bod 39, a *Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen v. Komise*, bod 207 a citovaná judikatura). Skutečnost, že je operace pro orgány veřejné moci nebo pro veřejný podnik, které podporu poskytují, rozumná, neosvobozuje od provedení tohoto přezkumu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek *Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen v. Komise*, bod 315; viz v tomto smyslu rovněž výše uvedený rozsudek *Linde v. Komise*, body 48 až 54).
- 214 Z toho vyplývá, jak tvrdí *Komise*, že i kdyby se připustilo, že „úhrada rozdílů mezi leasingovými splátkami a nájemným“ byla rozumnější než vypovězení hlavních smluv, rozumná finanční správa letadel společností OA a Řeckou republikou snižující ztráty díky dalšímu pronájmu těchto letadel společností NOA a následnému poskytování

služeb této společnosti za tržních podmínek nestačí proto, aby toto jednání bylo v souladu s kritériem soukromého investora. Z toho vyplývá, že v kontextu projednávaného sporu na rozdíl od tvrzení žalobkyň neumožňuje pouhá okolnost, že Komise v napadeném rozhodnutí nepřezkoumala všechny údajné výhody vyplývající pro společnost OA z dalšího pronájmu jejich letadel společnosti NOA, dospět k závěru, že tento orgán nezohlednil kritérium soukromého investora.

215 Naopak Řecká republika a společnost NOA právem zdůrazňují nutnost porovnat sporné nájemné placené společností NOA společností OA a Řecké republice s tržním nájemným pro účely použití kritéria soukromého subjektu v souladu s výše uvedenou judikaturou.

216 V tomto ohledu je třeba odmítnout argumenty Komise a společnosti Aeroporia Aigaiou, že by takové porovnání bylo neúčinné. Zprv z odůvodnění i z čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí jasně vyplývá, že podpora uvedená v tomto rozhodnutí nespočívá v dalším pronájmu letadel společností NOA společností OA a Řeckou republikou jako takovém, ale v placení nižšího nájemného společností NOA než splátky či nájemné placené těmito pronajímateli z titulu hlavních nájemních smluv nebo leasingových smluv. Tvrzení Komise, že by si NOA nemohla pronajmout letadla na trhu bez podpory Řecké republiky, jsou tedy v projednávaných věcech irelevantní.

217 Z tohoto pohledu projednávaný spor vznáší otázky odlišné od těch, které byly zkoumány například v rozsudku ze dne 5. října 2000, Německo v. Komise (C-288/96, Recueil, s. I-8237, body 30 až 32 a 41), ve kterém Soudní dvůr přijal kritérium založené na možnostech příjemce státní záruky získat půjčku na kapitálovém trhu v případě neexistence této záruky. Ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, se totiž jednalo

o poskytnutí záruky, zatímco v napadeném rozhodnutí se opatření kvalifikovaná jako podpory vztahovala výlučně k úrovni nájmeného vyžadovaného po společnosti NOA.

²¹⁸ V projednávaných věcech v rámci posouzení sporných opatření (body 186 a 188 odůvodnění napadeného rozhodnutí) Komise nezpochybňuje případnou neexistenci požadavku společnosti OA a Řecké republiky na dostatečné záruky platby ze strany společnosti NOA proto, aby souhlasily s dalším pronájmem letadel v její prospěch. Komise ani společnosti OA nevytýká, že nevyověděla hlavní leasingové smlouvy spíše, než by letadla dále pronajímala společnosti NOA.

²¹⁹ Zadruhé Komise, která nepřezkoumává restrukturalizaci skupiny Olympic Airways jako takovou (viz bod 101 výše), ani Řecké republice nevytýká, že nestanovila při založení společnosti NOA převod hlavních nájmených smluv a leasingových smluv na tuto společnost. V důsledku toho je argument společnosti Aeroporia Aigaiou, že existence státní podpory ve prospěch společnosti NOA vyplývá z pouhé skutečnosti, že se tato společnost zbavila běžného obchodního rizika spojeného se zachováním hlavních nájmených smluv, irrelevantní.

²²⁰ Konečně při svém posouzení sporných opatření Komise nezpochybňuje z hlediska kritéria soukromého investora rozhodnutí o vstupu Řecké republiky do práv společnosti OA ve čtyřech leasingových smlouvách. Uvádí, že ze zprávy společnosti Moore Stephens vyplývá, že toto rozhodnutí bylo přijato Řeckou republikou, aby se zabránilo – jak pro společnost OA, tak i pro ni samotnou jakožto poskytovatele záruk – nákladnějším podmínkám, které by byly uloženy dotčenými finančními institucemi (hlavními pronajímateli) při rozdělení z důvodu nejistoty ohledně budoucnosti společností OA a NOA. Komise zdůrazňuje pouze odchylující se charakter tohoto

rozhodnutí, když uvádí, že podle odborníků bylo pro realizaci této operace třeba přijmout nový právní předpis (viz bod 159 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

- 221 Ze všech těchto úvah vyplývá, že i kdyby tvrzení Komise – podle kterých byl další pronájem letadel společnosti NOA za nižší nájemné než nájemné placené na základě hlavních smluv umožněn v podstatě pouze díky podpoře Řecké republiky – byla opodstatněná, nezbavovalo by to Komisi povinnosti přezkoumat v souladu s kritériem soukromého subjektu, zda nájemné placené společností NOA bylo skutečně nižší než nájemné, které by platila za běžných tržních podmínek během relevantního období.
- 222 Podmínky restrukturalizace a různá podpůrná opatření tvrzená Komisí, která nejsou jako taková kvalifikována jako státní podpory v napadeném rozhodnutí (viz bod 101 výše), totiž představují pouze kontext, do kterého se začleňuje údajná podpora, poskytnutá ve formě nájemného za další pronájem letadel nižšího než nájemné placené na základě hlavních smluv. Tento kontext neumožňuje sám o sobě při neexistenci jakéhokoliv jiného vážného důkazu závěr, že nájemné placené společností NOA za další pronájem letadel bylo nižší než nájemné uplatňované na trhu.
- 223 Z toho vyplývá, že v projednávaných věcech ukládalo kritérium soukromého subjektu na rozdíl od tvrzení Komise ověřit, zda sporné nájemné placené společností NOA odpovídalo nájemnému placenému za běžných tržních podmínek během relevantního období.

– K rozložení důkazního břemene a procesním povinnostem Komise a dotčeného členského státu

- 224 Podle judikatury bylo věci Komise, aby v napadeném rozhodnutí podala důkaz ohledně poskytnutí nových podpor tím, že v projednávaných věcech porovná sporné nájemné placené společností NOA s tržním nájemným. Z ustanovení čl. 88 odst. 2 a 3 ES totiž vyplývá, že při neexistenci takového důkazu nelze dotčená nová opatření považovat za státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. dubna 1994, Německo v. Pleuger Worthington v. Komise, C-324/90 a C-342/90, Recueil, s. I-1173, bod 23).
- 225 Použití tohoto pravidla o důkazním břemenu se však váže na dodržení procesních povinností Komise a dotyčným členským státem v rámci výkonu pravomoci tímto orgánem, kterou má k tomu, aby členský stát přiměl, aby mu poskytl všechny nezbytné informace (výše uvedený rozsudek Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise, bod 35).
- 226 Z judikatury zejména vyplývá, že Komise je oprávněna přijmout rozhodnutí na základě dostupných informací, pokud jí členský stát v rozporu se svou povinností spolupráce vůči tomuto orgánu vyplývající z článku 10 ES neposkytne informace, o které jej požádala buď pro přezkoumání kvalifikace a slučitelnosti nové nebo upravené podpory se společným trhem, nebo pro ověření řádného použití dříve schválené podpory. Komise však před přijetím takového rozhodnutí musí dát členskému státu příkaz, aby jí poskytl ve lhůtě, kterou stanoví, všechny dokumenty a informace nezbytné pro výkon jejího přezkumu. Pouze v případě, že členský stát neposkytne požadované informace i přes příkaz Komise k jejich poskytnutí, má Komise pravomoc ukončit řízení a přijmout na základě informací, které má k dispozici, podle případu, rozhodnutí týkající se existence a slučitelnosti podpory se společným trhem nebo

rozhodnutí konstatující řádnost použití dříve schválené podpory (viz výše uvedený rozsudek *Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise*, bod 36 a citovaná judikatura).

²²⁷ Výše uvedené procesní povinnosti jsou převzaty a upřesněny v čl. 2 odst. 2, čl. 5 odst. 1 a 2, článku 10 a čl. 13 odst. 1 nařízení č. 659/1999.

²²⁸ Je třeba rovněž připomenout, že podle čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999 „[r]ozhodnutí o zahájení formální vyšetřovacího řízení shrne relevantní faktické a právní otázky, zahrne předběžné hodnocení Komise o charakteru navrhovaného opatření jako podpory a vyloží pochybnosti o jeho slučitelnosti se společným trhem“.

²²⁹ Tyto procesní povinnosti jsou dotyčnému členskému státu a Komisi uloženy za účelem umožnit Komisi výkon jejího přezkumu na základě dostatečně jasných a přesných informací, při současném dodržení práva dotyčného členského státu být vyslechnut. Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je dodržování práv obhajoby v každém řízení vedeném vůči osobě, které může vést k aktu nepříznivě zasahujícímu do jejího právního postavení, základní zásadou práva Unie, která musí být zajištěna, i když neexistuje zvláštní právní úprava (viz výše uvedený rozsudek *Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise*, bod 37 a citovaná judikatura).

- 230 S přihlédnutím k těmto procesním zásadám je třeba přezkoumat, zda byla v projednávaných věcech Komise oprávněna, jak v podstatě tvrdí, předpokládat existenci státní podpory pouze na základě informací, které měla k dispozici, nebo, zda jí použití kritéria soukromého investora ukládalo, aby pokračovala ve svém vyšetřování, aby mohla porovnat sporné nájemné placené společností NOA s nájemným, které by platila za běžných tržních podmínek.
- 231 Za tímto účelem je třeba přezkoumat obsah příkazu k poskytnutí informací a rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení, jakož i vyjádření Řecké republiky předložené před Tribunálem.
- 232 Zaprvé v příkazu k poskytnutí informací ze dne 8. září 2003 Komise požádala, aby jí na základě článků 5 a 10 nařízení č. 659/1999 byly předány veškeré informace nutné pro přezkum opatření spojených s restrukturalizací a privatizací letecké společnosti OA. V tomto ohledu připomněla, že přezkoumává-li slučitelnost státní podpory se společným trhem, musí vzít v úvahu veškeré rozhodné skutečnosti, včetně případně kontextu již posouzeného ve starším rozhodnutí.
- 233 Z tohoto rozhodnutí tak vyplývá, že příkaz se vzhledem k neexistenci oznámení privatizace a nových restrukturalizačních opatření společnosti OA majících usnadnit její privatizaci týkal všech skutečností spojených s touto restrukturalizací a privatizací, které mohly zahrnovat státní podporu. Komise žádala zejména o předložení podnikatelského plánu společnosti NOA, struktury jejích akcionářů, podrobností týkajících se jejích aktiv a jejího financování, včetně dluhů, jejího právního a daňového postavení, jakož i podrobných informací týkajících se možné likvidace společnosti OA a jejích dceřiných společností.

- 234 Zadruhé ve svém rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení ze dne 16. března 2004 Komise úvodem přezkoumala finanční situaci společnosti OA v letech 2001 a 2002 s přihlédnutím k účetním závěrkám ověřeným auditorem za oba tyto roky, které získala až v září a v prosinci 2003. Výše ztrát vzniklých společnosti OA potvrzuje posouzení Komise v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, podle kterého se Řecká republika stala ve skutečnosti prvním zdrojem financování této společnosti, bez jehož podpory by velmi pravděpodobně musela společnost ukončit své činnosti (body 17, 26 a 29).
- 235 Pokud jde o případné nové podpory po rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, kterých se jako jediných týkají projednávané věci, Komise v tomto rozhodnutí ze dne 16. března 2004 shledala, že společnosti OA a NOA jsou „z pohledu právních předpisů Společenství [v oblasti] státních podpor jedním podnikem“ (body 106 a 108).
- 236 Pokud jde konkrétně o letadla provozovaná společností NOA, Komise se v rámci svého podrobného popisu situace omezila na uvedení, že z účetní rozvahy při přeměně společnosti NOA zpracované na základě zákona č. 3185/2003 na žádost řeckých orgánů poradenskou společností Deloitte & Touche vyplývá, že vlastnické právo k 18 letadlům, která byla ve vlastnictví společnosti OA nebo Olympic Aviation, bylo převedeno na společnost NOA. Mimoto stran dalšího pronájmu letadel společností OA společnosti NOA Komise uvedla, že Deloitte & Touche vysvětlila, že tento další pronájem znamenal, že společnost OA byla jediná odpovědná vůči nájemci a že umožnila společnosti NOA využít, jak bylo zdůrazněno samotnými řeckými orgány, záruk poskytnutých státem za nájem letadel a za další smluvní povinnosti, zejména záruk za úvěr při nákupu nových letadel a přestěhování na nové letiště ve Spatě, které byly Komisí v letech 1998 a 2000 posouzeny jakožto podpory na restrukturalizaci a prohlášený za neslučitelné se společným trhem rozhodnutím ze dne 11. prosince 2002 (bod 54 rozhodnutí ze dne 16. března 2004; viz rovněž bod 6 výše). Komise zdůraznila, že podle poradců vlády, společnosti Kantor, bylo důležité, aby společnost NOA zahájila svou činnost již od konce roku 2003, zejména proto, aby „měla prospěch z nízkých

sazeb za nákup a nájem letadel, což umožňovalo zdokonalit a obnovit letadlový park“ a protože společnost OA „musela čelit významným obtížím, aby přežila zimní sezónu 2003/2004“ (bod 57).

²³⁷ Mimoto Komise v tomto rozhodnutí ze dne 16. března 2004 uvedla, že ve své stížnosti společnost Aeroporia Aigaiou tvrdila, že převod aktiv ze společnosti OA na společnost NOA za ponechání všech pasiv společnosti OA představuje státní podporu. Komise rovněž uvedla, že podle stěžující si společnosti, pokud nájemci a finanční instituce souhlasili s převodem letadel ze společnosti OA na společnost NOA, jednali tak velmi pravděpodobně pouze na základě záruky státu, která představovala státní podporu (bod 76).

²³⁸ Z přezkumu příkazu k poskytnutí informací a rozhodnutí ze dne 16. března 2004 tak vyplývá, že Komise nikdy, a to ani implicitně, neodkazovala v těchto rozhodnutích na úroveň nájemného placeného společností NOA společností OA za další pronájem letadel. Příkaz k poskytnutí informací se totiž týká výlučně velmi obecné opatření spojených s restrukturalizací a privatizací společnosti OA, která mohou představovat státní podpory. Pokud jde o rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení, týká se výlučně, v části věnované posouzení dotčených opatření, opatření ve prospěch společnosti OA, jakož i privatizace, která nebyla přezkoumána v napadeném rozhodnutí, ale byla předmětem odlišného řízení, které vedlo k přijetí rozhodnutí Komise ze dne 17. září 2008, kterým byl schválen privatizační plán.

²³⁹ Další pronájmy letadel společností OA společností NOA jsou konkrétně uvedeny pouze v popisné části rozhodnutí ze dne 16. března 2004, i když je pravda, že z hlediska výhody vyplývající pro společnost NOA ze záruk poskytnutých státem společností OA za nájem letadel, které byly prohlášeny za neslučitelné rozhodnutím ze

dne 11. prosince 2002. Je však třeba připomenout, že samotný další pronájem letadel společnosti NOA není v této souvislosti kvalifikován jako podpora v napadeném rozhodnutí, které se týká výlučně úrovně nájumného.

²⁴⁰ Za těchto podmínek je nutno konstatovat, že rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení neobsahuje předběžné posouzení nájumného placeného touto společností za účelem stanovení, zda zahrnuje podporu, jak to požaduje čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999.

²⁴¹ Ve svých připomínkách ze dne 11. června 2004 k tomuto rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení však Řecká republika upřesnila zejména, že letadla pronajatá společností OA byla dále pronajata společnosti NOA za tržní cenu z důvodu odškodnění, které by OA musela uhradit pronajímatelům v případě výpovědi hlavních nájmních smluv před uplynutím doby jejich platnosti. Tyto další pronájmy představovaly pouze krátkodobé řešení, jelikož všechny hlavní nájmní smlouvy (s výjimkou několika z nich, u nichž měla v brzké době uplynout platnost) měly být v budoucnu převzaty společností NOA. Naproti tomu, čtyři letadla na leasing byla nadále pronajímána společnosti NOA za tržní cenu.

²⁴² Navíc ze zprávy společnosti Moore Stephens vyplývá, že při kontrole na místě vedení společnosti NOA u odborníků Komise odůvodnilo rozdíly mezi nájmným placeným touto společností za další pronájem letadel a nájmným a splátkami placenými společností OA na základě hlavních nájmních smluv a Řeckou republikou na základě leasingových smluv, když tvrdilo, že nájmné za další pronájem odpovídalo tržním cenám a že by si společnost NOA mohla pronajmout letadla od jiných pronajímatelů, pokud by jí tyto další pronájmy nebyly nabídnuty za tržní cenu.

- 243 Mimoto je nesporné, že Řecká republika předala všechny nezbytné informace týkající se dotčených hlavních smluv a smluv o dalším pronájmu, zejména informace týkající se dohodnutého nájemného. Neposkytla pouze důkazní materiál týkající se úrovně nájemného za běžných tržních podmínek během relevantního období.
- 244 Z příkazu k poskytnutí informací, ani z rozhodnutí ze dne 16. března 2004, ani z jiných písemností ve spise přitom nevyplývá a Komise to ostatně netvrdí, že v průběhu správního řízení jakkoliv zpochybnila úroveň nájemného placeného společností NOA ve vztahu k tržním podmínkám a že požádala Řeckou republiku o poskytnutí doplňujících informací v tomto ohledu.
- 245 Je ostatně třeba poznamenat, že ve svém vyjádření ze dne 26. října 2004 k příkazu k pozastavení všech podpor Řecká republika zdůraznila, že od podání svých připomínek ze dne 11. června 2004 nebyla informována o žádném novém vyšetřování Komise a neobdržela žádnou žádost o doplňující informace týkající se těchto připomínek.
- 246 Za těchto podmínek nelze vzhledem k výslovnému nezpochybnění úrovně nájemného placeného společností NOA při správním řízení a k neexistenci jakékoliv žádosti o informace ohledně souladu tohoto nájemného s tržními cenami Řecké republiky vytýkat, že Komisi neposkytla dostatečné informace k tomu, aby mohla posoudit sporná opatření se znalostí věci.

- 247 Mimoto a v každém případě je třeba uvést, že Komise před Tribunálem netvrdí, že chybějící informace měla k dispozici převážně Řecká republika. Odkazuje výlučně na informace týkající se tržních cen, které si mohla bez obtíží obstarat pouhým provedením studie trhu během relevantního období.
- 248 V této souvislosti se Komise nemohla zprostit své povinnosti prokázat, že dotčené nájemné placené společností NOA za další pronájem letadel neodpovídalo tržním cenám. Bylo její povinností alespoň poskytnout neúplný důkaz vycházející ze skutkových zjištění, který by zakládal povinnost Řecké republiky poskytnout dodatečná vysvětlení (viz obdobně, pokud jde o důkaz účasti podniku na kartelové dohodě, rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, body 78 a 79).
- 249 V důsledku toho bylo věcí Komise, aby v souladu se svou povinností pečlivého a nestranného přezkumu v zájmu řádného uplatňování základních pravidel Smlouvy týkajících se státních podpor pokračovala ve svém vyšetřování a prohloubila své šetření v návaznosti na zprávu společnosti Moore Stephens za účelem prokázání, zda bylo nájemné placené společností NOA v souladu s kritériem soukromého subjektu. Za tímto účelem bylo její povinností se buď obrátit na Řeckou republiku s příkazem k poskytnutí doplňujících informací týkajících se úrovně nájemného placeného společností NOA s tím, že by upřesnily, které informace jsou vyžadovány podle čl. 10 odst. 3 nařízení č. 659/1999, nebo si nechat zpracovat doplňující posudek, aby mohla porovnat úrovně sporného nájemného s tržními cenami.
- 250 V tomto ohledu je třeba připomenout, že na základě požadavků spjatých s dodržováním práv obhajoby mohly být informace nepocházející od řeckých orgánů, které byly získány Komisí od třetích osob, použity tímto orgánem na podporu zjištění o existenci

státní podpory pouze poté, co bylo těmto orgánům umožněno účinně předložit jejich připomínky k těmto informacím (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 10. července 1986, *Belgie v. Komise*, 234/84, Recueil, s. 2263, body 27 až 29, a ze dne 14. února 1990, *Francie v. Komise*, C-301/87, Recueil, s. I-307, body 29 a 30).

²⁵¹ V projednávaných věcech tedy stačí s přihlédnutím ke všem výše uvedeným úvahám konstatovat, že Komise v napadeném rozhodnutí nepřezkoumala, jak to vyžadovalo kritérium soukromého subjektu, zda sporné nájemné bylo nižší než tržní ceny. Napadené rozhodnutí totiž neobsahuje žádné úvahy, které by vyvrátily stanovisko zastávané v tomto ohledu žalobkyní během správního řízení (viz bod 241 výše). Mimoto podrobný plán práce odborníků uvedený ve zprávě společnosti Moore Stephens, ze kterého vychází napadené rozhodnutí, uvádí, že se vyšetřování týkalo pouze rizika dalšího pronájmu letadel společnosti NOA „za uměle nízké nájemné (i když by toto nájemné mohlo odpovídat tržním cenám)“. V tomto ohledu je však třeba připomenout, že ačkoliv Komise může, aniž je k tomu ostatně nucena, pověřit externí odborníky, není nicméně zproštěna povinnosti posoudit jejich práci (rozsudek Tribunálu ze dne 16. září 2004, *Valmont v. Komise*, T-274/01, Sb. rozh. s. II-3145, bod 72).

²⁵² Z toho vyplývá, že tím, že Komise vycházela výlučně z rozdílů mezi nájemným placeným společností OA a Řeckou republikou za nájem letadel a nájemným placeným společností NOA za další pronájem těchto letadel, aby shledala, že této společnosti byla přiznána výhoda, kterou by za běžných tržních podmínek nezískala, dopustila se zjevně nesprávného posouzení při použití kritéria soukromého investora.

253 Z toho vyplývá, že žalobní důvod vycházející z porušení čl. 87 odst. 1 ES je opodstatněný. Je tedy třeba zrušit čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí, aniž je nutné zkoumat žalobní důvody vycházející z nedostatku odůvodnění a z přičitatelnosti dotčených opatření státu. V důsledku toho je třeba rovněž zrušit článek 2 tohoto rozhodnutí v části, v níž ukládá navrácení podpory uvedených v čl. 1 odst. 1.

3. *K podporám poskytnutým společnosti OA*

a) K předčasnému zaplacení nadhodnocené částky hodnoty aktiv společnosti OA převedených na společnost NOA (čl. 1 odst. 2 napadeného rozhodnutí) (věci T-415/05 a T-423/05)

254 Řecká republika a společnost OA zpochybňují napadené rozhodnutí v části, v níž Komise v jeho čl. 1 odst. 2 dospívá k závěru, že této společnosti byla poskytnuta protiprávní podpora neslučitelná se společným trhem, jejíž výše odpovídá nadhodnocení aktiv společnosti OA převedených na společnost NOA při založení této nové letecké společnosti.

255 Žalobkyně se dovolávají porušení čl. 87 odst. 1 ES, jakož i nedostatku odůvodnění. Podpůrně Řecká republika tvrdí, že i kdyby dotčené opatření mohlo být kvalifikováno jako státní podpora ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, což popírá, mělo být toto opatření prohlášeno za slučitelné se společným trhem na základě čl. 87 odst. 3 písm. c) ES. Napadené rozhodnutí je rovněž stíženo vadou spočívající v nedostatku odůvodnění v tomto ohledu.

K porušení čl. 87 odst. 1 ES a k nedostatku odůvodnění (věci T-415/05 a T-423/05)

– Argumenty účastnic řízení

- ²⁵⁶ Řecká republika a společnost OA tvrdí, že Komise a její odborníci ponechali bez povšimnutí ekonomickou logiku, na níž stála přeměna skupiny Olympic Airways, kterou považovali za pouhou vnitřní restrukturalizaci. Vysvětlují, že privatizace, pro kterou se Řecká republika rozhodla od roku 2003, byla založena na oddělení leteckých činností ze skupiny Olympic Airways a na založení nové autonomní společnosti, NOA, mimo skupinu Olympic Airways, s cílem maximalizovat její hodnotu a neprodleně ji prodat. Tato přeměna měla Řecké republice umožnit získat zpět co největší možnou část svých investic do společnosti OA ve formě podpor na restrukturalizaci poskytnutých během posledního desetiletí.
- ²⁵⁷ V této souvislosti Komise podle nich zaměnila kritérium soukromého investora s kritériem soukromého věřitele. Soukromý investor by totiž posoudil šance podniku na ozdravení a nevyžadoval by vyhlášení konkursu na podnik při prvním selhání bez zohlednění jeho dlouhodobějšího potenciálu.
- ²⁵⁸ Na základě účetních rozvah při přeměně byl základní kapitál společnosti NOA stanoven na přibližně 130 milionů eur. Řecká republika tedy provedla ve prospěch společnosti OA platby o celkové výši odpovídající této částce, z níž více než polovina byla společností OA použita na zaplacení odškodnění a pokrytí jiných nákladů spojených s propuštěním zaměstnanců v důsledku přeměny.

- 259 Na rozdíl od tvrzení Komise tato předčasná platba nepřiznala společnosti OA žádnou výhodu, protože její výše nepřekročila hodnotu majetku, o který tato společnost přišla. Navíc tato platba byla prozatímní v očekávání příjmů za prodej společnosti NOA a ostatních společností ze skupiny Olympic Airways.
- 260 Za těchto podmínek je napadené rozhodnutí stíženo vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení a v nedostatku odůvodnění, pokud jde o přiznání výhody společnosti OA a použití kritéria soukromého investora.
- 261 Žalobkyně tvrdí, že v kontextu přeměny skupiny Olympic Airways musela být aktiva převedená na společnost NOA oceněna na jejich tržní hodnotu. V tomto ohledu uvádí, že zatímco hodnota aktiv převedených na společnost NOA byla odborníky Komise oceněna na 38,5 milionu eur, pouze hodnota letadel, která byla převedena ze společnosti OA, byla oceněna na více než 120 milionů eur na základě posudku zpracovaného společností Airclaims.
- 262 Navíc žalobkyně popírají neexistenci jakéhokoliv práva na odškodnění společnosti OA, pokud jde o všechna její práva k jejím letištním časům na různých letištích, zejména na Heathrow (Londýn, Spojené království), kde jim prodeje práv leteckými společnostmi přinesl přibližně 7 či 8 milionů eur za letištní čas, dvoustranné smlouvy, které uzavřela, jakož i o její všeobecně známou obchodní značku a logo.
- 263 V tomto ohledu společnost OA uvádí, že goodwill ve výši 30 milionů eur, vedený v účetní rozvaze při přeměně společnosti OA, byl vykázán v rámci fúze sloučením leteckých činností společnosti OA a její dceřiné společnosti Olympic Aviation se

společností Macedonian Airways, která se stala společností NOA, v souladu zejména s ustanoveními řeckého zákona č. 2190/1920 o akciových společnostech, kodifikovaného královským nařízením 174/1963 (FEK A 37, dále jen „zákon č. 2190/1920“), a zákona č. 3185/2003, jakož i s mezinárodním standardem pro účetní výkaznictví č. 3 „O spojování podniků“ (dále jen „standard IFRS 3“). Konkrétně podle čl. 43 odst. 4 písm. b) zákona č. 2190/1920 „nadhodnota podniku (goodwill), která je vytvořena při zpětném odkupu jakékoliv jiné hospodářské entity nebo fúzí s ní a která odpovídá rozdílu mezi celkovou kupní cenou a reálnou hodnotou aktiv, se uvede na účet „goodwill podniku“ nehmotných aktiv a odepisuje se paušálně nebo postupně a rovnoměrně v několika hospodářských letech, přičemž doba odpisu nesmí překročit pět let“. Mimoto z řeckých právních předpisů vyplývá, že věcné vklady do akciové společnosti musí být oceněny na svou reálnou hodnotu, a nikoliv na původní nabývací hodnotu .

264 Společnost OA dodává, že kdyby ocenění hodnoty aktiv převedených na společnost NOA neodpovídalo tržní hodnotě těchto aktiv, prodej společnosti NOA za cenu nižší než tržní by zahrnoval státní podporu pro potenciální nabyvatele společnosti NOA a porušoval by práva věřitelů společnosti OA.

265 Při pokusu o privatizaci společnosti NOA, který vedl k podpisu memoranda o porozumění dne 5. srpna 2005, byla hodnota společnosti NOA k 31. prosinci 2004 odhadnuta soukromým investorem na částku převyšující 100 milionů eur, což odpovídalo účetnímu ocenění ze dne 12. prosince 2003 po odečtu ztrát vzniklých společnosti NOA.

266 Společnost OA popírá tvrzení Komise ohledně neexistence nezávislého auditu účetních rozvah při přeměně. Tyto účetní rozvahy byly plně vypracovány přísežným auditorem v souladu se zákonem č. 3185/2003.

267 K ocenění pohledávek společnosti NOA společnost OA uvádí, že zpráva přiložená k počáteční účetní rozvaze společnosti NOA uvádí, že jakýkoliv rozdíl mezi

pohledávkami vedenými v počáteční účetní rozvaze této nové letecké společnosti a v konečném důsledku vymoženými částkami bude připsán ve prospěch nebo k tíži účtů společnosti OA a Olympic Aviation, takže čistá aktiva společnosti NOA nebudou dotčena. Mimoto žalobkyně vytýkají Komisi, že nezohlednila příjmy očekávané z budoucího prodeje dvou letadel dosud vedených v účetní rozvaze společnosti OA.

268 Konečně, pokud jde o tvrzení Komise, že napadené rozhodnutí ponechává částku nadhodnocení aktiv převedených na společnost OA k diskusi v rámci loajální spolupráce na základě článku 10 ES, Řecká republika a společnost OA poukazují na obtíže vyvolané vyčíslením údajné podpory za účelem jejího navrácení. Připomínají, že není-li pohledávka likvidní, není podle řeckého práva vymahatelná. Vytýkají Komisi, že se nevyjádřila ke skutečnostem, které jí řecké orgány sdělily dopisem ze dne 16. listopadu 2005, včetně zprávy společnosti Deloitte & Touche ze dne 27. října 2005, která poukazovala na mnoho chybných odhadů ze strany odborníků Komise týkajících se vyčíslení aktiv převedených na společnost NOA. Podle této zprávy společnosti Deloitte & Touche neodpovídaly úpravy provedené Komisí skutečné majetkové strukturu a finanční situaci společnosti NOA po přeměně, což je v rozporu se zákonem č. 2190/1920, který stanoví, že od jeho ustanovení se lze odchýlit, aby byl poskytnut věrný obraz o situaci podniku. Odborníci Komise sami uvádějí, že tyto úpravy „nutně nezahrnují vše, co by bylo vyžadováno, pokud by byl proveden audit“ (poznámka pod čarou č. 10 napadeného rozhodnutí).

269 Mimoto společnost OA vytýká Komisi, že nedefinovala relevantní trhy a neanalyzovala podmínky hospodářské soutěže na těchto trzích. Závěr, že sporné opatření narušuje hospodářskou soutěž, nejenže není odůvodněn, ale je též chybný. 33 ze 38

řeckých letišť je obsluhováno společností OA na základě závazků veřejné služby, a to bez jakékoliv konkurence, a třicet z těchto letišť nepředstavuje žádný obchodní zájem.

270 Komise tvrdí, že sporná předčasná platba představuje sama o sobě státní podporu. Žalobkyně nepředkládají žádný závažný důvod, na kterém by soukromý investor mohl založit pevnou a skutečnou naději, že z této předčasné platby získá uspokojující zisk s ohledem na obzvláště obtížnou situaci společnosti OA, vyznačující se poskytováním podpor této společnosti po dobu několika let, neúspěšnými pokusy o restrukturalizaci a prodej, přetrváváním záporných výsledků a souběhem dluhů a ztrát. Soukromí věřitelé společnosti OA, jako jsou pronajímatelé letadel a banky ABN Amro a Crédit Lyonnais, ostatně požadovali poskytnutí záruk ze strany Řecké republiky. Mimoto ze zprávy společnosti Moore Stephens vyplývá, že sporná předčasná platba byla použita k financování provozních nákladů, jako byl nájem letadel pronajatých společností NOA společností OA.

271 V napadeném rozhodnutí Komise přezkoumala pouze podpůrně, zda lze spornou platbu považovat za formu odškodnění poskytnutou společností OA státem za aktiva, která byla převedena na společnost NOA.

272 V tomto ohledu odborníci Komise konstatovali, že sporná částka 130 milionů eur byla stanovena na základě údajů předaných společností Deloitte & Touche vedením společnosti OA, aniž byly tyto údaje posouzeny nezávislými kontrolory. Ve své zprávě o finančním stavu společnosti NOA za hospodářský rok, který skončil dne 31. prosince 2003, auditoři, jmenovaní řeckými orgány, vyjádřili své výhrady k počátečním účetním rozvahám uvedené společnosti.

273 Odborníci Komise ocenili hodnotu čistých aktiv převedených na společnost NOA na částku 38,5 milionu eur, po úpravě, s výhradami, účetní rozvahy odvětví leteckých

činností. Vycházeli z účetních údajů poskytnutých řeckými orgány a použili uznávané účetní postupy, když odečetli zejména pochybné pohledávky, výnos z budoucích prodejů letadel, jakož i goodwill a zohlednili celkovou výši dluhů, odpisy nákladů na letadla, jakož i odhady některých příjmů a výdajů zejména v oblasti daní.

274 Komise, podporovaná vedlejší účastníci, popírá, že přeměna skupiny Olympic Airways má vlastní účetní hodnotu. Žalobkyně nezohledňují definici pojmu goodwill v účetních standardech. Podle standardu IFRS 3 odstavce 51 odpovídá goodwill přebytku podílu nabyvatele na čisté reálné hodnotě nabytých identifikovatelných aktiv a závazků nad pořizovacím nákladem. Vzhledem k neexistenci samostatné transakce tedy nelze objektivně hovořit o goodwill, jedná-li se, jako v projednávaných věcech, podle Komise o pouhou vnitřní restrukturalizaci skupiny Olympic Airways Řeckou republikou. Na rozdíl od tvrzení společnosti OA nedošlo zejména ke skutečné fúzi, ani ke zpětnému odkupu, protože neexistovala tržní cena, která je nezbytnou podmínkou pro existenci goodwill.

275 Navíc účetní standardy neumožňují vykázat nehmotná aktiva, jejichž reálnou hodnotu nelze spolehlivě ocenit. Není možné stanovit zejména „reálný obraz přeměny“ při existenci umělé účetní rozvahy při přeměně založené na pouhých odhadech vedení společnosti OA.

276 V duplice ve věci T-423/05 Komise tvrdí, že v replice společnost OA poprvé vysvětluje, že goodwill je tvořen souborem nehmotných aktiv (obchodní jméno, letištní časy), což se zcela liší od definice uvedené ve výše zmíněném standardu IFRS 3 odstavci 51,

jakož i v řeckých právních předpisech dovolávaných společností OA. Tato argumentace je tedy opožděná.

- 277 Ohledně kupní ceny společnosti NOA, dovolávané společností OA, Komise uvádí, že by bylo spravedlivější, kdyby závisela na skutečném prodeji, a nikoliv na svévolných odhadech, založených na nepotvrzených odhadech, a to bez ohledu na hodnotu letadel, která tvoří pouze část účetní rozvahy.
- 278 Konečně napadené rozhodnutí je podle Komise dostatečně odůvodněno. Soubor poznatků zohledněných odborníky Komise v souladu s pravidly o rozumné a zdravé správě je uveden v tabulce obsažené v bodě 120 odůvodnění tohoto rozhodnutí. Tyto poznatky jsou uvedeny s poznámkami (body 110 až 126 odůvodnění) stejně jako právní posouzení Komise (body 197 až 201 odůvodnění).

– Závěry Tribunálu

- 279 Je nesporné, že na základě článku 27 zákona č. 3185/2003 provedla Řecká republika ve prospěch společnosti OA předčasnou platbu v několika splátkách od prosince 2003 do května 2004 ze zvláštního účtu o celkové výši přibližně 130 milionů eur, jež odpovídala podle řeckých orgánů hodnotě aktiv převedených na společnost NOA při založení této nové společnosti.

280 Článek 27 odst. 1 a 5 zákona č. 3185/2003 stanovil, že veškeré akcie společností vzniklých z přeměny skupiny Olympic Airways nabude bez protiplnění Řecká republika za účelem privatizace těchto společností a že na zvláštní účet Řecké republiky, nazvaný „Řecký stát – Privatizační účet skupiny Olympic Airways“ bude převeden výnos z prodeje privatizovaných společností skupiny. Podle tohoto článku budou ze zvláštního účtu za účelem uhrazení výdajů nezbytných z důvodu propuštění zaměstnanců a hrazení finančních závazků společností OA a Olympic Aviation během přeměny a likvidace zaplacený zálohy státu ve výši částky odpovídající nominální hodnotě akcií nové letecké společnosti vzniklé z přeměny, které nabyla Řecká republika.

281 V projednávaných případech z čl. 1 odst. 2 napadeného rozhodnutí výslovně vyplývá, že sporná podpora spočívá podle Komise pouze v nadhodnocení výše aktiv převedených na společnost NOA při jejím založení. Komise odhaduje prozatímně výši této podpory na 91,5 milionu eur. Ve výroku napadeného rozhodnutí tedy nepochybně samotný princip předčasné platby částky odpovídající hodnotě všech aktiv převedených na společnost NOA ve prospěch společnosti OA.

282 Je skutečností, že Komise v bodě 196 odůvodnění napadeného rozhodnutí zdůrazňuje, že platba zálohy ve výši přibližně 130 milionů eur takovému podniku, jako je společnost OA, která se nacházela v obzvláště obtížné hospodářské situaci, ze které bylo mimoto převedeno odvětví leteckých činností a jejíž daňové dluhy a dluhy na pojistném na sociální zabezpečení vůči Řecké republice dosahovaly koncem roku 2003 částky 522 milionů eur, přičemž tyto dluhy se dále zvyšovaly a aktiva, která by bylo možno prodat za účelem úhrady těchto dluhů, se zmenšovala, byla v rozporu s kritériem soukromého investora. V tomto ohledu Komise s odkazem na stanovisko generálního advokáta Mischa předcházející rozsudku Soudního dvora ze dne 12. října 2000, Španělsko v. Komise (C-480/98, Recueil, s. I-8717, I-8720, body 32 až 43), uvádí, že v takových souvislostech by soukromý věřitel, který by byl v projednávaných věcech rovněž hlavním věřitelem společnosti OA a neměl by reálnou šanci na úhradu svých pohledávek za společností OA, podnikl veškeré právní kroky proto, aby se domohl platby svých splatných pohledávek nebo ručitélského plnění.

283 Je nicméně třeba připomenout, že Komise v napadeném rozhodnutí nezpochybně je rozhodnutí Řecké republiky provést přeměnu skupiny Olympic Airways s cílem usnadnit její privatizaci převodem aktiv jejího odvětví leteckých činností na společnost NOA a stanovením zejména sporné předčasné platby ve prospěch společnosti OA spíše, než požadovat okamžité vyhlášení konkursu na společnost OA za účelem alespoň částečné úhrady jejich pohledávek za touto společností (viz body 101 a 281 výše). Komise pouze konstatuje, že při neexistenci perspektivy dlouhodobé ziskovosti společnosti OA by soukromý investor nesouhlasil s poskytnutím finanční zálohy, obdobné záloze, která byla této společnosti poskytnuta. Komise však v odůvodnění nebo ve výroku napadeného rozhodnutí nekvalifikuje předčasnou platbu vyrovnání jako takovou jako státní podporu.

284 Naopak, z bodu 197 odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně vyplývá, že Komise kvalifikuje jako státní podporu platbu částky sporné zálohy v rozsahu, v němž tato částka překračuje podle Komise hodnotu aktiv převedených na společnost NOA, a nelze ji tedy považovat za vyrovnání ze strany Řecké republiky ve prospěch společnosti OA za tento převod.

285 Komise zejména v bodě 197 odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně připouští, že pokud by částka 130 312 459 eur zaplacená Řeckou republikou společností OA na zvláštní účet odpovídala hodnotě aktiv společnosti OA převedených na společnost NOA, tento převod by nezahrnoval žádnou státní podporu.

286 Vzhledem k jasnému obsahu čl. 1 odst. 2 výroku napadeného rozhodnutí, který je podložen odůvodněním tohoto rozhodnutí, je věcí Tribunálu rozhodnout o tvrzeních týkajících se ocenění aktiv převedených na společnost NOA pro účely výpočtu výše vyrovnání.

- 287 V tomto ohledu je třeba přezkoumat, zda je závěr Komise v napadeném rozhodnutí, podle kterého byla hodnota aktiv převedených na společnost NOA nadhodnocena, dostatečně odůvodněný a není stížen vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení.
- 288 Zprávy společnosti Deloitte & Touche ze dne 29. listopadu 2003, přiložené k počáteční účetní rozvaze společnosti NOA a k účetním rozvahám při přeměně společností OA a Olympic Aviation, v souladu s článkem 27 zákona č. 3185/2003 uvádí, že tyto účetní rozvahy – vypracované touto poradenskou společností jakožto přísežným auditorem, jmenovanou na základě uvedeného článku 27 – byly vypracovány v souladu s řeckými účetními standardy, včetně zásady minulých nákladů, s výjimkou případů ocenění letadel a motorů ve výhradním vlastnictví entit oddělených od společností OA a Olympic Aviation, které byly oceněny specializovanou společností Airclaims na jejich tržní hodnotu k 1. říjnu 2003, a ocenění goodwill. Podle těchto zpráv společnosti Deloitte & Touche byl totiž goodwill oceněn vedením společnosti OA v souladu s mezinárodními postupy na základě hrubých příjmů této společnosti, jejich výsledků z nedávné doby a zájmu projeveného při její privatizaci.
- 289 Naproti tomu v napadeném rozhodnutí (viz zejména body 120, 199 a 200 odůvodnění) Komise s odkazem na zprávu společnosti Moore Stephens provedla úpravy založené na odhadech svých odborníků, kteří použili, pokud jde o letadla, pouze jejich čistou účetní hodnotu a krom toho do výpočtu vyrovnání nezahrnuli zejména částku odpovídající hodnotě nehmotných aktiv zohledněné řeckými orgány z titulu goodwill, ani pochybné pohledávky a pohledávku týkající se budoucího prodeje dvou letadel dosud vedených v účetní rozvaze společnosti OA.
- 290 V tomto ohledu žalobkyně zejména Komisi vytýkají, že ponechala bez povšimnutí nutnost ocenit letadla na jejich tržní hodnotu a zohlednit goodwill vytvořený při založení společnosti NOA, jakož i příjmy očekávané z budoucího prodeje dvou letadel,

za účelem stanovení skutečné hospodářské situace společnosti NOA. Zpochybňují rovněž úpravy provedené Komisí, pokud jde o pochybné pohledávky.

291 Úvodem je třeba uvést, že na rozdíl od toho, co podle všeho vyplývá ze závěrů odborníků Komise převzatých v napadeném rozhodnutí (bod 124 odůvodnění), okolnost, že článek 27 zákona č. 3185/2003 stanovil předčasnou platbu sporného vyrovnání ve výši částky odpovídající nominální hodnotě akcií společnosti NOA, neumožňuje se domnívat, že vklady do základního kapitálu tvořené převodem aktiv odvětví leteckých činností skupiny Olympic Airways byly nadhodnoceny s cílem podpořit společnost OA ve velkých finančních obtížích během přeměny a likvidace. Mimoto tato okolnost nemohla při stanovení hodnoty základního kapitálu společnosti NOA bránit zohlednění zejména tržní hodnoty převedených letadel, jakož i hodnoty nehmotných aktiv vedených v projednávaných věcech v účetní rozvaze při přeměně společnosti OA a v počáteční účetní rozvaze společnosti NOA z titulu goodwill v souladu s platnými účetními standardy, jelikož tuto hodnotu bylo možné spolehlivě ocenit.

292 V této souvislosti je třeba ve vztahu ke kritériu soukromého subjektu přezkoumat sporné úpravy provedené Komisí, pokud jde zaprvé o nezahrnutí některých nehmotných aktiv do výpočtu vyrovnání, zadruhé zpochybnění zohlednění tržní hodnoty letadel tímto orgánem a zatřetí nezahrnutí příjmů z budoucího prodeje dvou letadel.

293 Zaprvé, pokud jde o různá nehmotná aktiva zohledněná z titulu goodwill ve výši 30 milionů eur v účetní rozvaze při přeměně společnosti OA a v počáteční účetní rozvaze

společnosti NOA, je třeba předem zamítnout tvrzení Komise ve věci T-423/05 o nepřipustnosti některých argumentů žalobkyně (viz bod 276 výše).

294 V tomto ohledu je třeba uvést, že zprávy ze dne 29. listopadu 2003, přiložené k účetním rozvahám při přeměně společností OA a Olympic Aviation a v počáteční účetní rozvaze společnosti NOA, uvádí nehmotná aktiva zohledněná z titulu goodwill (viz bod 296 níže). Mimoto napadené rozhodnutí (bod 110 odůvodnění) výslovně uvádí, že podle zjištění odborníků Komise odpovídala částka 30 milionů eur vedená v účetní rozvaze při přeměně společnosti OA z titulu nehmotného majetku posouzení hodnoty obchodního jména, loga (olympijské kruhy) ochranné známky Olympic, letištních časů a dvoustranných dohod ze strany vedení společnosti OA. V rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení (bod 59) Komise ostatně uvedla, že podle zpráv společnosti Deloitte & Touche, přiložených k výše uvedeným účetním rozvahám, tento goodwill, „tedy nehmotný majetek tvořený obchodním jménem, letištními časy, tržním podílem“, byl vypočten vedením společnosti OA a představoval více než 20 % nehmotných aktiv podniku.

295 Za těchto podmínek nelze na rozdíl od tvrzení Komise považovat dovolávání se společnosti OA v replice ve věci T-423/05 takových skutečností, jako jsou letištní časy, logo, ochranná známka nebo obchodní jméno coby prvků zohledněných z titulu goodwill, za nový žalobní důvod. Začleňuje se totiž zjevně do pokračování diskuse mezi účastnicemi řízení již od správního řízení, jakož i argumentace předložené společností OA v žalobě, pokud jde o nutnost zohlednit goodwill.

296 Ve věci samé z výše uvedených zpráv společnosti Deloitte & Touche, přiložených k počáteční účetní rozvaze společnosti NOA a k účetní rozvaze při přeměně společnosti OA, vyplývá, že aktiva zohledněná vedením společnosti OA z titulu goodwill byla tvořena obchodním jménem a ochrannou známkou Olympic, logem (olympijské

kruhy), letištními časy, kterými společnost OA disponovala na různých letištích, dvoustrannými dohodami – uzavřenými s nečlenskými státy Evropské unie o leteckých právech, jakož i – jak potvrdily žalobkyně v odpověď na otázku položenou Tribunálem při jednání – dobrou pověstí společnosti OA a jejím tržním podílem.

297 V tomto ohledu lze v rámci výše uvedených nehmotných aktiv rozlišovat mezi oddělitelnými aktivy, která je možno oddělit od převáděné entity a prodat či převést, ať již individuálně nebo současně se spojenou smlouvou nebo spojeným aktivem či pasivem, jejichž hodnotu lze spolehlivě ocenit bez ohledu na výsledek plánované privatizace, jako jsou letištní časy, a neoddělitelnými nehmotnými aktivy, jejichž tržní hodnotu nelze při neexistenci transakce spolehlivě ocenit, jako je dobrá pověst nebo tržní podíly, odpovídající goodwill vytvořenému při zpětném odkupu podniku nebo jeho fúzi s jiným podnikem.

298 Je nutno konstatovat, že v napadeném rozhodnutí (viz zejména body 110 a 199 odůvodnění) Komise, která se ztotožnila se zjištěními uvedenými ve zprávě společnosti Moore Stephens „za použití účetních technik a modelů uznávaných v Řecku a v mezinárodním měřítku“, odmítla zohlednit soubor různého výše uvedeného nehmotného majetku, převedeného na společnost NOA, když pouze uvedla, že „ani řecké účetní zásady, ani [obecně uznávané mezinárodní účetní zásady] nestanoví uznání nehmotného majetku vytvořeného podnikem v účetní rozvaze“.

299 Komise přitom nepopírá, že standard IFRS 3, použitelný na spojování podniků, uvedený v příloze nařízení Komise (ES) č. 2236/2004 ze dne 29. prosince 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 1725/2003, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, pokud jde o mezinárodní standardy pro účetní výkaznictví IFRS č. 1, 3, 4 až 5, mezinárodní účetní standardy IAS č. 1, 10, 12, 14, 16 až 19, 22, 27, 28, 31 až 41 a výklady Výboru pro výklad standardů VVS č. 9, 22, 28 a 32 (Úř. věst. L392, s. 1), na který účastnice řízení odkazují před Tribunálem a který se použije od 31. března 2004 (odstavec 78 standardu IFRS 3) a může se za určitých podmínek „použít se zpětnou účinností“ (odstavec 85 standardu IFRS 3), umožňoval nabyvateli vykázat samostatně

identifikovatelná nehmotná aktiva nabytého podniku nebo entity, je-li možné jejich reálnou hodnotu – tedy v podstatě částku, která by byla zaplacená mezi informovanými stranami v transakci za tržních podmínek – spolehlivě ocenit k datu nabytí (odstavce 37, 45 a 46 standardu IFRS 3). Navíc, podle mezinárodního účetního standardu 38 „Nehmotná aktiva“, ve znění v návaznosti na přijetí standardu IFRS 3 (IAS 38), může být reálná hodnota nehmotných aktiv nabytých při spojování podniků běžně dostatečně spolehlivě oceněna, aby mohla být aktiva uznána odděleně od goodwill. Mimoto je třeba uvést, že mezinárodní účetní standard 22 „O spojování podniků“, tak jak je uveden v příloze nařízení Komise (ES) č. 1725/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 (Úř. věst. L261, s. 1), nahrazený standardem IFRS 3, již stanovil oddělené vykázání identifikovatelných nehmotných aktiv, jejichž reálnou hodnotu bylo možné spolehlivě ocenit, k datu nabytí entity.

300 Mimoto Komise nezpochybňuje, že řecké účetní standardy umožňovaly nabyvateli, aby odděleně od goodwill vykázal oddělitelná nehmotná aktiva nabytého podniku, jako jsou letištní časy, bylo-li možné jejich hodnotu spolehlivě ocenit.

301 Pokud jde v rámci nehmotných aktiv o ta aktiva, která nebyla oddělitelná a jejichž reálnou hodnotu nebylo možné spolehlivě stanovit, neboť v projednávaných věcech nedošlo ke skutečné transakci, jelikož v okamžiku platby sporné zálohy se dosud nekonkretizovala žádná přesná perspektiva, pokud jde o zpětný odkup společnosti NOA soukromým investorem, je třeba potvrdit stanovisko Komise, podle kterého při neexistenci transakce nelze převod aktiv spojených s odvětvím leteckým činností na společnost NOA, ve spojení s převodem akcií této společnosti na Řeckou republiku, aniž bylo poskytnuto protiplnění, s cílem budoucí privatizace této společnosti, postavit naroveň zpětnému odkupu nebo fúzi, které by mohly vytvořit goodwill (viz bod 297 výše). Při neexistenci přesné a konkrétní perspektivy v této fázi nemá na tuto analýzu vliv okolnost dovolávaná společností OA, že společnost NOA byla založena fúzí a spojením leteckých činností společností OA a Olympic Aviation s původní

dceřinou společností Macedonian Airways, která byla po této přeměně přejmenována na společnost NOA.

302 V této souvislosti s ohledem zejména na standard IFRS 3, dovolávaný účastnicemi řízení (viz bod 299 výše), bylo věcí Komise přezkoumat individuálně různá dotčená nehmotná aktiva tím, že ověří, zda byla oddělitelná a zda bylo možné jejich reálnou hodnotu spolehlivě ocenit, a případně, zda musela být s ohledem na kritérium soukromého investora vyloučena z výpočtu vyrovnání poskytnutého společnosti OA.

303 Z napadeného rozhodnutí přitom vyplývá, že Komise – která ostatně při jednání připustila, že některá nehmotná aktiva, jako letištní časy, bylo možné prodat samostatně a měla vlastní tržní hodnotu – nepřezkoumala individuálně dotčená nehmotná aktiva a v napadeném rozhodnutí neuvedla důvody, proč se domnívá, že kritérium soukromého investora v projednávaných věcech brání tomu, aby nehmotná aktiva, která mohla být spolehlivě oceněna bez ohledu na jakýkoliv převod či fúzi, byla zohledněna ve výši částky jejich reálné hodnoty pro účely výpočtu výše vyrovnání poskytnutého společnosti OA. Napadené rozhodnutí je proto v tomto ohledu stíženo vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení.

304 Mimoto a v každém případě, v kontextu založení nové, právně nezávislé letecké společnosti, na kterou byla převedena veškerá aktiva spojená s odvětvím leteckých činností skupiny Olympic Airways, a jelikož Komise nedospěla v napadeném rozhodnutí k závěru, že předčasná platba finančního vyrovnání společnosti OA za převod

nehmotných aktiv na společnost NOA představuje sama o sobě státní podporu, bylo věcí Komise alespoň odůvodnit její odmítnutí zohlednit veškerá nehmotná aktiva pro účely výpočtu vyrovnání ve vztahu ke kritériu soukromého investora.

305 Ve výše uvedeném kontextu, i kdyby Komise vycházela z předpokladu, že rozdělení odvětví leteckých činností a převod odpovídajících aktiv na společnost NOA je třeba posuzovat jako prostou vnitřní restrukturalizaci skupiny Olympic Airways, byla v každém případě povinna jasně a srozumitelně odůvodnit ve vztahu ke kritériu soukromého investora výběr účetních standardů, ze kterých vycházela proto, aby sporná nehmotná aktiva nezahrnula do výpočtu vyrovnání poskytnutého společnosti OA.

306 Zatímco Komise odkazuje před Tribunálem zejména na standard IFRS 3 – který stanoví vykázání spojování podniků za použití metody koupě, podle které nabyvatel vykáže zejména nabytá aktiva, včetně aktiv, která nebyla vykázána dříve nabytým podnikem (odstavec 15 standardu) – v napadeném rozhodnutí se však naopak opírala výlučně o účetní zásadu, která zakazuje podniku, aby vykázal jako aktivum ve své účetní závěrce interně vytvořený goodwill (standard IAS 38), přičemž mimoto neuvedla standard či standardy, ze kterých vycházela.

307 Komise tak v napadeném rozhodnutí neuvedla zejména ve vztahu ke standardům platným pro spojování podniků důvody, proč – i když se jednalo o ocenění dotčených aktiv nikoliv pro účely jejich zanesení do účetní závěrky společnosti OA, ale pro účely stanovení částky, kterou je třeba tomuto podniku zaplatit jako vyrovnání za ztrátu celého jeho odvětví leteckých činností a odpovídajících aktiv, z nichž některá mohla

být prodána samostatně – vycházela ze standardů upravujících vykazání těchto nehmotných aktiv nabytým podnikem.

308 Zadruhé ve výše uvedeném kontextu a z obdobných důvodů (viz bod 305 výše) je rovněž třeba mít za to, že Komise v napadeném rozhodnutí (viz zejména body 111 a 199 odůvodnění) – potvrzením zjištění učiněných v tomto ohledu ve zprávě společnosti Moore Stephens, která obecně odkazovala na řecké účetní zásady a obecně uznávané mezinárodní účetní zásady – právně dostačujícím způsobem neodůvodnila ve vztahu ke kritériu soukromého investora zohlednění čisté účetní hodnoty letadel, jejichž vlastnictví bylo převedeno na společnost NOA, pro účely výpočtu výše vyrovnání, spíše než jejich tržní hodnoty k 1. říjnu 2003, která vedla podle zprávy společnosti Airclaims ke zvýšení přibližně o 43,2 milionů eur odhadované hodnoty těchto letadel ve srovnání s jejich čistou účetní hodnotou.

309 Zatřetí odkaz Komise v napadeném rozhodnutí (viz zejména body 114 a 199 odůvodnění) na řecké účetní zásady a obecně uznávané účetní zásady, které vylučují vedení příjmů spojených s dosud neuskutečněným prodejem nehmotného aktiva, které tomuto podniku nepatří, v roční účetní závěrce podniku, nepředstavuje dostatečné odůvodnění nezohlednění čistých příjmů očekávaných z probíhajícího prodeje dvou letadel typu A 300-600, která byla nadále vedena v účetní rozvaze společnosti OA v očekávání dokončení prodeje, tímto orgánem pro účely výpočtu výše vyrovnání. Vzhledem k tomu, že Komise nepochybnila převod veškerých aktiv společnosti OA týkajících se leteckých činností na společnost NOA a odpovídající předčasnou platbu vyrovnání, byla povinna ve vztahu ke kritériu soukromého investora odůvodnit nezahrnutí očekávaných příjmů z prodeje dvou výše uvedených letadel ve výši 24,4 milionu eur do výpočtu výše vyrovnání.

310 S přihlédnutím ke všem výše uvedeným úvahám je třeba žalobní důvody vycházející ze zjevně nesprávného posouzení a z nedostatku odůvodnění napadeného rozhodnutí považovat za opodstatněné v rozsahu, v němž Komise nezahrnula do výpočtu vyrovnání veškerá nehmotná aktiva, která byla zohledněna vedením společnosti OA z titulu goodwill. Mimoto napadené rozhodnutí je stíženo vadou spočívající v nedostatku odůvodnění v tom, že Komise do tohoto výpočtu nezahrnula očekávaný příjem z prodeje dvou letadel dosud vedených v účetní rozvaze společnosti OA, a v tom, že odmítla ocenění 18 letadel, jejichž vlastnictví bylo převedeno na společnost NOA, na jejich stávající tržní hodnotu.

311 Je třeba dále konstatovat, že pokud jde o pochybné pohledávky, Komise v napadeném rozhodnutí (viz zejména body 112, 120 a 199 odůvodnění) dostatečně odůvodnila jejich nezahrnutí nebo jejich úpravu pro účely výpočtu výše vyrovnání poskytnutého společnosti OA, když vycházela ze závěrů odborníků, které zdůrazňovaly, že zejména vzhledem k neuvedení těchto pohledávek v počáteční účetní rozvaze společnosti NOA nebylo obezřetné uvádět takové pohledávky mezi aktivy společnosti NOA. Mimoto nepodložená tvrzení žalobkyň, podle kterých byly sporné pohledávky jisté, neumožňují učinit závěr, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když se domnívala, že hodnota těchto aktiv nesmí být zohledněna nebo že byla nadhodnocena. Navíc, i když, jak tvrdí společnost OA (viz bod 267 výše), byla ve vztahu ke společnosti NOA platba částky sporných pohledávek zajištěna, tato okolnost je irelevantní, pokud jde o posouzení výše uvedených pohledávek, jejichž úhradu bylo možné rozumně očekávat při převodu těchto pohledávek na společnost NOA jakožto aktiv spojených s odvětvím leteckých činností.

312 Mimoto na rozdíl od tvrzení společnosti OA není napadené rozhodnutí stíženo vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení, ani v nedostatku odůvodnění, pokud jde o zjištění, že předčasná platba vyrovnání, jehož výše byla nadhodnocena, mohla narušit nebo hrozila narušením hospodářské soutěže. Komise v napadeném rozhodnutí (bod 35 odůvodnění) uvedla, že společnost OA vykonávala činnosti pozemního

odbavení, údržby a opravy a působila na trhu těchto služeb. V tomto kontextu zdůraznila, že poskytnutí údajné sporné podpory mohlo narušit hospodářskou soutěž s jinými podniky Unie zejména v návaznosti na deregulaci trhu služeb pozemního odbavení od roku 1996 (bod 202 odůvodnění). V souladu s čl. 87 odst. 1 ES tak Komise právně dostačujícím způsobem prokázala hrozbu narušení hospodářské soutěže, která odůvodňovala kvalifikaci dotčeného opatření jako státní podpory, jelikož dotčené opatření posiluje postavení podniku, který je příjemcem podpory, oproti ostatním podnikům. Z judikatury vyplývá, že zejména okolnost, že určité hospodářské odvětví bylo předmětem liberalizace na úrovni Společenství, může charakterizovat skutečný nebo možný dopad podpor na hospodářskou soutěž, jakož i jejich účinek mezi členskými státy (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. prosince 2005, *Unicredito Italiano*, C-148/04, Sb. rozh. s. I-11137, body 56 a 57 a citovaná judikatura). Navíc na rozdíl od tvrzení společnosti OA nemůže okolnost, že 33 ze 38 řeckých letišť bylo obsluhováno touto společností na základě závazků veřejné služby, vyloučit existenci hospodářské soutěže.

³¹³ Mimoto, pokud jde o soubor aktiv převedených na společnost NOA, která nebyla Komisí zahrnuta do výpočtu či byla upravena, jiná než nehmotná aktiva zohledněná z titulu goodwill, 18 výše uvedených letadel a pohledávku týkající se budoucího prodeje dvou letadel dosud vedených v účetní rozvaze společnosti OA (viz bod 311 výše), výši předčasné platby, která mohla být uhrazena společnosti OA jakožto vyrovnání za tato aktiva, bude třeba určit v rámci postupu navrácení podpory a v souladu s povinností loajální spolupráce na základě ověřených účetních závěrek, jak tvrdí Komise.

³¹⁴ Komise připouští, že úpravy provedené jejími odborníky mohou být předmětem následných diskusí v rámci loajální spolupráce. Podle Komise bude povinností společnosti OA, aby provedla účetní kontrolu dotčených aktiv pod dozorem řeckých orgánů a navrhla konkrétní ocenění aktiv převedených na společnost NOA.

- 315 V tomto ohledu je třeba připomenout, že žádné ustanovení práva Společenství nevyžaduje, aby Komise při nařízení navrácení podpory, která je prohlášena za neslučitelnou se společným trhem, stanovila přesnou částku podpory k navrácení. Stačí, že rozhodnutí Komise bude obsahovat údaje umožňující osobě, jíž je uvedený rozsudek *Španělsko v. Komise*, bod 25, a výše uvedený rozsudek ze dne 14. února 2008, *Komise v. Řecko*, bod 44).
- 316 Mimoto ve výše uvedeném rozsudku ze dne 14. února 2008, *Komise v. Řecko*, ve kterém bylo určeno, že Řecká republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 2 až 4 napadeného rozhodnutí, Soudní dvůr odmítl argument, podle kterého Komise neposkytla spolehlivou metodu výpočtu umožňující stanovit výši podpory k navrácení (body 42 a násl. rozsudku).
- 317 Pokud jde konkrétně o nadhodnocení aktiv společnosti OA převedených na společnost NOA, Soudní dvůr se ve výše uvedeném rozsudku ze dne 14. února 2008, *Komise v. Řecko*, domníval, že okolnost, že u výše tohoto nadhodnocení stanovené v čl. 1 odst. 2 napadeného rozhodnutí je uvedeno, že se jedná v tomto ohledu o prozatímní odhad, nelze vykládat v tom smyslu, že napadené rozhodnutí není dostatečně přesné na to, aby bylo vykonáno (bod 43).
- 318 Za těchto podmínek je třeba odmítnout rovněž argument Řecké republiky vycházející z toho, že by navrácení sporné podpory naráželo na obtíže ve vnitrostátním právním řádu (viz bod 268 výše). V tomto ohledu z judikatury vyplývá, že naráží-li výkon příkazu k navrácení na určité obtíže ve vnitrostátním právním řádu, musí Komise a dotčený členský stát na základě zásady ukládající členským státům a orgánům Společenství vzájemnou povinnost loajální spolupráce, která má základ zejména v článku 10 ES, spolupracovat v dobré víře za účelem překonání těchto obtíží při plném dodržování ustanovení Smlouvy, a zejména těch, která se týkají státních podpor (rozsudky Soudního dvora ze dne 4. dubna 1995, *Komise v. Itálie*, C-348/93, Recueil, s. I-673, bod 17; ze dne 22. března 2001, *Komise v. Francie*, C-261/99, Recueil, s. I-2537, bod 24, a rozsudek ze dne 12. května 2005, bod 42).

- 319 Z toho vyplývá, že je třeba napadené rozhodnutí částečně zrušit z důvodu zjevně nesprávného posouzení a nedostatku odůvodnění v části, v níž vylučuje zohlednění souboru nehmotných aktiv z titulu goodwill, a z důvodu nedostatku odůvodnění v části, v níž vylučuje zohlednění očekávaných příjmů z prodeje dvou výše uvedených letadel, a v části, v níž připouští výlučně zohlednění čisté účetní hodnoty převedených letadel namísto jejich stávající tržní hodnoty. Ve zbývajících částech je třeba výtky vycházející ze zjevně nesprávného posouzení a z nedostatku odůvodnění zamítnout.

K porušení čl. 87 odst. 3 ES a k nedostatku odůvodnění (věc T-415/05)

– Argumenty účastnic řízení

- 320 Řecká republika podpůrně tvrdí, že údajná podpora představuje v každém případě podporu na záchranu slučitelnou se společným trhem. Splňuje nebo by snadno mohla splnit všechny kumulativní podmínky, na které pokyny Společenství o státní podpoře na záchranu a restrukturalizaci podniků v nesnázích (Úř. věst. C 288, s. 2, dále jen „pokyny z roku 1999“) váží konstatování slučitelnosti takové podpory.
- 321 Komise se podle Řecké republiky dopustila v napadeném rozhodnutí (body 231 a 232 odůvodnění) zjevně nesprávného posouzení u prvních dvou podmínek slučitelnosti vymezené v pokynech z roku 1999.

322 U první z výše uvedených podmínek je podle Řecké republiky možné považovat spornou předčasnou platbu za „úvěr“, který musel být splacen. Řecká republika připouští, že z tohoto úvěru nebyly původně stanoveny úroky. Nicméně mohly by být snadno stanoveny, kdyby Komise informovala Řeckou republiku v průběhu formálního řízení, jak byla povinna, o svém úmyslu přezkoumat slučitelnost sporné předčasné platby s čl. 87 odst. 3 ES z hlediska pokynů z roku 1999 v návaznosti na žádost v tomto smyslu, která jí byla podpůrně zaslána řeckými orgány v jejich dopise ze dne 11. června 2004 a která byla zopakována v jejich dopise ze dne 3. listopadu 2004.

323 Pokud jde o druhou podmínku, Řecká republika připomíná, že odstavec 24 pokynů z roku 1999 stanoví:

„[P]odpora na záchranu bude zpočátku schválena pro období nejdéle šesti měsíců nebo, pokud dotýčný členský stát předložil během tohoto období restrukturalizační plán, do doby, než Komise rozhodne o plánu. Za náležitě opodstatněných výjimečných okolností a na žádost dotýčného členského státu může Komise počáteční šestiměsíční období prodloužit.“ *(neoficiální překlad)*

324 Ve svém dopise ze dne 11. června 2004 (odstavec 5.21) Komisi přitom řecké orgány uvedly, že kdyby Komise připustila, že výše předčasné platby ve prospěch společnosti OA může představovat podporu na záchranu, prokázaly by, že stanovená restrukturalizační opatření jsou v souladu s pokyny z roku 1999.

325 V projednávaných věcech Řecká republika proto tvrdí, že lhůty stanovené v pokynech z roku 1999 byly prodlouženy, jelikož Komise neodpověděla na tuto žádost včas, čímž řeckým orgánům zabránila uvedené lhůty dodržet.

³²⁶ Mimoto v napadeném rozhodnutí (bod 235 odůvodnění) Komise rovněž nesprávně vyložila závazek řeckých orgánů neposkytnout společnosti OA žádnou další podporu, potvrzený v rozhodnutí Komise 94/696/ES ze dne 7. října 1994 o státních podporách poskytnutých řeckým státem společnosti Olympic Airways (Úř. věst. L 273, s. 22), kterým byly schváleny podpory na restrukturalizaci (viz bod 5 výše). Tento závazek se totiž týkal pouze podpor na restrukturalizaci, a nikoliv podpor na záchranu. Mimoto musí být nyní posuzován na základě nového právního rámce vymezeného pokyny Společenství o státní podpoře na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích (Úř. věst. C 244, s. 2), které za určitých podmínek umožňují poskytnutí nových podpor na restrukturalizaci. Komise tak vycházela z nesprávného právního základu.

³²⁷ Konečně Komise podle Řecké republiky porušila povinnost uvést odůvodnění, když v napadeném rozhodnutí nepřezkoumala zbylé tři podmínky vyžadované pokyny z roku 1999 pro shledání slučitelnosti podpory na záchranu se společným trhem.

³²⁸ Komise, podporovaná vedlejší účastníci, tuto argumentaci popírá.

– Závěry Tribunálu

- 329 Je třeba připomenout, že důkazní břemeno ohledně slučitelnosti podpory se společným trhem, jako výjimky z ustanovení čl. 87 odst. 1 ES, nese v zásadě dotčený členský stát, který musí prokázat, že podmínky pro tuto výjimku jsou splněny (výše uvedený rozsudek *Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise*, bod 34). Za tímto účelem je povinen Komisi poskytnout všechny nezbytné informace, aby prokázal slučitelnost plánovaných podpor se společným trhem (rozsudek Soudního dvora ze dne 28. dubna 1993, *Itálie v. Komise*, C-364/90, Recueil, s. I-2097, bod 20).
- 330 V projednávaných věcech je nesporné, že sporná záloha byla uhrazena ve splátkách v období od prosince 2003 do května 2004. Proto je třeba slučitelnost tohoto opatření se společným trhem v rozsahu, v němž bylo kvalifikováno jako státní podpora, přezkoumat z hlediska podmínek pro schválení podpor na záchranu stanovených v odstavci 23 pokynů z roku 1999, které platily až do 9. října 2004, jelikož nové pokyny o státních podporách na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích z roku 2004 vstoupily v platnost až 10. října 2004.
- 331 V tomto ohledu je nutno konstatovat, že argumentace žalobkyně neumožňuje prokázat, že první podmínka pro schválení vymezená v odstavci 23 pokynů z roku 1999 byla splněna. Žalobkyně neprokazuje, že sporná záloha byla úvěrem, který podléhal sazbě minimálně srovnatelné se sazbami uplatňovanými pro půjčky zdravým podnikům, a zejména s referenčními sazbami přijatými Komisí, jak to vyžadoval uvedený odstavec 23. Konkrétně nepředkládá žádný vážný důkaz, který by umožňoval se domnívat, že částka předčasné platby musela být společností OA vrácena s úroky do výše částky převyšující výnos z prodeje společnosti OA v privatizaci (viz bod 280 výše). Její argumentace naopak potvrzuje, že se nejednalo o úvěr ve smyslu uvedeného ustanovení, protože nebyla stanovena povinnost k platbě úroků.

- 332 Za těchto podmínek, vzhledem k tomu, že žalobkyně neprokázala, že jedna z kumulativních podmínek, na jejichž splnění váže odstavec 23 pokynů z roku 1999 možnost Komise prohlásit podpory na záchranu za slučitelné se společným trhem, byla splněna, je třeba zamítnout její výtku vycházející ze zjevně nesprávného posouzení spočívající v tom, že Komise konstatuje neslučitelnost sporné zálohy se společným trhem, bez ohledu na otázku, zda ostatní podmínky stanovené v uvedeném odstavci 23 byly splněny a zda Řecká republika dodržela závazky převzaté v rozhodnutí 94/696.
- 333 Komise tudíž v rozporu s tvrzeními žalobkyně neporušila svou povinnost uvést odůvodnění, když v napadeném rozhodnutí nepřezkoumala všechny kumulativní podmínky stanovené v odstavci 23 pokynů z roku 1999.
- 334 Z toho vyplývá, že žalobní důvody vycházející z porušení čl. 87 odst. 3 ES a z nedostatku odůvodnění je třeba zamítnout jako neopodstatněné.

b) K realizaci některých státních záruk (čl. 1 odst. 3 napadeného rozhodnutí) (věci T-415/05 a T-423/05)

Argumenty účastnic řízení

- 335 Řecká republika a společnost OA zpochybňují kvalifikaci jako nové podpory plateb provedených státem z titulu plnění záruk, které spočívaly zaprvé ve třech částečných

splátkách půjčky poskytnuté společnosti OA bankou ABN Amro (36,9 milionu eur), zadruhé v uhrazení pololetní částky leasingových splátek dlužných společností OA za dvě letadla Airbus A 340-300 (11,7 milionu eur), splatné dne 29. července 2004, a zatřetí v přímém financování poskytnutém společnosti OA (8,2 milionu eur).

336 Žalobkyně v tomto ohledu popírají výklad článku 1 rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, přijatý Komisí v napadeném rozhodnutí (bod 238 odůvodnění), podle kterého byly sporné záruky považovány za podpory neslučitelné se společným trhem. Tvrdí, že kdyby tomu tak bylo, Komise by výslovně uložila v tomto rozhodnutí navrácení záruk. Mimoto platnost zachování sporných záruk je potvrzena skutečností, že ani v průběhu řízení na základě čl. 88 odst. 2 ES, které vedlo k rozsudku ze dne 12. května 2005, ani v její korespondenci navazující na tento rozsudek, Komise nenadnesla otázku nesprávného výkonu rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 ohledně ručení. Konečně společnost OA se domnívá, že napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno, pokud jde o tvrzení, že rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 znamenalo změnu právních závazků vyplývajících ze sporných záruk.

337 V každém případě i kdyby rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 muselo být vykládáno v tom smyslu, že sporné záruky ve vztahu ke společnosti OA byly změněny, neschopnost Komise uvést tuto skutečnost jasně v tomto rozhodnutí, jakož i během celého období, které následovalo, odůvodňuje podle společnosti OA legitimní očekávání Řecké republiky a třetích zúčastněných stran, které věřily, že tyto záruky budou mít nadále legálně smluvně dohodnuté účinky. Žalobkyně v tomto ohledu zdůrazňují povinnost státu dostát zárukám, se kterými souhlasil.

338 Vzhledem k tomu, že v projednávaných věcech byly sporné záruky realizovány podle žalobkyň v souladu s původními podmínkami dohodnutými ve smlouvách o záruce,

je napadené rozhodnutí stíženo vadami spočívajícími ve zjevně nesprávném posouzení a v nedostatku odůvodnění v části, v níž Komise kvalifikuje výše uvedené sporné platby jako státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES.

- 339 Pokud jde zaprvé o půjčku získanou v únoru 2001 společností OA od banky ABN Amro ke krytí nákladů vzniklých jejím předčasným opuštěním letiště Hellinikon v Athénách (Řecko) a jejím přemístěním na nové letiště ve Spatě, žalobkyně uvádějí, že na společnost OA se vztahovalo ručení Řecké republiky v souladu se schvalujícími rozhodnutími Komise z let 1994, 1998 a 2000. Od roku 2001 nedošlo k žádné změně podmínek smlouvy o půjčce a o státní záruce. V květnu a říjnu 2004 a v březnu 2005 stát provedl tři částečné platby poté, co byl věřitelskou bankou vyzván k provedení těchto plateb jakožto ručitel z důvodu prokázané neschopnosti společnosti OA provést tyto platby v daných obdobích. Z napadeného rozhodnutí (body 135 až 139 odůvodnění) ostatně vyplývá, že Komise věděla, že sporné platby byly provedeny státem v souladu s původními podmínkami ručení a že v návaznosti na tyto platby byly vůči společnosti OA v souladu s obecnými ustanoveními řeckého zákona o vymáhání veřejných příjmů vydána potvrzení o dlužích a odpovídající jednotlivé platební výměry.
- 340 Pokud jde zadruhé o záruku za splátky dlužné společností OA z titulu dvou leasingových smluv týkajících se letadel typu Airbus A 340-300, Řecká republika a společnost OA uvádějí, že poté, co byla Řecká republika vyzvána k provedení této platby bankou Crédit Lyonnais, provedla jakožto ručitel společnosti OA platbu pololetní částky dlužné touto společností ke dni 29. červenci 2004 ve prospěch Crédit Lyonnais. Řecká republika se zavázala převzít částečné závazky společnosti OA vyplývající z leasingových smluv v souladu se schvalujícími rozhodnutími přijatými Komisí v letech 1994, 1998 a 2000. Toto ručení bylo schváleno v celkové výši 200 milionů eur, zatímco celkové financování převyšovalo 350 milionů eur.

- 341 Z napadeného rozhodnutí (body 140 a 141 odůvodnění) vyplývá, že Komise věděla, že sporná platba byla provedena v souladu s podmínkami ručení a že odpovídající dluh společnosti OA byl vymáhán příslušnými orgány.
- 342 Navíc společnost OA zdůrazňuje, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu, když založila protiprávnost samotného ručitélského plnění ze strany Řecké republiky v srpnu 2004 na změnách těchto záruk v důsledku vstupu Řecké republiky do práv společnosti OA v leasingových smlouvách (bod 240 odůvodnění napadeného rozhodnutí). K tomuto právnímu nástupnictví došlo několik měsíců po sporné platbě záruky. Komise byla informována emaily ze dne 22. prosince 2004 a 4. dubna 2005 o tom, že dne 17. prosince 2004 vstoupila Řecká republika do práv společnosti OA co se týče leasingových smlou na dvě z letadel, a 4. dubna 2005 co se týče leasingových smlou na dvě další letadla.
- 343 Mimoto žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí není odůvodněno, jelikož Komise nepřezkoumává, zda dotčené opatření splňuje kritérium soukromého investora nebo ručitele, který by se nacházel v téže situaci a dal by přednost postupnému placení zbývajících dlužných částky až do konce leasingů, než že by okamžitě zaplatil celkové částky záruk, které by byly zrealizovány, ve výši 200 milionů eur.
- 344 Pokud jde zatřetí o přímou platbu ve výši 8,2 milionu eur ve prospěch společnosti OA, Řecká republika a společnost OA vysvětlují, že proto, aby OA získala v souladu s leasingovými smlouvami předchozí souhlas leasingových pronajímatelů s dalším pronájmem letadel společnosti NOA, musela v srpnu 2004 souhlasit s tím, že částka ve výši 8,2 milion eur, která jí náležela, bude zadržena na blokováném účtu banky Crédit Lyonnais. Když Řecká republika vstoupila do práv společnosti OA ve výše uvedených smlouvách, rozhodla se tuto částku uvolnit. Nicméně s cílem zvolit

méně náročný postup zaplatil stát společnosti OA částku odpovídající blokováním 8,2 milionům eur za převod původní zablokované částky ve výši 8,2 milionů eur navýšené o úroky, která byla odblokována díky provedení dohod o vstupu do práv, ze společnosti OA na stát.

- 345 Společnost OA připouští, že v rozporu se svou povinností převést spornou částku na stát si částku 8,2 milionu eur včetně úroků ponechala, když byl dotčený účet v prosinci 2004 odblokován. Tvrdí, že se tak snažila získat vyrovnání za své vlastní pohledávky za Řeckou republikou, jak by učinil jakýkoliv obezřetný subjekt.
- 346 Žalobkyně vysvětlují, že sporná částka byla potvrzena jako dluh vůči Řecké republice v souladu s platným vnitrostátním právem za účelem jeho vymáhání včetně úroků.
- 347 Komise, podporovaná vedlejší účastníci, celou tuto argumentaci popírá.

Závěry Tribunálu

- 348 Je třeba připomenout, že čl. 1 první pododstavec písm. b) rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 stanoví, že podpora na restrukturalizaci poskytnutá Řeckou republikou společnosti OA ve formě nových záruk za půjčky k financování koupě nových letadel a investic nezbytných k přestěhování společnosti OA na nové letiště ve Spatě je považována za neslučitelnou se společným trhem (viz bod 6 výše).

349 Komise tedy právem tvrdí, že představují-li sporné platby záruky pouhou realizaci původních záruk, prohlášených za neslučitelné se společným trhem čl. 1 prvním pododstavcem písm. b) rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, je třeba tyto platby rovněž považovat na základě uvedeného rozhodnutí za státní podpory neslučitelné se společným trhem. Mimoto z rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 – které přikázalo navrácení všech přezkoumaných podpor, které byly poskytnuty po 14. srpnu 1998 – vyplývá, že Komise nestanovila navrácení sporných plateb záruky, protože nebyly dosud provedeny. Při výkonu rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 byl dotčený členský stát v projednávaných věcech povinen neprovést tyto platby v souladu s čl. 88 odst. 3 ES. V tomto kontextu nebyla rovněž otázka nesplnění povinností Řeckou republikou za nevymáhání těchto částek Komisí vznesena ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 12. května 2005, protože sporné záruky nebyly dosud realizovány. Konečně řízení o nesplnění povinností vyplývajících z tohoto rozsudku, zahájené Komisí podle čl. 228 odst. 2 ES, nemohlo překročit meze právní moci uvedeného rozsudku.

350 Z toho vyplývá, že pokud byly sporné platby podle tvrzení žalobkyň provedeny v souladu s původními zárukami, čl. 1 odst. 3 napadeného rozhodnutí má čistě potvrzující charakter a nevyvolává autonomní právní účinky. Mimoto příkaz k navrácení odpovídajících částek, obsažený v článku 2 napadeného rozhodnutí, ve vztahu k jeho čl. 1 odst. 3, je logickým důsledkem prohlášení neslučitelnosti obsaženého v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002.

351 Z toho vyplývá, že v případě, že by sporné záruky nebyly změněny, návrh na zrušení zjištění o neslučitelnosti těchto záruk, obsaženého v čl. 1 odst. 3 napadeného rozhodnutí, by musel být prohlášen za nepřijatelný z důvodu konečné povahy rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002. Naproti tomu, návrh na zrušení článku 2 ve vztahu k tomuto čl. 1 odst. 3 napadeného rozhodnutí by musel být prohlášen za přijatelný, neboť příkaz k navrácení uvedený v článku 2 nepříznivě zasahuje do právního postavení žalobkyň.

- 352 Za těchto podmínek, i kdyby sporné záruky nebyly změněny – což není prokázáno – je třeba návrh na zrušení článku 2 napadeného rozhodnutí, ve spojení s jeho čl. 1 odst. 3, v projednávaných věcech zamítnout jako neopodstatněný z toho důvodu, že se Komise omezila na vyvození důsledků z prohlášení o neslučitelnosti již obsaženého v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, které je konečné.
- 353 Mimoto a v každém případě, Komise rovněž právem tvrdí, že nepředstavují-li sporné platby záruky pouhou realizaci výše uvedených původních záruk, představují rovněž protiprávní podpory neslučitelné se společným trhem.
- 354 Na rozdíl od tvrzení žalobkyň nemůže totiž poskytnutí státních podpor ve formě záruk zakládat legitimní očekávání třetích osob ohledně legality těchto záruk, pokud byly poskytnuty v rozporu s ustanoveními čl. 88 odst. 3 ES. Je věcí zúčastněných třetích stran, aby prokázaly vyžadovanou obezřetnost a péči a ujistily se, že pravidla práva Společenství v oblasti státních podpor byla dodržena (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 13. června 2000, EPAC v. Komise, T-204/97 a T-270/97, Recueil, s. II-2267, bod 144).
- 355 V tomto ohledu, jak připomíná Komise v napadeném rozhodnutí (bod 239 odůvodnění) odkazem na své sdělení o použití článků 87 [ES] a 88 [ES] na státní podpory ve formě záruk (Úř. věst. C 71, s. 14, odstavec 5.3; Zvl. vyd. 08/01, s. 369), provede-li dotčený členský stát platbu záruky za podmínek odlišných od podmínek původně stanovených, tuto platbu je třeba považovat za vytvoření nové záruky podléhající povinnosti oznámení podle čl. 88 odst. 3 ES.

- 356 Mimoto podle judikatury, aby bylo Komisi umožněno posoudit, zda opatření splňuje podmínky pro uplatnění výjimky na základě čl. 87 odst. 3 ES, má dotčený členský stát v rámci povinnosti loajální spolupráce mezi členskými státy a orgány, tak jak vyplývá z článku 10 ES, povinnost poskytnout Komisi veškeré informace, které tomuto orgánu umožní ověřit, zda jsou splněny podmínky pro požadovanou výjimku (výše uvedený rozsudek Itálie v. Komise, bod 20).
- 357 V projednávaných věcech Komise vytyká řeckým orgánům zejména to, že neposkytly informace umožňující ověřit, zda sporné platby představovaly pouhou realizaci původních záruk. Vzhledem k dostupným informacím má Komise v napadeném rozhodnutí (bod 240 odůvodnění) za to, že sporná opatření představují nové záruky.
- 358 V tomto ohledu se s přihlédnutím k argumentaci účastnic řízení a písemnostem ve spisu zdá, že během správního řízení řecké orgány i přes příkaz k poskytnutí informací, který jim zaslala Komise, neposkytly informace týkající se přesných podmínek záručních smluv, uplynutí stanovených lhůt, předchozích výzev věřitelských bank a data platby sporných částek. Navíc neoznámily případné změny původních záruk za účelem jejich případného schválení.
- 359 Za těchto podmínek, i kdyby původní záruky prohlášené za neslučitelné se společným trhem rozhodnutím ze dne 11. prosince 2002 byly změněny, stačí konstatovat, že Komise každopádně nepřekročila meze své posuzovací pravomoci, když v napadeném rozhodnutí shledala (body 204 a 241 odůvodnění), že tyto nové sporné záruky poskytnuté Řeckou republikou představují *a fortiori* rovněž protiprávní podpory z hlediska kritéria soukromého investora vzhledem k rostoucímu zadlužení a obecné platební neschopnosti společnosti OA. V tomto ohledu Komise právem uvádí,

že jednání soukromých věřitelů, kteří usilovali o uložení striktnějších podmínek při uzavírání smluv o dalším pronájmu letadel společností OA společnosti NOA a kteří akceptovali pouze vstup státu do práv společností OA v leasingových smlouvách, potvrzuje nedostatek důvěryhodnosti společností OA a NOA a neochotu soukromých věřitelů nést sebemenší riziko.

³⁶⁰ Z výše uvedených úvah vyplývá, že napadené rozhodnutí není stíženo vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení a je dostatečně odůvodněno, pokud jde o kvalifikaci sporných plateb provedených Řeckou republikou při realizaci některých záruk jako státní podpory.

³⁶¹ Pokud jde o přímou platbu ve výši 8,2 milionu eur společností OA, provedenou Řeckou republikou dne 9. srpna 2004 z titulu zálohy na částky zaplacené společností OA na blokový účet z titulu záruky za platby dlužné touto společností na základě leasingových smluv na dvě letadla typu Airbus A 340-300, ze zprávy společnosti Moore Stephens vyplývá, že tato sporná platba nebyla kryta žádnou zárukou, jak to ostatně žalobkyně uznaly. Mimoto je nesporné, že při odblokování výše uvedené částky bankou Crédit Lyonnais společnost OA Řecké republiky tuto částku společně s úroky nevrátila (viz body 345 a 346 výše). Za těchto podmínek Komise nepřekročila meze své posuzovací pravomoci a dostatečně odůvodnila napadené rozhodnutí, když se domnívala, že i když byla částka sporné platby považována řeckými orgány za dluh společností OA vůči nim, představovala tato platba novou podporu z hlediska kritéria soukromého investora s ohledem na malou pravděpodobnost vrácení této částky společností OA (bod 204 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

362 Ze všech těchto důvodů je třeba žalobní důvody vycházející ze zjevně nesprávného posouzení a z nedostatku odůvodnění napadeného rozhodnutí, pokud jde o realizaci sporných záruk státu, jakož i o přímou platbu výše uvedené částky ve výši 8,2 milionu eur, tedy zamítnout jako neopodstatněné.

c) K tolerování neplacení daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení (čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí) (věci T-415/05, T-416/05 a T-423/05)

Argumenty účastnic řízení

363 Žalobkyně popírají zjištění Komise týkající se údajného tolerování neplacení daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení společností OA. Řecké orgány již ve svých připomínkách ze dne 11. června 2004 poukázaly na nepřesnost a nepodloženost výtek formulovaných v tomto ohledu Komisí v jejím rozhodnutí ze dne 16. března 2004 o zahájení formálního vyšetřovacího řízení. Jediný konkrétní příklad uvedený v tomto rozhodnutí se týkal nezaplacení částky 26 milionů eur z titulu poplatku zvaného „spatosimo“, uloženého Řeckou republikou z letenek za účelem financování rozvoje letišť.

364 Žalobkyně tvrdí, že dluhy vůči státu, u nichž existuje prodlení s úhradou, nepředstavují automaticky státní podpory. Za podporu lze považovat pouze výši výhody přiznané dlužníkovi veřejným věřitelem, který nejedná jako soukromý věřitel. Prokázání existence státní podpory v souladu s kritériem soukromého věřitele předpokládá prokázání soustavného tolerování neplacení, a tudíž vyčíslení uvedeného tolerování. Důkazní břemeno v tomto ohledu nese Komise.

365 V projednávaných věcech se Komise podle žalobkyň dopustila zjevně nesprávného posouzení a porušila povinnost uvést odůvodnění, když tvrdila, že jedině intervence státu umožnila společnosti OA, aby pokračovala ve svých činnostech, a neposoudila tolerování státu z hlediska kritéria soukromého věřitele.

366 Komise neprokázala soustavnost údajného tolerování Řecké republiky, ani poskytnutí výhody společnosti OA ve vztahu k jejím konkurentům, pokud jde o dosud neuhrazené dluhy.

367 Komise zejména neuvedla konkrétní informace, které by prokazovaly, že by soukromý věřitel sporná opatření nepřijal. Především nepřezkoumala, zda údajné tolerování dluhů Řeckou republikou vyplývalo z dohody o vypořádání, za jakých podmínek bylo takové vypořádání uzavřeno, zda dluhy společnosti OA byly potvrzeny a zda bylo přikročeno k jejich vymáhání.

368 V projednávaných věcech se Komise dovolává soustavného tolerování, i když, pokud jde o dluhy týkající se pojistného na sociální zabezpečení, sama Komise uznala ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 12. května 2005, neexistenci takového tolerování během období před prosincem 2002.

369 Mimoto žalobkyně Komisi vytýkají, že v napadeném rozhodnutí neposkytla dostatečné údaje umožňující nejen dotčenému členskému státu, ale i všem dotčeným osobám přesně určit podporu prohlášenou za neslučitelnou a bez nadměrných obtíží stanovit její výši.

- 370 Žalobkyně z toho vyvozují, že napadené rozhodnutí je stíženo vadou spočívající v nedostatku odůvodnění. Vytýkají Komisi, že uvedla pouze celkovou částku „v řádu“ 354 milionů eur a ponechala na řeckých orgánech, aby vyčíslily skutečnou výhodu, která byla společnosti OA přiznána. Vzhledem k tomu, že Komise však neuvedla, jak by jednal soukromý věřitel, nelze přesně určit druh podpory zjištěné Komisí, dobu poskytování této podpory a její výši.
- 371 Komise především v napadeném rozhodnutí neupřesnila, zda výše uvedená částka 354 milionů eur, kterou je třeba získat zpět, zahrnuje pouze jistinu dluhu nebo rovněž dlužné úroky a pokuty. V tomto ohledu žalobkyně připomínají, že podle řeckého zákona o vymáhání veřejných příjmů potvrzení dluhů vůči státu příslušným finančním orgánem je exekucním titulem k vymáhání. Potvrzené dluhy jsou navýšeny o příslušenství a prodlení v platbě je sankcionováno pokutami. Pro provedení potvrzení dluhu byly vydány jednotlivé platební výměry, ve kterých byla dotčená společnost vyzvána k zaplacení dlužných částek.
- 372 Podle společnosti OA je zjevně nesprávné posouzení, kterého se dopustila Komise, pokud jde o vnitrostátní pokuty a úroky, potvrzeno skutečností, že čl. 2 odst. 2 napadeného rozhodnutí ukládá použití úroků Společenství z celkové částky daňových dluhů, včetně vnitrostátních pokut a úroků.
- 373 Komise však byla informována o tom, že při kontrole provedené odborníky Komise v květnu 2005 90 % dluhů společnosti OA v oblasti daní a pojistného na sociální zabezpečení bylo potvrzeno a doplněno o úroky a pokuty. Vzhledem k tomu, že způsob vymáhání dluhů vůči státu na jedné straně a vratných státních podpor na druhé

straně je naprosto stejný, je třeba se zabývat důsledky z hlediska vymáhání kvalifikace všech dluhů jako státní podpory.

- 374 Mimoto žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí není dostatečně odůvodněno, pokud jde o přičitatelnost úkonů vnitrostátního orgánu sociálního zabezpečení Řecké republiky.
- 375 Konečně společnost OA si klade otázku, zda jsou poplatky dlužené AIA zahrnuty v částce sporných dluhů.
- 376 Komise, podporovaná vedlejší účastníci, popírá argumentaci žalobkyň. Zejména tvrdí, že řecké orgány jsou schopny přesně vyčíslit sporné dluhy, jak to ostatně potvrzuje potvrzení 90% těchto dluhů.

Závěry Tribunálu

- 377 Je třeba ověřit, zda Komise právně dostačujícím způsobem prokázala přetrvávání tolerování neplacení společností OA jejich daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení od prosince 2002 do prosince 2004 Řeckou republikou po rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002.

- 378 Za tímto účelem je třeba bez dalšího uvést, že na rozdíl od tvrzení žalobkyň neumožňuje pouhé potvrzení dluhů společnosti OA vůči Řecké republice zaručit jejich uhrazení (viz v tomto smyslu výše uvedené usnesení Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise, bod 94). V důsledku toho, pokud – v případě neexistence jakéhokoliv legitimního odůvodnění – po potvrzení dluhů nenásledují platební výměry a případně, v případě nezaplacení, výkon rozhodnutí, tolerování neplacení dotčených dluhů Řeckou republikou přetrvává. V tomto ohledu je pro účely posouzení existence státní podpory ve formě takového tolerování irelevantní okolnost uvedená Řeckou republikou, že způsob vymáhání pohledávek státu a státních podpor je totožný.
- 379 V projednávaných věcech přitom žalobkyně neuváděly, ani nepředložily platební výměry, ani netvrdily, že byl proveden výkon rozhodnutí za účelem získání úhrady sporných pohledávek za společností OA.
- 380 Navíc v odpověď na otázku položenou Tribunálem při jednání společnost OA upřesnila, že dohody o vypořádání dluhů byly uzavřeny pouze s IKA. V tomto ohledu z napadeného rozhodnutí (bod 128 odůvodnění) vyplývá, že odborníci Komise uvedli, že částka 7,7 milionu eur byla zaplacena IKA „na základě dohody o vypořádání vztahující se k období před rokem 2003“. Ze spisu a z argumentace účastnic řízení vyplývá, že pokud jde o dluhy na pojistném na sociální zabezpečení – jejichž výše byla ve zprávě společnosti Moore Stephens oceněna na 148 milionů eur za rok 2003 a na 196 milionů eur za rok 2004 – a daňové dluhy ve výši 374 milionů eur v roce 2003 a 431 milionů eur v roce 2004, podle zjištění provedených v této zprávě na základě účetních závěrek a účetních záznamů společnosti OA řecké orgány a společnost OA neposkytly Komisi v průběhu správního řízení žádnou podloženou informaci ohledně uzavření a přesného obsahu případných dohod o vypořádání týkajících se daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení společnosti OA vůči státu během relevantního období a plnění těchto případných dohod.

381 Na rozdíl od tvrzení žalobkyň nelze Komisi vytýkat, že neprovedla dostatečně důkladné šetření. Za okolností projednávaných věcí zvláště nepřesnost výtek uvedených Komisí v rozhodnutí ze dne 16. března 2004 o zahájení formálního vyšetřovacího řízení nezprošťovala Řeckou republiku a společnost OA povinnosti poskytnout Komisi veškeré informace, které považovaly za relevantní, pokud jde o úhradu dotčených dluhů společností OA. Je pravda, že v uvedeném rozhodnutí (bod 82) Komise odkázala pouze na „neplacení daňových dluhů“ a výslovně nezmínila tolerování neplacení dluhů na pojistném na sociální zabezpečení. Výtky formulované Komisí však bylo třeba chápat v kontextu šetření zahájeného tímto orgánem – souběžně s pokračováním výkonu rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 – pokud jde o veškerá opatření přijatá po tomto rozhodnutí spojená s restrukturalizací skupiny Olympic Airways, která mohla zahrnovat státní podpory. V tomto kontextu vyznačujícím se významnými finančními obtížemi společnosti OA, na kterou se již dříve vztahovala podobná opatření ve formě tolerování neplacení jejich daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení, konstatovaná v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, Řecká republika ostatně ve svých připomínkách ze dne 11. června 2004 zdůraznila, že výrazy „daňové dluhy“ nejsou jasné. V tomto ohledu v podstatě uvedla, že pokud Komise hodlala rozhodnout, že řecké orgány podporují společnost OA tím, že tolerují neplacení některých dluhů, a nikoliv pouze daňových dluhů, byla povinna takovéto tolerování prokázat.

382 V projednávaných věcech se žalobkyně nedovolávaly žádné konkrétní skutečnosti, která by mohla vysvětlit tolerování neplacení sporných dluhů během relevantního období Řeckou republikou.

383 Za těchto podmínek nelze Komisi vytýkat, že obrátila důkazní břemeno, když předpokládala existenci soustavného tolerování dluhů společnosti OA státem, kteréžto by netoleroval soukromý věřitel nacházející se ve srovnatelné situaci.

384 V tomto ohledu žalobkyně neprokázaly, že Komise překročila meze své posuzovací pravomoci, když shledala, že ač stát může podobně jako jakýkoliv soukromý věřitel poskytnout svým dlužníkům dodatečnou lhůtu k úhradě jejich dluhů, existuje-li reálná naděje, že část těchto dluhů bude v brzké a předvídatelné budoucnosti uhrazena, taková perspektiva se nejevila v projednávaných věcech jako reálná v případě neozdravení společnosti OA, jak to dosvědčuje hromadění jejích dluhů. Navíc v tomto ohledu je napadené rozhodnutí (viz zejména body 203 a 205 odůvodnění), ve kterém Komise zdůrazňuje zejména hromadění daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení společnosti OA během relevantního období, které byly značné již na konci roku 2002, dostatečně odůvodněno.

385 Obzvláště riziko, že věřiteli vzniknou další ztráty, bylo podpořeno skutečností, že sporná opatření navazovala na určitá opatření téže povahy, která spočívala v tolerování především přetrvávajícího neplacení pojistného na sociální zabezpečení a daňových dluhů jako byl poplatek „spatosimo“, a která již byla kvalifikována jako státní podpory v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002. Vzhledem k tomu, že se žalobkyně nedovolávají žádné skutečnosti, která by umožnila oddělit sporná opatření od obdobných předchozích podpor, lze okolnost, že taková opatření představovala logické pokračování těchto předchozích podpor, považovat za potvrzení, že patřila do kategorie státních podpor (výše uvedený rozsudek BP Chemicals v. Komise, body 171 a 176). Tato analýza není vyvrácena okolností – týkající se pouze výkonu rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002, a tedy irelevantní v projednávaných věcech – že Komise ve své žalobě pro nesplnění povinností, která vedla k vydání rozsudku ze dne 12. května 2005, vyloučila pojistné na sociální zabezpečení ze svého návrhu, který směřoval k tomu, aby Soudní dvůr určil, že Řecká republika nepřijala veškerá opatření nezbytná k navrácení podpor uvedených v rozhodnutí ze dne 11. prosince 2002 v návaznosti na dohodu uzavřenou mezi společností OA a IKA a částečnou úhradu dluhů na pojistném na sociální zabezpečení uvedených v tomto rozhodnutí, jak vyplývá z bodu 10 uvedeného rozsudku.

- 386 V projednávaných věcech je ostatně třeba v tomto ohledu zdůraznit, že Komise upřesnila, že kdyby bylo stanoveno jakékoliv konkrétní opatření k zajištění pohledávek státu, byla připravena jej přezkoumat při výkonu napadeného rozhodnutí.
- 387 K výtce žalobkyně, že sporné podpory nebyly ani přibližně vyčísleny, stačí uvést, že Soudní dvůr ve svém výše uvedeném rozsudku ze dne 14. února 2008, Komise v. Řecko (bod 42), již tuto výtku zamítl, když rozhodl, že částky týkající se nevybrání daní a pojistného na sociální zabezpečení byly stanoveny v článku 1 napadeného rozhodnutí.
- 388 Neexistence podrobného přehledu dluhů společnosti OA vůči Řecké republice nad rámec odlišení daňových dluhů od dluhů na pojistném na sociální zabezpečení neznemožňuje vyčíslení sporných podpor na základě dostatečně přesných údajů obsažených v odůvodnění napadeného rozhodnutí (body 128 až 130 a 205 odůvodnění), od něhož je výrok neoddělitelný. Napadené rozhodnutí tedy nelze považovat za nedostatečně odůvodněné v tomto ohledu. Vyčíslení je v každém případě povinností řeckých orgánů v rámci výkonu napadeného rozhodnutí při loajální spolupráci s Komisí (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Soudního dvora ze dne 14. února 2008, Komise v. Řecko, body 43 a 44).
- 389 Mimoto Komise právně dostačujícím způsobem v napadeném rozhodnutí (bod 206 odůvodnění) odůvodnila přičitatelnost sporného opatření státu, když uvedla, že IKA je řeckým orgánem veřejné správy, jež je pod dozorem státu odpovědný za správu řeckého systému sociálního zabezpečení a za vybírání povinného pojistného na sociální zabezpečení.

- 390 Konečně na rozdíl od tvrzení žalobkyň neprokazuje uložení zaplacení úroků Společenství z částky sporné podpory, již zvýšené o vnitrostátní úroky, v článku 2 napadeného rozhodnutí, zjevně nesprávné posouzení v analýze Komise, jelikož tyto různé úroky sledují specifické cíle (viz body 417 a 418 níže).
- 391 Konkrétně u poplatku „spatosimo“ žalobkyně neprokazují, že byl Komisi předložen důkaz o zaplacení. Je však třeba připomenout, že pokud byl poplatek částečně zaplacen, bude třeba to zohlednit při výkonu napadeného rozhodnutí, jak uvádí Komise.
- 392 Pokud jde o pochybnosti vyjádřené společností OA ohledně kvalifikace tolerování neplacení poplatků dlužných AIA společností OA jako podpory, postačí uvést, že Komise nepřezkoumává toto opatření jako takové z hlediska případné kvalifikace jako státní podpory. V bodě 179 odůvodnění napadeného rozhodnutí se Komise omezuje na to, že v rámci přezkumu povahy restrukturalizace zmiňuje neexistenci převodu dluhu společnosti OA vůči AIA při rozdělení na společnost NOA. Naopak Komise přezkoumala dluhy společnosti NOA vůči AIA. V tomto ohledu měla za to, že nemohla s konečnou platností dospět k závěru, že úkony AIA byly přičitatelné státu.
- 393 Ze všech těchto důvodů je třeba žalobní důvody vycházející ze zjevně nesprávného posouzení a z nedostatku odůvodnění zamítnout jako neopodstatněné.

4. *K porušení práva být vyslechnut (věci T-415/05 a T-423/05)*

a) Argumenty účastnic řízení

³⁹⁴ Řecká republika a společnost OA tvrdí, že Komise porušila práva obhajoby dotčeného členského státu, když mu odmítla předat zprávu společnosti Moore Stephens před přijetím napadeného rozhodnutí i přes její žádosti, zopakované zejména v jejím dopise Komisi ze dne 26. října 2005. Tato zpráva byla řeckým orgánům předána až na konci roku 2005 v rozporu s praxí Komise v oblasti státních podpor v odvětví letecké přepravy, například ve věci týkající se společnosti Alitalia. Mimoto se Řecká republika v tomto ohledu dovolává porušení zásady řádné správy.

³⁹⁵ Žalobkyně vytýkají Komisi, že v napadeném rozhodnutí převzala zjištění obsažená ve výše uvedené zprávě, aniž bylo řeckým orgánům umožněno včas formulovat své připomínky k nedostatkům této zprávy stran přezkumu dalších pronájmů letadel společnosti NOA, ocenění výše aktiv společnosti OA převedených na společnost NOA a různých přímých podpor údajně poskytnutých společnosti OA.

³⁹⁶ Společnost OA tvrdí, že porušení práva Řecké republiky být vyslechnuta mělo přímý negativní dopad na možnost příjemce údajné podpory bránit jeho zájmy. Společnost OA tak byla „potažmo“ zbavena svého práva být vyslechnuta k pravdivosti a relevanci skutečností uvedených ve zprávě společnosti Moore Stephens.

397 Kdyby řecké orgány a „potažmo“ společnost OA měly přístup k této zprávě, mohly by vyjasnit mnoho nedorozumění před přijetím napadeného rozhodnutí. Porušení práva Řecké republiky být vyslechnuta tedy odůvodňuje zrušení tohoto rozhodnutí.

398 Komise, podporovaná vedlejší účastníci, popírá tuto argumentaci. Uvádí, že na rozdíl od tvrzení Řecké republiky nepředala zprávu ani italským orgánům před rozhodnutím týkajícím se společnosti Alitalia.

b) Závěry Tribunálu

399 Dodržování práv obhajoby v každém řízení vedeném vůči osobě, které může vést k přijetí aktu nepříznivě zasahujícího do jejího právního postavení, je základní zásadou práva Unie, která musí být zajištěna, i když neexistuje zvláštní právní úprava, jak již bylo připomenuto v bodě 229 výše.

400 Zejména v oblasti státních podpor smí Komise pro účely posouzení opatření z hlediska ustanovení článku 87 ES vycházet z informací získaných od třetích osob až poté, co bylo dotčenému státu umožněno předložit své připomínky k uvedeným informacím (viz bod 250 výše).

401 V projednávaných věcech vzhledem k tomu, že zpráva společnosti Moore Stephens vychází výlučně z údajů získaných od společností OA a NOA při kontrole provedené

na místě odborníky Komise, a neobsahuje tedy žádný skutkový poznatek, který by podnikům, jež byly příjemci sporných opatření, plně vlastněným Řeckou republikou, nebyl znám, nemohlo nepředání této zprávy Řecké republice jako takové porušit práva obhajoby tohoto členského státu.

402 Mimoto je třeba připomenout, že ve věci T-415/05, bylo, pokud jde o sporná opatření ve prospěch společnosti NOA, již rozhodnuto, že Komise porušila ustanovení čl. 87 odst. 1 ES tím, že neověřila, zda nájemné placené touto společností společnosti OA a Řecké republice za další pronájem letadel bylo nižší než tržní ceny (viz body 248 až 253 výše), takže není nutné zkoumat v projednávaných věcech dopad nepředání zprávy společnosti Moore Stephens řeckým orgánům na výsledek řízení.

403 Ke sporným opatřením ve prospěch společnosti OA ve věcech T-415/05 a T-423/05 je třeba uvést, že se žalobkyně nedovolávají žádné konkrétní skutečnosti, která by umožňovala předpokládat, že kdyby řecké orgány měly zprávu společnosti Moore Stephens k dispozici před přijetím napadeného rozhodnutí, mohly by uplatnit argumenty, které mohly mít vliv na výsledek řízení.

404 Žalobní důvod vycházející z porušení práv obhajoby je tedy třeba zamítnout jako nepodstatný. Mimoto je třeba jej zamítnout ze stejného důvodu jako žalobní důvod vycházející z porušení práv obhajoby vzhledem k tomu, že žalobkyně nepředkládají konkrétní tvrzení na podporu žalobního důvodu vycházejícího z porušení zásady řádné správy (viz bod 394 výše),

5. *K porušení zásady proporcionality (T-415/05 a T-416/05)*

a) Argumenty účastnic řízení

405 Ve věci T-415/05 Řecká republika tvrdí, že – v případě, že je třeba napadené rozhodnutí vykládat tak, že je společnost NOA rovněž povinna vrátit podpory poskytnuté společnosti OA na základě čl. 2 odst. 1 napadeného rozhodnutí, což popírá – je nepřiměřené požadovat po společnosti NOA zejména vrácení částky 354 milionů eur, uvedené v čl. 1 odst. 4 tohoto rozhodnutí, když tato společnost zahájila výkon své činnosti až od 12. prosince 2003 a Komise nezjistila žádnou podporu v její prospěch ve formě tolerování neplacení daní a pojistného na sociální zabezpečení.

406 V replice Řecká republika dodává, že takový požadavek je v rozporu s povinností spolupráce v dobré víře zakotvenou v článku 10 ES.

407 Ve věci T-416/05 společnost NOA tvrdí, že by její povinnost vrátit podpory uvedené v čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí, které předcházely rozdělení, byla v rozporu se zásadou proporcionality, pokud by se týkala podpor poskytnutých všem odvětvím činnosti společnosti OA.

408 Komise, podporovaná vedlejší účastníci, tuto argumentaci popírá.

b) Závěry Tribunálu

409 Ve věci T-416/05 není třeba rozhodnout o tvrzení žalobkyně o nepřípustnosti argumentace týkající se nejistoty Komise ohledně přesného data založení společnosti NOA, které bylo ostatně v rámci tohoto žalobního důvodu předloženo pouze podpůrně. Tato argumentace je každopádně irelevantní, jak již bylo rozhodnuto (viz bod 117 výše).

410 Ve věci samé postačí připomenout, že ve výše uvedeném rozsudku ze dne 14. února 2008, Komise v. Řecko (bod 53), Soudní dvůr zamítl žalobní důvod vycházející z porušení zásady proporcionality, který byl před Soudní dvorem uplatněn Řeckou republikou, z důvodu, že zrušení protiprávně poskytnuté podpory prostřednictvím navrácení je logickým následkem konstatování její protiprávnosti a že povinnost členského státu zrušit podporu považovanou Komisí za neslučitelnou se společným trhem má za cíl obnovení předchozí situace.

411 Za těchto podmínek nemůže být vrácení této podpory společností NOA považováno za neslučitelné se zásadou proporcionality vzhledem k tomu, že bylo konstatováno, že společnost NOA lze považovat za nástupce společnosti OA pro účely navrácení sporné podpory (viz body 148 až 151 výše),

- 412 Mimoto je třeba uvést, že pokud jde o rozdělení povinnosti navrácení mezi společností OA a NOA, tato otázka nebyla v rozsudku ze dne 12. května 2005 rozhodnuta a nebyla Komisí přezkoumána v napadeném rozhodnutí. Je tedy věcí účastnic řízení, aby ji vyřešily v rámci vnitrostátního výkonu napadeného rozhodnutí v souladu s jejich vzájemnou povinností loajální spolupráce (viz body 125 až 127 výše).
- 413 Ze všech těchto důvodů je třeba žalobní důvod vycházející z porušení zásady proporcionality, jakož i žalobní důvod vycházející z porušení povinnosti spolupráce, který není podložen žádným konkrétním tvrzením, zamítnout jako neopodstatněné.

6. K porušení zásady *non bis in idem* (věci T-415/05 a T-423/05)

- 414 Řecká republika a společnost OA tvrdí, že pokud z částky 354 milionů eur uvedené v čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí odpovídá částka přibližně 136 milionů eur úrokům a pokutám stanoveným vnitrostátním právem, povinnost uplatnit na částky, které mají být vráceny, referenční úrokovou sazbu Společenství, stanovená v čl. 2 odst. 2 napadeného rozhodnutí, je v rozporu se zásadou *non bis in idem*.
- 415 Je třeba zdůraznit, že úroky Společenství dlužené na základě čl. 2 odst. 2 napadeného rozhodnutí podniky, které byly příjemci sporných podpor, nemají charakter sankce, ale jejich cílem je plně obnovit hospodářskou soutěž prostřednictvím vrácení výhody přiznané těmto příjemcům od data poskytnutí podpor.

- 416 Vzhledem k tomu, že v projednávaných věcech tolerování neplacení různých úroků z prodlení a přírážek stanovených řeckým právem představuje rovněž státní podporu, Komise právem tvrdí, že napadené rozhodnutí je třeba vykládat v tom smyslu, že úroky uvedené v čl. 2 odst. 2 napadeného rozhodnutí se uplatní rovněž na tyto částky od okamžiku, kdy se stanou splatnými. Mimoto podmínky kapitalizace úroků budou vymezeny při výkonu napadeného rozhodnutí, jak upřesnily Komise před Tribunálem.
- 417 Vzhledem k tomu, že úroky z prodlení a pokuty stanovené vnitrostátním právem a úroky stanovené v napadeném rozhodnutí za účelem zajištění obnovení hospodářské soutěže tak odpovídají rozdílným cílům, neporušuje uložení úroků Společenství z celkové částky podpor, zvýšené o vnitrostátní úroky a pokuty, zásadu *non bis in idem*.
- 418 Z toho vyplývá, že žalobní důvod vycházející z porušení zásady *non bis in idem* je třeba zamítnout jako neopodstatněný.
- 419 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že napadené rozhodnutí je třeba zrušit zaprvé v části, v níž Komise prohlašuje za neslučitelnou se společným trhem podporu poskytnutou společnosti NOA (čl. 1 odst. 1), zadruhé v části, v níž prohlašuje za neslučitelnou se společným trhem podporu poskytnutou společnosti OA, uvedenou v jeho čl. 1 odst. 2, v rozsahu, v němž se týká částky odpovídající hodnotě souhrnu nehmotných aktiv vedených z titulu goodwill, hodnoty letadel převedených na společnost NOA a očekávaných příjmů z prodeje dvou letadel, a nakonec v části, v níž ukládá navrácení těchto podpor (článek 2).

K nákladům řízení

- 420 Podle čl. 87 odst. 3 jednacího řádu může Tribunál rozdělit náklady mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z nich nese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch. Podle čl. 87 odst. 4 třetího pododstavce jednacího řádu může Tribunál nařídit, že vlastní náklady nesou i jiní účastníci řízení než členský stát.
- 421 Vzhledem k tomu, že ve všech třech spojených věcech měla každá účastnice řízení ve věci částečně neúspěch, je třeba rozhodnout, že každá účastnice řízení ponese vlastní náklady, včetně, ve věcech T-416/05 a T-423/05, nákladů vynaložených v rámci řízení o předběžných opatřeních.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (šestý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Článek 1 odst. 1 rozhodnutí Komise K (2005) 2706 v konečném znění, ze dne 14. září 2005 o státních podporách poskytnutých Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE [K 11/2004 (ex NN 4/2003) – Olympiaki Aeroporia – Restrukturalizace a privatizace], se zrušuje.**

- 2) **Článek 1 odst. 2 rozhodnutí K (2005) 2706 v konečném znění se částečně zrušuje v části týkající se částky odpovídající hodnotě souhrnu nehmotných aktiv vedených v účetní rozvaze při přeměně Olympiaki Aeroporia Ypiresies z titulu goodwill, hodnotě letadel převedených na Olympiakes Aerogrammes AE a očekávaným příjmem z prodeje dvou letadel dosud vedených v účetní rozvaze Olympiaki Aeroporia Ypiresies.**

- 3) **Článek 2 rozhodnutí K (2005) 2706 v konečném znění se zrušuje v části týkající se opatření uvedených v čl. 1 odst. 1 a 2 v rozsahu, v němž se tato ustanovení zrušují.**

- 4) **Žaloby se ve zbývajících částech zamítají.**

- 5) **Každá účastnice řízení ponese vlastní náklady, včetně nákladů vynaložených v rámci řízení o předběžných opatřeních.**

Jaeger

Meij

Truchot

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 13. září 2010.

Podpisy.

II - 4888

Obsah

Skutečnosti předcházející sporu	II - 4759
Rozhodnutí 2003/372/ES	II - 4760
Napadené rozhodnutí	II - 4763
Řízení a návrhová žádání účastnic řízení	II - 4769
Právní otázky	II - 4774
A – K zániku právního zájmu žalobkyně na podání žaloby	II - 4774
1. Argumenty účastnic řízení	II - 4774
2. Závěry Tribunálu	II - 4776
B – K věci samé	II - 4779
1. K zohlednění hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely navrácení podpor (věci T-415/05 a T-416/05)	II - 4780
a) Argumenty účastnic řízení	II - 4780
b) Závěry Tribunálu	II - 4788
K určení opatření ve prospěch společnosti OA, která mohou být předmětem povinnosti navrácení společností NOA	II - 4789
K právnímu dosahu napadeného rozhodnutí, pokud jde o zjištění týkající se nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA pro účely navrácení sporné podpory	II - 4792
K posouzení odůvodnění a opodstatněnosti zjištění o nástupnictví společnosti NOA ve vztahu ke společnosti OA v napadeném rozhodnutí pro účely navrácení sporné podpory	II - 4797
	II - 4889

2. K podpoře poskytnuté společnosti NOA (čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí) (věci T-415/05 a T-416/05)	II - 4806
a) K zohlednění hospodářské návaznosti mezi společnostmi OA a NOA pro účely kvalifikace sporných opatření	II - 4806
Argumenty účastnic řízení	II - 4806
Závěry Tribunálu	II - 4808
b) Ke kritériu soukromého investora	II - 4813
Argumenty účastnic řízení	II - 4813
Závěry Tribunálu	II - 4819
– Ke stanovení sporné podpory	II - 4819
– Ke stanovení sporných otázek z hlediska obsahu napadeného rozhodnutí a argumentace účastnic řízení	II - 4821
– Ke skutečnostem relevantním pro účely použití kritéria soukromého investora v projednávaných věcech	II - 4824
– K rozložení důkazního břemene a procesním povinnostem Komise a dotčeného členského státu	II - 4828
3. K podporám poskytnutým společnosti OA	II - 4837
a) K předčasnému zaplacení nadhodnocené částky hodnoty aktiv společnosti OA převedených na společnost NOA (čl. 1 odst. 2 napadeného rozhodnutí) (věci T-415/05 a T-423/05)	II - 4837
K porušení čl. 87 odst. 1 ES a k nedostatku odůvodnění (věci T-415/05 a T-423/05)	II - 4838
– Argumenty účastnic řízení	II - 4838
– Závěry Tribunálu	II - 4844
K porušení čl. 87 odst. 3 ES a k nedostatku odůvodnění (věc T-415/05)	II - 4858

– Argumenty účastnic řízení	II - 4858
– Závěry Tribunálu	II - 4861
b) K realizaci některých státních záruk (čl. 1 odst. 3 napadeného rozhodnutí) (věci T-415/05 a T-423/05)	II - 4862
Argumenty účastnic řízení	II - 4862
Závěry Tribunálu	II - 4866
c) K tolerování neplacení daňových dluhů a dluhů na pojistném na sociální zabezpečení (čl. 1 odst. 4 napadeného rozhodnutí) (věci T-415/05, T-416/05 a T-423/05)	II - 4871
Argumenty účastnic řízení	II - 4871
Závěry Tribunálu	II - 4874
4. K porušení práva být vyslechnut (věci T-415/05 a T-423/05)	II - 4880
a) Argumenty účastnic řízení	II - 4880
b) Závěry Tribunálu	II - 4881
5. K porušení zásady proporcionality (T-415/05 a T-416/05)	II - 4883
a) Argumenty účastnic řízení	II - 4883
b) Závěry Tribunálu	II - 4884
6. K porušení zásady non bis in idem (věci T-415/05 a T-423/05)	II - 4885
K nákladům řízení	II - 4887
	II - 4891